

Sprawozdanie Finansowe
Deutsche Bank Polska S.A.

za 2018 rok

Spis treści

Rachunek zysków i strat Deutsche Bank Polska S.A.	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów\ (strat) Deutsche Bank Polska S.A.	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej Deutsche Bank Polska S.A.	7
Zestawienie zmian w kapitale własnym Deutsche Bank Polska S.A.	8
Rachunek przepływów pieniężnych Deutsche Bank Polska S.A.	10
Noty do sprawozdania finansowego Deutsche Bank Polska S.A.	12
1. Dane identyfikujące Bank	12
2. Rozliczenie umowy transakcyjnej dotyczącej nabycia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.	13
3. Znaczące zasady rachunkowości	15
a) Oświadczenie o zgodności	15
b) Kontynuacja działalności	15
c) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego	15
d) Wartości szacunkowe	28
e) Waluty obce	33
f) Aktywa i zobowiązania finansowe	33
g) Rzeczowe aktywa trwałe	40
h) Wartości niematerialne	41
i) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	42
j) Pozostałe składniki bilansu	42
k) Środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych	42
l) Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe	43
m) Kapitał własny	43
n) Świadczenia pracownicze	43
o) Rezerwy	45
p) Wynik z tytułu odsetek	46
q) Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji	46
r) Przychody z dywidend	48
s) Wynik na sprzedaży instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	48
t) Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji	49
u) Pozostałe przychody i koszty operacyjne	49
v) Płatności z tytułu leasingu operacyjnego	49
w) Podatek dochodowy	49

x)	Udzielone i otrzymane zobowiązania pozabilansowe	50
4.	Przychody odsetkowe oraz o charakterze zbliżonym do odsetek	50
5.	Koszty z tytułu odsetek	51
6.	Przychody z tytułu prowizji	51
7.	Koszty z tytułu prowizji	52
8.	Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji	52
9.	Pozostałe przychody operacyjne	52
10.	Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	53
11.	Koszty operacyjne	54
12.	Amortyzacja	55
13.	Podatek od niektórych instytucji finansowych	55
14.	Pozostałe koszty operacyjne	55
15.	Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej i zaniechanej	56
16.	Zysk\strata na jedną akcję	56
17.	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	57
18.	Należności od banków	57
19.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59
20.	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	62
21.	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody (31.12.2018 r.)\ Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (31.12.2017 r.)	63
22.	Inwestycje w jednostki zależne	65
23.	Rzeczowe aktywa trwałe	66
24.	Wartości niematerialne	67
25.	Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	68
26.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	68
27.	Pozostałe aktywa	70
28.	Zobowiązania wobec innych banków	71
29.	Zobowiązania wobec klientów	72
30.	Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	73
31.	Rezerwy	75
32.	Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	76
33.	Pozostałe zobowiązania	77
34.	Zobowiązania podporządkowane	77
35.	Kapitał akcyjny	78
36.	Pozostałe kapitały	80
37.	Wartość godziwa	81
38.	Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	87

39.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie	89
40.	Leasing operacyjny	90
41.	Gotówka i jej ekwiwalenty	90
42.	Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej	91
43.	Transakcje z jednostkami powiązanymi	92
44.	Zdarzenia po dacie bilansowej	97
45.	Ryzyko kredytowe	97
46.	Zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz płynności	126
47.	Zarządzanie kapitałem własnym	144
48.	Polityka w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń	149
49.	Działalność maklerska	153

Rachunek zysków i strat Deutsche Bank Polska S.A.

w tys. PLN	Nota	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Przychody odsetkowe oraz o charakterze zbliżonym do odsetek	4	335 211	315 092
<i>Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie</i>		200 364	-
<i>Przychody odsetkowe od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</i>		134 847	-
Koszty z tytułu odsetek	5	(177 768)	(197 017)
Wynik z tytułu odsetek		157 443	118 075
Przychody z tytułu prowizji	6	101 495	95 743
Koszty z tytułu prowizji	7	(22 585)	(20 890)
Wynik z tytułu prowizji		78 910	74 853
Przychody z dywidend		-	-
Wynik handlowy i rewaluacja	8	96 010	75 956
Pozostałe przychody operacyjne	9	4 367	5 093
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	10	(1 852)	35 837
Koszty operacyjne, w tym:	11	(279 254)	(219 340)
<i>Koszty pracownicze i Koszty działania</i>	11	(253 345)	(208 127)
<i>Amortyzacja</i>	12	(4 953)	(8 461)
<i>Pozostałe koszty operacyjne</i>	14	(20 956)	(2 752)
Podatek od instytucji finansowych	13	(36 953)	(40 274)
Wynik na działalności operacyjnej		18 671	50 200
Zysk(strata) przed opodatkowaniem na działalności kontynuowanej		18 671	50 200
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	15	(21 067)	(65 292)
Zysk(strata) za okres na działalności kontynuowanej		(2 396)	(15 092)
Zysk(strata) przed opodatkowaniem na działalności zaniechanej		(197 859)	7 450
Podatek dochodowy dotyczący działalności zaniechanej	15	11 300	11 286
Zysk(strata) za okres na działalności zaniechanej		(186 559)	18 736
Zysk(strata) za okres		(188 955)	3 644

Noty zaprezentowane na stronach 12-153 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów\ (strat) Deutsche Bank Polska S.A.

w tys. PLN	Okres	Okres
	od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Zysk\ (strata) netto za okres	(188 955)	3 644
Inne całkowite dochody w tym:	5 120	12 615
Inne całkowite dochody netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego:	-	-
Inne całkowite dochody netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego:	5 120	12 615
<i>Wynik z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży</i>	-	15 574
<i>Podatek odroczony od papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży</i>	-	(2 959)
<i>Wycena dłużnych inwestycyjnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody brutto</i>	6 092	-
<i>Podatek odroczony</i>	(887)	-
<i>Inne składniki całkowitych dochodów</i>	(85)	-
Całkowity dochód\ (strata) za okres sprawozdawczy	(183 835)	16 259

Noty zaprezentowane na stronach 12-153 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej Deutsche Bank Polska S.A.

w tys. PLN	Nota	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	755 317	974 588
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	18	512 633	793 462
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	19	10 897 153	30 236 599
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		10 897 153	30 236 599
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	11 279	67 203
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		-	7 623 830
Inwestycyjne aktywa finansowe, w tym:	21	9 892 697	-
- dłużne inwestycyjne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21	9 892 697	-
Inwestycje w jednostki zależne	22	-	20 426
Rzeczowe aktywa trwałe	23	14 040	15 912
Wartości niematerialne	24	23 767	60 199
Należności z tyt. bieżącego podatku dochodowego	25	9 440	1 231
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26	45 984	24 544
Pozostałe aktywa	27	52 365	148 662
Aktywa razem		22 214 675	39 966 656
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec innych banków	28	8 674 629	13 327 508
Zobowiązania wobec klientów	29	9 269 194	20 338 924
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	30	9 326	112 227
Rezerwy	31	80 213	25 370
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	32	-	30 679
Pozostałe zobowiązania	33	342 823	450 977
Zobowiązania podporządkowane	34	1 301 915	1 493 155
Zobowiązania razem		19 678 100	35 778 840
Kapitał własny			
Kapitał akcyjny	35	1 744 449	2 651 449
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	36	346 857	525 366
Kapitał z aktualizacji wyceny	36	15 488	10 368
Zyski zatrzymane	36	429 781	1 000 633
Kapitał własny razem		2 536 575	4 187 816
Zobowiązania i kapitały razem		22 214 675	39 966 656

Noty zaprezentowane na stronach 12-153 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Zestawienie zmian w kapitale własnym Deutsche Bank Polska S.A.

w tys. PLN	Kapitał akcyjny	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Nota	35	36	36	36	36
Saldo na 31 grudnia 2017 roku	2 651 449	525 366	10 368	1 000 633	4 187 816
Skutki zmian rachunkowości -					
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-	-	(3 664)	(40 362)	(44 026)
Stan na 1 stycznia 2018 roku	2 651 449	525 366	6 704	960 271	4 143 790
Emisja akcji	93 000	-	-	-	93 000
Premia emisyjna	-	371 491	-	-	371 491
Umorzenie kapitału w związku z rozliczeniem podziału Banku	(1 000 000)	(550 000)	-	(341 535)	(1 891 535)
Wycena aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	8 869	-	8 869
Wynik roku bieżącego	-	-	(85)	(188 955)	(189 040)
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	-
Saldo na 31 grudnia 2018 roku	1 744 449	346 857	15 488	429 781	2 536 575

Noty zaprezentowane na stronach 12-153 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Zestawienie zmian w kapitale własnym Deutsche Bank Polska S.A. (c.d.)

w tys. PLN	Kapitał akcyjny	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Stan na 1 stycznia 2017 roku	2 651 449	525 366	(2 247)	1 017 170	4 191 738
Emisja akcji	-	-	-	-	-
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	-	-	12 615	-	12 615
Pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny	-	-	-	-	-
Wynik roku bieżącego	-	-	-	3 644	3 644
Dywidendy wypłacone	-	-	-	(20 181)	(20 181)
Saldo na 31 grudnia 2017 roku	2 651 449	525 366	10 368	1 000 633	4 187 816

Noty zaprezentowane na stronach 12-153 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Rachunek przepływów pieniężnych Deutsche Bank Polska S.A.

w tys. PLN		Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Działalność operacyjna			
Zysk(strata) netto	Nota	(188 955)	3 644
Korekty		1 416 095	767 892
Niezrealizowane zyski (straty) z tytułu różnic kursowych		-	-
Amortyzacja		18 693	29 985
Odsetki od kredytów/pożyczek od innych banków		52 500	54 020
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej		(172 556)	(86 173)
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)		9 767	54 006
Podatek dochodowy zapłacony		(79 317)	(32 602)
Zmiana stanu lokat oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom		(4 284)	5 391
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		55 924	71 471
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych		5 674	40 622
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		19 339 446	275 418
Zmiana stanu innych aktywów		96 297	(29 864)
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków		(4 782 977)	(2 282 649)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(102 901)	22 695
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(11 069 730)	2 539 498
Zmiana stanu rezerw		54 843	(287)
Zmiana stanu innych zobowiązań		(108 155)	106 361
Inne zmiany kapitału (w tym z tytułu podziału Banku)		(1 897 128)	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej z działalności kontynuowanej i zaniechanej, w tym:		1 227 140	771 536
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej kontynuowanej		3 283 735	616 200
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej zaniechanej		(2 056 594)	155 336
Działalność inwestycyjna			
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(31 211)	(41 447)
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		151	213
Nabycie udziałów		-	-
Otrzymane dywidendy		-	-
Zakup inwestycyjnych papierów wartościowych		(117 825 879)	(59 443 835)
Wykupy inwestycyjnych papierów wartościowych i wpływy odsetek z inwestycyjnych papierów wartościowych		115 774 565	58 755 588
Przepływy pieniężne netto związane z działalnością inwestycyjną - działalność kontynuowana i zaniechana, w tym:		(2 082 374)	(729 481)
Przepływy pieniężne netto związane z działalnością inwestycyjną - działalność kontynuowana		(2 082 374)	(725 478)
Przepływy pieniężne netto związane z działalnością inwestycyjną - działalność zaniechana		-	(4 003)

Działalność finansowa

Emisja akcji	464 491	-
Zaciągnięte kredyty i pożyczki, w tym podporządkowane	-	-
Zapłacone odsetki	(52 500)	(54 020)
Dywidendy wypłacone	-	(20 181)
Spląty kredytów i pożyczek, w tym podporządkowanych	(61 142)	(99 534)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej - działalność kontynuowana i zaniechana, w tym:	350 849	(173 735)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej - działalność kontynuowana	411 991	(173 735)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej - działalność zaniechana	(61 142)	-
Przepływy pieniężne netto	(504 384)	(131 680)
Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych	9 167	(34 826)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	(504 384)	(131 680)
Środki pieniężne na początek okresu	41	1 768 050
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	41	1 768 050
Środki pieniężne na koniec okresu działalności kontynuowanej	1 263 666	1 706 464
Środki pieniężne na koniec okresu działalności zaniechanej	-	61 586
Dodatkowe ujawnienia na temat przepływów operacyjnych		
Otrzymane dochody odsetkowe	325 489	1 040 152
Koszty odsetkowe zapłacone	(226 168)	(253 624)

Noty zaprezentowane na stronach 12-153 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Noty do sprawozdania finansowego Deutsche Bank Polska S.A.

1. Dane identyfikujące Bank

Nazwa banku: Deutsche Bank Polska S.A. (dawniej Deutsche Bank PBC S.A.)

Siedziba: Al. Armii Ludowej 26, 00-609 Warszawa

PKD: 6419 Z

Rejestracja: Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy,
KRS 0000022493

Deutsche Bank PBC S.A., (Bank) został utworzony Decyzją Nr 62 Prezesa Narodowego Banku Polskiego w sprawie utworzenia Banku Współpracy Regionalnej Spółka Akcyjna w Krakowie z dnia 26 lipca 1991 roku. Bank został zarejestrowany w KRS 23 czerwca 2001 roku w Krakowie, przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego jako Bank Współpracy Regionalnej S.A. w Krakowie.

W dniu 31 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy dokonał wpisu połączenia Deutsche Bank Polska S.A. oraz Deutsche Bank PBC S.A. Od dnia 1 lutego 2014 roku Bank kontynuuje działalność w ramach połączonej struktury jako Deutsche Bank Polska S.A. (dawniej Deutsche Bank PBC S.A., dalej „Bank”).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, jak i na koniec roku poprzedniego, Jednostką dominującą dla Banku był Deutsche Bank AG z siedzibą we Frankfurcie nad Menem, który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

W okresie objętym sprawozdaniem i do dnia podpisania sprawozdania w skład Zarządu wchodził:

- Tomasz Kowalski – Członek Zarządu do dnia 30 kwietnia 2019 r., p.o. Prezesa Zarządu od 1 maja 2019 r.
- Krzysztof Kalicki – Prezes Zarządu (do dnia 30 kwietnia 2019 r.),
- Leszek Niemycki – Wiceprezes Zarządu (do dnia 20 lutego 2019 r.),
- Zbigniew Bętkowski – Członek Zarządu,
- Piotr Gemra – Członek Zarządu,
- Kamil Kuźmiński – Członek Zarządu (do dnia 25 października 2018 r.),
- Magdalena Rogalska – Członek Zarządu,
- Piotr Olendski – Członek Zarządu (do dnia 27 czerwca 2018 r.),
- Piotr Pawłowski – Członek Zarządu.

Przedmiotem działalności Banku zgodnie ze statutem jest wykonywanie – w obrocie krajowym i zagranicznym – czynności bankowych oraz, w granicach dopuszczalnych prawem, innych czynności dla osób fizycznych i prawnych, a także dla spółek i innych organizacji gospodarczych nie posiadających osobowości prawnej oraz organizacji międzynarodowych. Bank prowadzi działalność również w zakresie bankowości inwestycyjnej.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

2. Rozliczenie umowy transakcyjnej dotyczącej nabycia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.

W dniu 14 grudnia 2017 r. Deutsche Bank AG (DB AG) podpisał z Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.) oraz z Banco Santander S.A. umowę transakcyjną dotyczącą nabycia przez Santander Bank Polska S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. (DBPL), złożonej z bankowości detalicznej, private banking, business banking, MŚP oraz DB Securities S.A. Z zakresu transakcji wyłączona została bankowość korporacyjna i inwestycyjna oraz walutowe kredyty hipoteczne, które pozostaną w DBPL (działalność kontynuowana).

W konsekwencji ww. umowy Deutsche Bank Polska S.A. wraz z Santander Bank Polska S.A. zatwierdziły w dniu 23 lutego 2018 Plan Podziału Deutsche Bank Polska S.A.

Po uzyskaniu wymaganych zgód regulacyjnych, w dniu 9 listopada 2018 roku Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji podziału Banku oraz zmiany jego Statutu polegającej na obniżeniu kapitału zakładowego Deutsche Bank Polska S.A. o kwotę 1 000 mln zł.

W tym samym dniu Deutsche Bank Polska S.A. dokonał migracji wszystkich składników majątkowych objętych Planem Podziału i tym samym doszło do operacyjnego połączenia wydzielanej części Banku z Santander Bank Polska S.A. W konsekwencji, od dnia 10 listopada 2018 roku w Banku pozostała wyłącznie działalność kontynuowana.

Wartość aktywów wydzielonych z majątku Banku na dzień 9 listopada 2018 roku wynosiła 19 469 mln zł, suma wydzielonych zobowiązań na ten dzień wynosiła 17 577 mln zł, w konsekwencji wartość wydzielonych aktywów netto wyniosła 1 892 mln zł.

Poniżej zaprezentowano rachunek zysków i strat działalności zaniechanej.

w tys. PLN	Nota	Okres	Okres
		od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Przychody odsetkowe oraz o charakterze zbliżonym do odsetek		649 119	698 896
<i>Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie</i>		642 374	
<i>Przychody odsetkowe od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</i>		6 745	
Koszty z tytułu odsetek		(133 727)	(94 469)
Wynik z tytułu odsetek		515 392	604 427
Przychody z tytułu prowizji		146 345	204 734
Koszty z tytułu prowizji		(43 014)	(31 632)
Wynik z tytułu prowizji		103 331	173 102
Przychody z dywidend		-	-
Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji		(16)	-
Wynik na sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży		5 097	-
Pozostałe przychody operacyjne		5 158	916
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		(97 751)	(94 769)
Ogólne koszty administracyjne		(588 763)	(488 964)
Amortyzacja		(11 193)	(21 524)
Pozostałe koszty operacyjne		(66 102)	(97 062)
Podatek od instytucji finansowych		(63 012)	(68 674)
Wynik na działalności operacyjnej		(197 859)	7 450
Zysk(strata) przed opodatkowaniem na działalności zaniechanej		(197 859)	7 450
Podatek dochodowy dotyczący działalności zaniechanej		11 300	11 286
Zysk(strata) za okres na działalności zaniechanej		(186 559)	18 736

W związku z zawartą umową z dn. 14 grudnia 2017 roku pomiędzy DB AG, Banco Santander S.A. i Bank Zachodni WBK S.A., dotyczącą sprzedaży wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. na rzecz Banku Zachodniego WBK S.A. (zamknięcie transakcji nastąpiło w dn. 9 listopada 2018 r.), w 2017 r. Bank dokonał aktualizacji wartości aktywów niefinansowych, które nie będą używane przez Bank po zamknięciu się ww. transakcji. W wyniku przeprowadzonej aktualizacji Bank utworzył odpisy aktualizujące wartość WNiP o łączną kwotę 48 905 tys. zł (nota 24) oraz wartość środków trwałych o kwotę 18 079 tys. zł (nota 23).

Ponadto, w wyniku zamiany decyzji co do ostatecznego sposobu implementacji postanowień dyrektywy Mifid, Bank zdecydował o zaniechaniu trwających prac rozwojowych związanych z wdrożeniem modelu doradczego i dokonał spisania w koszty poniesionych dotychczas nakładów inwestycyjnych na łączną kwotę brutto 21 431 tys. zł.

W 2018 r. Bank poniósł koszty związane z restrukturyzacją w kwocie 45 352 tys. zł, z czego 25 145 tys. zł dotyczy rezerw na restrukturyzację zatrudnienia.

Bank, w niniejszym sprawozdaniu finansowym, dokonał zmiany prezentacji przychodów w

działalności zaniechanej z tytułu części prowizji przygotowawczych od udzielanych kredytów gotówkowych i zakwalifikował je do przychodów odsetkowych, a które w poprzednich latach prezentowane były jako przychody prowizyjne. Kwota korekty z tytułu wyżej opisanej zmiany prezentacyjnej, zaprezentowana w danych porównywalnych wyniosła 20 491 tys. zł.

Zasady wydzielenia pozycji rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych z działalności kontynuowanej i zaniechanej zostały opisane w nocie 3d.

3. Znaczące zasady rachunkowości

a) Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku za okres zakończony 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (zwanej dalej „MSSF”) i innymi obowiązującymi przepisami.

Sprawozdanie finansowe Banku jest przygotowywane zgodnie z wymogami MSSF na podstawie Uchwały nr 12 Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 27 czerwca 2005 roku.

b) Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w niezmnieszonej istotnie zakresie po uwzględnieniu podziału Banku w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Mimo zmniejszenia skali działalności Zarząd uważa, że założenie kontynuacji działalności jest zasadne w świetle posiadanych informacji.

c) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Banku za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzane w złotych polskich (PLN) w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

Sprawozdanie zawiera dane jednostkowe.

W sprawozdaniu finansowym zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych, jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości amortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank dokonał zmian zasad rachunkowości w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie w zakresie wynikającym z wdrożenia MSSF9 i MSSF 15. Polityka rachunkowości Banku uwzględnia wymogi wszystkich obowiązujących na dzień bilansowy Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 22 maja 2019 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego zostanie dokonane przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Sprawozdanie finansowe nie uwzględnia zmian standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym. Bank nie skorzystał z możliwości wcześniejszego zastosowania tych standardów i interpretacji.

Zamieszczone poniżej nowe Standardy, zmiany do Standardów i Interpretacje nie są jeszcze obowiązujące dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2018 roku, i nie zostały zastosowane w sprawozdaniu finansowym. Bank ma zamiar zastosować je dla okresów, dla których są obowiązujące po raz pierwszy.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE

Zastosowane nowe i zmienione standardy i interpretacje:

W niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym zastosowano po raz pierwszy następujące nowe standardy oraz zmiany do obowiązujących standardów, które weszły w życie od 1 stycznia 2018 r.:

a) MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Z dniem 1 stycznia 2018 nowy standard MSSF 9 zastępuje MSR 39. Nowy standard wprowadza zmienione podejście do wyznaczania odpisów dla instrumentów finansowych na podstawie oczekiwanych strat kredytowych (Expected Credit Loss ECL), w odróżnieniu do modelu stosowanego dotychczas w ramach MSR 39, bazującego na stratach poniesionych (Incured Loss). Ponadto, nowy standard wprowadza trzy Koszyki (Etapy lub Stage) rozpoznawania strat oczekiwanych:

- Koszyk 1 – ekspozycje bez utraty wartości, gdzie nie zidentyfikowano znaczącego wzrostu ryzyka i dla których straty szacowane są w horyzoncie 1 roku
- Koszyk 2 – ekspozycje bez utraty wartości, ale ze zidentyfikowanym znaczącym wzrostem ryzyka i dla których straty są szacowane w horyzoncie całego życia
- Koszyk 3 – ekspozycje w stanie utraty wartości dla których straty są szacowane w horyzoncie całego życia

Ponadto, ekspozycje mogą być zakwalifikowane do stanu POCI w przypadku kiedy w momencie początkowego ujęcia tj. na moment nabycia lub udzielania były w stanie utraty wartości. Ekspozycje POCI są kwalifikowane jako POCI w całym horyzoncie życia niezależnie od późniejszej poprawy jakości kredytowej. Oczekiwane straty kredytowe dla instrumentów zakwalifikowanych jako POCI są szacowane w całym horyzoncie życia.

Podejście do szacowania utraty wartości i oczekiwanych strat kredytowych opiera się bazowo na podziale portfela pod względem homogeniczności oraz potem odpowiednio przyjętej metodzie jego wyceny wykonywanej portfelowo albo indywidualnie.

Ponadto, Bank identyfikuje ekspozycje o tzw. niskim ryzyku kredytowym, dla których nie bada się wystąpienia przesłanek migracji do Koszyka 2. Należą do nich ekspozycje wobec Rządu Polskiego lub Narodowego Banku Polskiego.

Pomiar oczekiwanych strat kredytowych

Oczekiwane straty kredytowe stanowią różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem ekspozycji a wartością teraźniejszą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Odpisy (inaczej określane jako ECL – Expected Credit Losses) są szacowane przy wykorzystaniu modelu opartego o wykorzystanie metod statystycznych. Sam model szacowania oczekiwanych strat kredytowych jest oparty o parametry ryzyka:

- PD - *Probability of Default*- prawdopodobieństwo wystąpienia niewykonania zobowiązania w zadanym okresie czasu (horyzont 12 miesięczny albo horyzont całego życia)
- LGD- *Loss Given Default*- część ekspozycji, która nie zostałaby odzyskana w przypadku zmaterializowania się zdarzenia niewykonania zobowiązania;
- EAD – *Exposure at Default*- oczekiwana wielkość ekspozycji na moment zmaterializowania się zdarzenia niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12-miesięcy lub całego okresu życia.

Przy szacowaniu prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania bazowo wykorzystywane są oceny ratingowe określone w ramach wewnętrznych modeli Banku wykorzystywanych w procesie oceny zdolności kredytowej.

Stosowany model uwzględnia specyfikę funkcjonujących w Banku linii biznesowych i odpowiednio wykorzystywane parametry są szacowane przy uwzględnieniu charakterystyki portfela kredytów walutowych hipotecznych oraz portfela klientów korporacyjnych, instytucji finansowych i samorządowych.

Metodyka kalibracji modeli PD, LGD i EAD

Prawdopodobieństwo defaultu wyliczane są w oparciu o oceny ratingowe klienta oraz model statystyczny oparty o macierze przejścia. Model uwzględnia prognozy makroekonomiczne oraz jest uzależniony od aktualnej jakości ekspozycji.

W zakresie szacowania parametru LGD model opiera się na przebiegających w Banku procesach restrukturyzacyjno-windykacyjnych dla ekspozycji, które weszły do stanu default. Szacowane są ścieżki odzwierciedlające możliwe zdarzenia takie jak proces windykacji, uzdrowienia bądź restrukturyzacji.

Parametr EAD obrazuje wartość ekspozycji na moment default i jest uzależniony od zapadalności ekspozycji oraz harmonogramu dla produktów go posiadających. Dodatkowo w przypadku ekspozycji harmonogramowych szacowana wartość ekspozycji na moment default uwzględniająca też estymowane przedpłaty. Produkty nie posiadające harmonogramów są traktowane w dedykowany sposób tzn. są tu wykorzystywane dodatkowe parametry jak przykładowo funkcja szacowanego wykorzystania limitu.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Bank szacuje utratę wartości dla ekspozycji będących w stanie niewykonania zobowiązania i kwalifikowanych do Koszyka 3. Definicja zdarzeń kwalifikujących do transferu ekspozycji do Koszyka 3 jest zbieżna z definicją określoną w ramach CRR Art. 178 oraz MSSF 9.

Zdarzenie niewykonania zobowiązania jest definiowane jako przeterminowanie ekspozycji większe lub równe 90 dni lub w przypadku gdy istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się w pełni przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku bez konieczności podejmowania przez bank działań takich jak realizacja zabezpieczenia.

W przypadku zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania dla umów indywidualnie istotnych (niehomogenicznych) odpisy aktualizujące na utratę wartości kalkuluje się metodą indywidualną na bazie analizy zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych.

Identyfikacja istotnego wzrostu ryzyka kredytowego

Jednym z kluczowych elementów wprowadzenia MSSF 9 jest ustalenie definicji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego decydującego o klasyfikacji do Koszyka 2. Bank stosuje szereg kryteriów o charakterze jakościowym i ilościowym, które determinują klasyfikację ekspozycji do Koszyka 2.

Kryteria jakościowe

W ramach przyjmowanych do stosowania kryteriów jakościowych Bank wyszczególnia:

- opóźnienie w spłacie co najmniej 30 dni,
- wystąpienie statusu forbearance,
- ekspozycja znajduje się w na Watchliście tj. klientów objętych obserwacją,
- klient przebywa w obsłudze jednostek restrukturyzacji i windykacji tj. jest w statusie Workout.

Kryteria ilościowe

W zakresie kryteriów ilościowych, znaczący wzrost ryzyka kredytowego ekspozycji identyfikowany poprzez porównanie jego aktualnego poziomu ryzyka z szacunkami z momentu udzielenia ekspozycji.

W tym celu, z wykorzystaniem technik statystycznych porównywane jest PD w horyzoncie całego życia w oparciu o aktualny rating ekspozycji na daną datę raportową z PD w horyzoncie całego życia w oparciu o rating ekspozycji z momentu jej udzielenia i oczekiwanego rozkładu parametru PD na dzień sprawozdawczy wyodrębnionego z historycznych macierzy migracji. Wartość progowa dla wzrostu ustalana jest w oparciu o wyznaczony kwantyl rozkładu PD. Ten punkt odcięcia określa wartość progową ratingu, której przekroczenie przez aktualną wartość PD powoduje rozpoznanie znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego ekspozycji.

Standard MSSF 9 wprowadza również zmiany w podejściu do klasyfikacji i ujęcia aktywów finansowych:

- 1) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (Amortised Cost, AC)
- 2) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody (Fair Value through Other Comprehensive Income, FVtOCI)

3) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (Fair Value through Profit & Loss, FVtPL)

Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu biznesowego oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów (tak zwanego testu SPPI, Solely Payment of Principal and Interest).

Model Held To Collect (HTC)

Charakterystyką modelu jest chęć utrzymywania aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a ewentualna sprzedaż ma charakter sporadyczny i jest nienieznaczająca. Dopuszcza się też sprzedaż aktywów o pogorszonej jakości kredytowej, niespełniających określonych w politykach Banku wymagań.

Instrumenty finansowe przypisane do modelu HTC są klasyfikowane jako wyceniane według amortyzowanego kosztu pod warunkiem, że spełniają one kryteria Testu SPPI. W praktyce Bank klasyfikuje jako aktywa HTC portfel kredytowy, ponieważ instrumenty te co do zasady utrzymywane są przez Bank do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a transakcje sprzedaży występują sporadycznie i dotyczą tylko aktywów o pogorszonej jakości kredytowej.

Na moment wdrożenia nowego standardu MSSF 9, w aktywach Banku wyodrębniono ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik (były to karty kredytowe jak i limity kredytowe w rachunku bieżącym). Zgodnie z zapisami standardu MSSF 9, a w szczególności kryteriami testu SPPI mnożnik sprawia, że mamy do czynienia z modyfikacją pieniądza w czasie skutkiem czego powinniśmy dokonać wyceny do wartości godziwej. Bank zakwalifikował ekspozycje kart kredytowych jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”. Przychody odsetkowe uzyskiwane od tych instrumentów zostały wykazane w linii „Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy”.

Model Held to Collect & Sell (HTC&S)

Cechą tego modelu biznesowego jest zarówno uzyskiwanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż. Przykładowymi transakcjami spełniającymi model biznesowy HTC&S są dla przykładu transakcje, których celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowości i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych.

W Deutsche Bank Polska model HTC&S ma zastosowanie do portfela rządowych papierów wartościowych oraz bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (w szczególności portfel płynnościowy i inwestycyjny) klasyfikowanych jako „Dostępne do sprzedaży” (AFS) według MSR 39. Oznacza to, iż klasyfikacja tych instrumentów nie uległa zmianie po wejściu w życie MSSF 9.

Sam model dopuszcza wyższe poziomy sprzedaży niż w modelu HTC. Sprzedaż może być dokonywana przed terminem zapadalności kontraktów i nie musi być powiązana jedynie ze wzrostem ryzyka kredytowego, ale na przykład z bieżącymi potrzebami płynnościowymi.

Zgodnie z MSSF 9 instrumenty przypisane do modelu HTC&S są klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez kapitał (FVTOCI) pod warunkiem, że warunki umowne tych instrumentów powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału (spełniony jest Test SPPI).

Inne, w tym przeznaczone do sprzedaży czyli Held to Sell (HTS)

Są to składniki aktywów lub zobowiązań finansowych spełniające jeden z poniższych warunków:

(a) Są klasyfikowane, jako przeznaczone do obrotu.

Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych kwalifikuje się, jako przeznaczone do obrotu, jeśli:

- są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie;
- są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków.

Instrumenty pochodne klasyfikuje się jako przeznaczone do obrotu, z wyjątkiem instrumentów pochodnych będącymi gwarancjami finansowymi wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi. Do tej kategorii Bank zalicza transakcje FX forward, FX swap, CIRS, FRA, IRS oraz opcje walutowe.

Przez transakcje forward rozumiemy transakcje kupna lub sprzedaży określonej waluty, realizowane w terminie w przyszłości wg kursu wymiany ustalonego przez Bank w dniu zawarcia transakcji. Transakcje forward zawierane są na okres od 3 dni do 1 roku licząc od dnia zawarcia transakcji do dnia ich rozliczenia, zawarcie transakcji na okres dłuższy niż 1 rok wymaga indywidualnej decyzji Banku.

Transakcje swap są transakcjami o charakterze bieżąco-terminowym. Pierwsza część stanowi transakcję typu spot, a druga część transakcji swap ma charakter transakcji terminowej (forward). Transakcje swap są zawierane na rynku międzybankowym.

Do tej kategorii Bank zalicza również transakcje terminowe w postaci opcji walutowych. Bank aktualnie nie prowadzi portfela opcji na swój własny rachunek. Transakcje te obecnie nie stanowią też oferty dla klientów.

Swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) polegają na wzajemnej wypłacie odsetek naliczanych według odmiennych stóp procentowych. Najczęściej jest to wymiana przepływów uzależnionych od stopy stałej i zmiennej. Kontrakty Currency Interest Rate Swap (CIRS) są transakcje IRS gdzie płatności dokonywane są w dwóch różnych walutach.

Kontrakty FRA to kontrakty negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie nominału transakcji.

(b) Przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez Bank, jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Bank nie wyznaczył przy początkowym ujęciu żadnych instrumentów finansowych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Rachunkowość zabezpieczeń

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślej dopasować rachunkowość zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem. Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Zobowiązania finansowe

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych przeznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych wg stanu na 1 stycznia 2018 r.:

Pozycja	Kategoria wyceny - MSR 39	tys. zł	Wartość bilansowa netto wg MSR 39	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Klasyfikacja i wycena	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Utrata wartości - odpisy dotyczące odsetek od utraty wartości	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Utrata wartości - pozostały wpływ	Wartość bilansowa netto wg MSSF 9
AKTYWA							
Kasa, środki w Banku Centralnym	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	974 588	-	-	(127)	974 461
Należności od Banków	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	793 462	-	-	396	793 858
Należności od Klientów	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	30 122 837	197 611	(165 597)	(72 468)	30 082 383
Należności od Klientów	Zamortyzowany koszt	Wartość godziwa przez rachunek zysków i strat	113 762	-	-	-	113 762
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Wartość godziwa przez inne całkowite dochody	Wartość godziwa przez rachunek zysków i strat	9 394	-	-	-	9 394
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Wartość godziwa przez inne całkowite dochody	Wartość godziwa przez inne całkowite dochody	7 614 436	-	-	(542)	7 613 894
Aktywa razem			39 628 479	197 611	(165 597)	(72 741)	39 587 752

* bez wpływu podatku odroczonego

Wartość pozostałych pozycji aktywów finansowych zaprezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie uległa istotnej zmianie.

Pozycja	Kategoria wyceny	Kategoria wyceny	Wartość bilansowa wg MSR 37	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Klasyfikacja i wycena	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Utrata wartości	Wartość bilansowa wg MSSF 9
ZOBOWIĄZANIA						
Rezerwy	MSR 37	MSSF 9	7 745	-	2 718	10 463
Zobowiązania razem			7 745	-	2 718	10 463

* bez wpływu podatku odroczonego

Podatkowy efekt wdrożenia IFRS 9 wyniósł:

	wpływ wdrożenia MSSF9 na kapitały	tys. zł
1	wpływ wdrożenia MSSF9 dotyczący odsetek i prowizji od ekspozycji z utratą wartości	(37 213)
2	wpływ wdrożenia MSSF9 dotyczący odpisów od ekspozycji z utratą wartości	40 874
3	wpływ wdrożenia MSSF9 dotyczący aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	(696)
	razem	2 965

Łączny efekt wdrożenia IFRS 9 wyniósł (40 362) tys. zł i został odniesiony na wynik lat ubiegłych.

	wpływ wdrożenia MSSF9 na kapitały	tys. zł
1	wpływ wdrożenia MSSF9 dotyczący zmian w wycenie i utracie wartości	(43 445)
2	wpływ wdrożenia MSSF9 dotyczący podatku odroczonego	2 965
3	wpływ wdrożenia MSSF9 - pozostałe	118
	razem	(40 362)

b) MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Bank wdrożył MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”, który określa, w jaki sposób i kiedy ujmowane są przychody. Stosownie do zasad określonych w standardzie, przychody ujmowane są w momencie transferu kontroli nad towarami lub usługami świadczonymi na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, ujmowane są oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej co do zasady są alokowane do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, zgodnie z nowym standardem, kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem co do zasady są aktywowane i rozliczane w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu. Z uwagi na fakt, iż zdecydowana większość przychodów Banku jest ujmowana w oparciu o inne standardy (głównie MSSF 9) wdrożenie nowego standardu rachunkowości MSSF 15 nie miało istotnego wpływu na jego kształt niniejszego sprawozdania finansowego.

c) Objasnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Objasnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” dostarczają dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących głównych założeń przyjętych w MSSF 15, m.in. na temat identyfikacji osobnych obowiązków, ustalenia czy jednostka pełni rolę pośrednika (agenta), czy też jest głównym dostawcą dóbr i usług (principal) oraz sposobu ewidencji przychodów z tytułu licencji. Oprócz dodatkowych objaśnień, wprowadzono także zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy.

Zakres objaśnień nie dotyczy działalności Banku.

d) Zmiany do MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach

Zmiana do MSSF 2 wprowadza m.in. wytyczne w zakresie wyceny w wartości godziwej zobowiązania z tytułu transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych, wytyczne dotyczące zmiany klasyfikacji z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych na transakcje oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych, a także wytyczne na temat ujęcia zobowiązania podatkowego pracownika z tytułu transakcji opartych na akcjach.

e) Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”

Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” adresują kwestię zastosowania nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Opublikowane zmiany do MSSF 4 uzupełniają opcje istniejące już w standardach i mają na celu zapobieganie tymczasowym wahaniom wyników jednostek sektora ubezpieczeniowego w związku z wdrożeniem MSSF 9.

f) Roczne zmiany do MSSF 2014 - 2016

“Roczne zmiany MSSF 2014-2016” zmieniają 3 standardy: MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”, MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.

Zmiany do MSSF 12 obowiązują do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 r. Natomiast pozostałe zmiany są obligatoryjne od 1 stycznia 2018 r.

g) Zmiany do MSR 40: Rekasyfikacja nieruchomości inwestycyjnych

Zmiany do MSR 40 precyzują wymogi związane z przeklasyfikowaniem do nieruchomości inwestycyjnych oraz z nieruchomości inwestycyjnych.

h) KIMSF 22: Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe

KIMSF 22 wyjaśnia zasady rachunkowości dotyczące transakcji, w ramach których jednostka otrzymuje lub przekazuje zaliczki w walucie obcej.

Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Bank

W niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Bank nie zdecydował o wcześniejszym zastosowaniu następujących opublikowanych standardów, interpretacji lub poprawek do istniejących standardów przed ich datą wejścia w życie:

1) MSSF 16 „Leasing”

Nowy standard MSSF 16 „Leasing” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2017/1986 do stosowania w sprawozdaniach finansowych sporządzanych za okresy obrotowe rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 lub później.

Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu, dzierżawy czy najmu. Jednocześnie nowe wymagania sprawozdawcze eliminują pojęcie leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR17, a w konsekwencji pozabilansowe ujęcie użytkowanych aktywów. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.

Bank dokonał analizy posiadanych umów najmu i leasingu, aby określić, które z nich klasyfikują się do ujawnienia w ramach nowego standardu, a które nie. Umowa jest uznawana za leasing, jeżeli Bank na podstawie takiej umowy uzyskuje prawo do kontroli użytkowania danego aktywa na ustalony nieodwołalny okres, a w zamian płaci wynagrodzenie do wynajmującego. W wyniku przeprowadzonej analizy zidentyfikowano w Banku kilka umów najmu powierzchni biurowych w kilku miastach w Polsce, z czego za największe pozycje uznaje się centralę Banku w Warszawie i siedzibę Banku w Krakowie. Łączna kwota tych zobowiązań opiewa na kwotę 49,6 mln zł.

Ponadto, w ramach przeprowadzonej inwentaryzacji umów zidentyfikowano około 40 umów na wynajem samochodów na łączną kwotę zobowiązań 1,8 mln zł.

Nie zidentyfikowano w Banku umów leasingu na inne rodzaje aktywów ponad umowy na samochody i budynki.

MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.

Bank zastosuje MSSF 16 od 1 stycznia 2019 r.

2) Zmiany do MSSF 9: Prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem

Zmiana do MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie, z możliwością jej wcześniejszego zastosowania. Na skutek zmiany do MSSF 9, jednostki będą mogły wyceniać aktywa finansowe z tak zwanym prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, jeżeli spełniony jest określony warunek - zamiast dokonywania wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Bank zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania wpływ wdrożenia zmian nie jest jeszcze znany.

3) MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 r. lub po tej dacie.

Nowy MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe zastąpi obecnie obowiązujący MSSF 4, który zezwala na różnorodną praktykę w zakresie rozliczania umów ubezpieczeniowych. MSSF 17 zasadniczo zmieni rachunkowość wszystkich podmiotów, które zajmują się umowami ubezpieczeniowymi i umowami inwestycyjnymi.

Bank zastosuje MSSF 17 po jego zatwierdzeniu przez Unię Europejską.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania wpływ wdrożenia zmian nie jest jeszcze znany.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, nowy standard nie został jeszcze zatwierdzony przez Unię Europejską.

4) Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach”

Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach” wyjaśniają, że w odniesieniu do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, do których nie stosuje się metody praw własności, spółki stosują MSSF 9. Dodatkowo, Rada opublikowała również przykład ilustrujący zastosowanie wymogów MSSF 9 i MSR 28 do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.

Bank zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania wpływ wdrożenia zmian nie jest jeszcze znany.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

5) KIMSF 23: Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego

KIMSF 23 wyjaśnia wymogi w zakresie rozpoznania i wyceny zawarte w MSR 12 w sytuacji niepewności związanej z ujęciem podatku dochodowego. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie.

Bank zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania wpływ wdrożenia zmian nie jest jeszcze znany.

6) Roczne zmiany do MSSF 2015 - 2017

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2017 r. „Roczne zmiany MSSF 2015-2017”, które wprowadzają zmiany do 4 standardów: MSSF 3 „Połączenia przedsiębiorstw”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, MSR 12 „Podatek dochodowy” oraz MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”.

Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz doprecyzowują wytyczne standardów w zakresie ujmowania oraz wyceny.

Bank zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania wpływ wdrożenia zmian nie jest jeszcze znany.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

7) MSR 19 „Świadczenia pracownicze”

Zmiany do MSR 19 obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Poprawki do standardu określają wymogi związane z ujęciem księgowym modyfikacji, ograniczenia lub rozliczenia programu określonych świadczeń.

Bank zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania wpływ wdrożenia zmian nie jest jeszcze znany.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

8) Zmiany w zakresie referencji do Założeń Koncepcyjnych w MSSF

Zmiany w zakresie referencji do Założeń Koncepcyjnych w MSSF będą miały zastosowanie z dniem 1 stycznia 2020 r.

9) MSSF 3 „Połączenia przedsiębiorstw”

W wyniku zmiany do MSSF 3 zmodyfikowana została definicja „przedsięwzięcia”. Aktualnie wprowadzona definicja została zawężona i prawdopodobnie spowoduje, że więcej transakcji przejęć zostanie zakwalifikowanych jako nabycie aktywów. Zmiany do MSSF 3 obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub po tej dacie.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

10) MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” oraz MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Rada opublikowała nową definicję terminu „istotność”. Zmiany do MSR 1 i MSR 8 doprecyzowują definicję istotności i zwiększają spójność pomiędzy standardami, ale nie oczekuje się, że będą miały znaczący wpływ na przygotowanie sprawozdań finansowych. Zmiana jest obowiązkowa dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub po tej dacie.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

11) MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”

Standard ten pozwala jednostkom, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF po raz pierwszy (z dniem 1 stycznia 2016 r. lub po tej dacie), do ujmowania kwot wynikających z działalności o regulowanych cenach, zgodnie z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości. Dla poprawienia porównywalności z jednostkami które stosują już MSSF i nie wykazują takich kwot, zgodnie z opublikowanym MSSF 14 kwoty wynikające z działalności o regulowanych cenach, powinny podlegać prezentacji w odrębnej pozycji zarówno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jak i w rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów.

Decyzją Unii Europejskiej MSSF 14 nie zostanie zatwierdzony.

12) Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dot. sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami

Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business).

W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.

Zmiany zostały opublikowane 11 września 2014 r. Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została ustalona przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego, zatwierdzenie tej zmiany jest odroczone przez Unię Europejską.

d) Wartości szacunkowe

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków w odniesieniu do wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przeszłe okresy.

Główne założenia/subiektywne oceny przyjęte przy dokonywaniu szacunków przez Bank dotyczą przede wszystkim:

Zasady wydzielenia działalności kontynuowanej i zaniechanej

W konsekwencji zawartej umowy sprzedaży wydzielonej części Banku, obejmującej bankowość biznesową i detaliczną z wyłączeniem walutowych kredytów hipotecznych (działalność wydzielana), zawartej w dniu 14 grudnia 2017 roku i dokonanego podziału Banku na mocy decyzji sądu z dnia 9 listopada 2018 roku, Bank dokonał podziału pozycji rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych na działalność kontynuowaną i działalność zaniechaną. Podział ten został dokonany w niniejszym sprawozdaniu finansowym w oparciu o założenia Planu Podziału zawartego w dniu 23 lutego 2018 roku pomiędzy Deutsche Bank Polska S.A. a Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.).

W konsekwencji przyjętych zasad podziału, informacja finansowa obejmująca działalność kontynuowaną Banku obejmuje:

- Całość przychodów i kosztów dotyczących obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej,
- Przychody odsetkowe, przychody z tytułu wymiany walut, przychody prowizyjne oraz pozostałe przychody operacyjne wygenerowane przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz kredytów hipotecznych w walucie polski złoty, które w przeszłości zostały przewalutowane z innych walut,
- Koszty odsetkowe, koszty prowizyjne, koszty z tytułu wymiany walut, koszty działalności podstawowej, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty rezerw kredytowych związanych z portfelem walutowych kredytów hipotecznych oraz kredytów hipotecznych w walucie polski złoty, które w przeszłości zostały przewalutowane z innych walut,
- Całość wyniku handlowego i rewaluacji,
- Koszty ogólnego zarządu w części nie przypisanej w Planie Podziału do działalności wydzielanej, z której wyodrębniono koszty przynależne do działalności kontynuowanej przy wykorzystaniu informacji o kosztach poszczególnych centrów kosztów. W odniesieniu do okresu porównawczego, z uwagi na brak możliwości bezpośredniego przypisania kosztów do działalności kontynuowanej, zastosowano ten sam udział, jaki poszczególne koszty działalności kontynuowanej stanowiły w całości kosztów działania Banku w 2018,

- Koszty usług obcych, wygenerowane w związku usługami świadczonymi dla Banku przez inne jednostki wchodzące w skład Grupy DB AG,
- Całość bieżącego podatku dochodowego
- Koszty podatku od niektórych instytucji finansowych i opłat na rzecz BFG, przynależne do działalności kontynuowanej wg proporcji udziału w podstawie naliczenia tych opłat.

Do działalności zaniechanej Bank zaliczył w szczególności:

- Całość przychodów i kosztów bezpośrednich dotyczących obszaru bankowości detalicznej z wyłączeniem tych dotyczących portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz kredytów hipotecznych w walucie polski złoty, które w przeszłości zostały przewalutowane z innych walut oraz z wyłączeniem wyniku handlowego i rewaluacji,
- Koszty związane z doprowadzeniem Banku do podziału, w tym koszty programu retencyjnego, koszty projektu migracji danych oraz koszty podziału infrastruktury informatycznej i operacyjnej Banku,
- Koszty restrukturyzacji Banku, w tym koszty osobowe oraz koszty restrukturyzacji długoterminowych kontraktów,
- Koszty podatku od niektórych instytucji finansowych i opłat na rzecz BFG, przynależne do działalności zaniechanej wg proporcji udziału w podstawie naliczenia tych opłat,
- Koszty ogólnego zarządu w części przypisanej w Planie Podziału do działalności wydzielanej, z której wyodrębniono koszty przynależne do działalności kontynuowanej przy wykorzystaniu informacji o kosztach poszczególnych centrów kosztów. W odniesieniu do okresu porównawczego, z uwagi na brak możliwości bezpośredniego przypisania kosztów do działalności zaniechanej, zastosowano ten sam udział, jaki poszczególne koszty działalności zaniechanej stanowiły w całości kosztów działania Banku w 2018.

Utrata wartości aktywów finansowych po wdrożeniu MSSF 9

Na każdy dzień sprawozdawczy Bank dokonuje oceny, czy ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym uległo znaczącemu wzrostowi od dnia jego początkowego ujęcia. Dokonując takiej oceny, Bank posługuje się zmianą ryzyka niewykonania zobowiązania w oczekiwanym okresie życia instrumentu finansowego, a nie zmianą kwoty oczekiwanych strat kredytowych. W celu dokonania takiej oceny Bank porównuje ryzyko niewykonania zobowiązania dla danego instrumentu finansowego na dzień sprawozdawczy z ryzykiem niewykonania zobowiązania dla tego instrumentu finansowego na dzień początkowego ujęcia, biorąc pod uwagę racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań i które wskazują na znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Bank może zakładać, że ryzyko kredytowe związane z instrumentem finansowym nie zwiększyło się znacznie od momentu początkowego ujęcia, jeżeli instrument finansowy charakteryzuje się niskim ryzykiem kredytowym na dzień sprawozdawczy.

Dla aktywów finansowych wycenianych wg efektywnej stopy procentowej, aktywów z tytułu umów lub zobowiązań do udzielenia pożyczki oraz umów gwarancji finansowych, do których mają zastosowanie wymogi dotyczące utraty wartości Bank dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Na każdy dzień sprawozdawczy Bank wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia.

Jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem finansowym nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, Bank wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu tego instrumentu finansowego w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Jeśli w poprzednim okresie sprawozdawczym Bank wycenił odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, ale na bieżący dzień sprawozdawczy ustala, że nie są już spełniane wymogi określone powyżej dotyczące istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, Bank wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym na bieżący dzień sprawozdawczy.

Bank ujmuje w wyniku finansowym, jako zysk lub stratę z tytułu utraty wartości, kwotę oczekiwanych strat kredytowych (lub kwotę rozwiązanej rezerwy), jaka jest wymagana, aby dostosować odpis na oczekiwane straty kredytowe na dzień sprawozdawczy do kwoty, którą należy ująć zgodnie z zapisami MSSF 9.

W przypadku instrumentów o statusie POCI Bank ujmuje straty kredytowe przez cały okres życia tych instrumentów. Przy początkowym ujęciu aktywa POCI ujmowane są w bilansie w ich wartości godziwej (ujmowane są netto, tzn. nie posiadają rozpoznanego odpisu z tytułu ryzyka kredytowego). Bank przy początkowym ujęciu aktywów POCI dokonuje oszacowania wysokości wszystkich oczekiwanych przepływów i na ich podstawie oblicza efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe (stopa CEIR). Wynik odsetkowy jest liczony z zastosowaniem stopy CEIR obliczonej w momencie początkowego ujęcia od aktualnego zamortyzowanego kosztu. Na każdy dzień sprawozdawczy Bank ujmuje w wyniku finansowym kwotę zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia jako zysk lub stratę z tytułu utraty wartości. Jednostka ujmuje korzystne zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia jako zysk z tytułu utraty wartości, nawet jeśli oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia są niższe niż kwota oczekiwanych strat kredytowych, które zostały uwzględnione w kalkulacji oczekiwanych przepływów pieniężnych w momencie początkowego ujęcia.

Utrata wartości aktywów finansowych przed wdrożeniem MSSF 9

Opis starego MSR 39

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank oceniał czy na datę bilansową istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Aktywa finansowe lub grupa aktywów finansowych utraciła wartość, a straty z tytułu utraty wartości zostały poniesione wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje obiektywny dowód utraty wartości, jako następstwo jednego lub większej ilości zdarzeń, które pojawiły się po początkowym rozpoznaniu aktywa („zdarzenie powodujące stratę”) i owo zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na szacowane przyszłe przepływy finansowe związane z pojedynczym składnikiem aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych. Przy czym, nie jest konieczne zidentyfikowanie pojedynczego zdarzenia, które spowodowało utratę wartości. Raczej łączny efekt kilku zdarzeń może spowodować utratę wartości. Bank osądza, czy istnieją oznaki obiektywnego dowodu utraty wartości, jako rezultat jednego lub większej ilości zdarzeń, które wystąpiły po początkowym ujęciu aktywów.

W sytuacji, gdy istnieje obiektywny dowód, że strata z tytułu utraty wartości kredytów i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wykazywanych według amortyzowanego kosztu została poniesiona, wielkość straty ustalana jest, jako różnica między wartością księgową aktywów a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy zwrotu z aktywów finansowych w początkowym ujęciu. Metodologia i założenie wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych były regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby. Ponadto dokonywane były testowania na danych historycznych celem porównania wartości rzeczywistych z szacunkami utraty wartości kredytów.

Testy warunków skrajnych ryzyka kredytowego

Testy warunków skrajnych są jednym z elementów procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, służącym do oceny potencjalnego wpływu na sytuację Banku zdarzeń zachodzących w jego otoczeniu, a także możliwych zmian we wskaźnikach finansowych i makroekonomicznych, bądź zmian w profilu ryzyka. W ramach testów przeprowadzana jest ocena potencjalnych zmian jakości kredytowej portfeli kredytowych, w sytuacji wystąpienia niekorzystnych zdarzeń. Proces ten dostarcza także informacji zarządczej o adekwatności ustalonych limitów i alokowanego kapitału wewnętrznego.

Zmiany wartości odpisów przy założeniu 2 scenariuszy przedstawiają poniższe tabele (w mln PLN):

Nazwa scenariusza Czynniki	Kursy walut	Wartość zabezpieczeń	Jakość portfela	Wpływy
TWS_1 <u>zakłócenie na rynku finansowym</u>	wzrost kursów walut wobec PLN o 30%	spadek wartości zabezpieczeń: --> 5% nieruchomości --> o 20% papierów wartościowych	bez zmian	
TWS_2 <u>zakłócenie gospodarki i rynku pracy</u>	wzrost kursów walut wobec PLN o 10%	spadek wartości zabezpieczeń: --> o 20% nieruchomości --> o 5% papierów wartościowych	ekspozycje z opóźnieniem w spłacie w przedziale 60 - 90 dni traktowane są jako przeterminowane powyżej 90 dni	maksymalne wykorzystanie przez klientów dostępnego pozabilansu - bezwarunkowych wolnych linii kredytowych i gwarancji

Scenariusz 1 – zakłócenie na rynku finansowym					
Portfel	Przyrost ECL	w tym:			
		zmiana kursu walutowego	zmiana LGD	zmiana PD	zmiana CCF
Wszystkie portfele łącznie					
łącznie (scenariusz stressowy)	121,76	73,28	35,61	12,87	0,00
Portfel					
klienci detaliczni	121,22	72,71	35,63	12,88	0,00
klienci korporacyjni	0.54	0.54	0.00	0.00	0.00

Scenariusz 2 – zakłócenie gospodarki i rynku pracy					
Portfel	Przyrost ECL	w tym:			
		zmiana kursu walutowego	zmiana LGD	zmiana PD	zmiana CCF
Wszystkie portfele łącznie					
łącznie (scenariusz stressowy)	67,9	24,42	30,67	12,81	0,00
Portfel					
klienci detaliczni	67,72	24,23	30,68	12,81	0,00
klienci korporacyjni	0,18	0,18	0,00	0,00	0,00

Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

W oparciu o zapisy MSR 36 na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek (zewnętrznych lub wewnętrznych), które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), ewentualnych zmian kwot lub terminów wystąpienia tych przepływów pieniężnych, innych czynników jak np. brak płynności. Utrata wartości zachodzi w przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest nadwyżką wartości bilansowej danego składnika aktywów nad jego wartością odzyskiwalną. Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat. Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

e) Waluty obce

Transakcje w walutach obcych

Walutą funkcjonalną (wyceny) i walutą prezentacji sprawozdania finansowego Banku jest polski złoty (PLN).

Transakcje wyrażone w walutach obcych są początkowo ujmowane według kursu waluty funkcjonalnej obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, prezentowane według kosztu historycznego, przeliczane są po kursie obowiązującym na dzień bilansowy. Różnice kursowe powstające z przeliczenia rozpoznawane są w rachunku zysków i strat. Niepieniężne aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych, prezentowane według kosztu historycznego, przeliczane są po kursie obowiązującym w dniu transakcji.

Bank, jako kurs zamknięcia przyjął kurs średni NBP obowiązujący na dzień bilansowy.

f) Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Zgodnie ze standardem MSSF 9, Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- 1) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (Amortised Cost, AC)
- 2) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody (Fair Value through Other Comprehensive Income, FVtOCI)
- 3) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (Fair Value through Profit & Loss, FVtPL)

Powyższa klasyfikacja jest następstwem testu kontraktowych przepływów pieniężnych (tak zwany test SPPI, Solely Payment of Principal and Interest) jak i wybranego modelu biznesowego (a więc celu sprzedaży/zakupu danego instrumentu finansowego).

Zgodnie ze standardem MSSF 9, istnieją 3 modele biznesowe:

- 1) Utrzymywane do zapadalności (Held to Collect, HTC)
- 2) Utrzymywane do zapadalności i odsprzedaży (Held to Collect & Sell, HTC&S)
- 3) Inne, w tym przeznaczone do sprzedaży (Held to Sell, HTS)

Pierwsza kategoria (AC) jest następstwem pozytywnego wyniku testu SPPI jak i przyjętego modelu biznesowego HTC. Są to przede wszystkim wszelkiego rodzaju kredyty.

Druga kategoria (FVtOCI) jest również następstwem pozytywnego wyniku testu SPPI, ale przyjętego modelu HTC&S. Są to przede wszystkim papiery dłużne znajdujące się w portfelu Banku.

W końcu trzecia kategoria aktywów (FVtPL) zawiera aktywa zarówno z intencjonalnym modelem HTS, a więc działalność tradingowa jak również kredyty, które nie zdały testu SPPI bez względu na to do jakiego modelu biznesowego zostało sklasyfikowane dane aktywo.

Model Held To Collect (HTC)

Charakterystyką modelu jest chęć utrzymywania aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a ewentualna sprzedaż ma charakter sporadyczny i jest nienieznaczająca. Dopuszcza się też sprzedaż aktywów o pogorszonej jakości kredytowej, niespełniających określonych w politykach Banku wymagań.

Instrumenty finansowe przypisane do modelu HTC są klasyfikowane jako wyceniane według amortyzowanego kosztu pod warunkiem, że spełniają one kryteria Testu SPPI. W praktyce Bank klasyfikuje jako aktywa HTC portfel kredytowy, ponieważ instrumenty te co do zasady utrzymywane są przez Bank do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a transakcje sprzedaży występują sporadycznie i dotyczą tylko aktywów o pogorszonej jakości kredytowej.

Na moment wdrożenia nowego standardu MSSF 9, w aktywach Banku wyodrębniono ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik (były to karty kredytowe jak i limity kredytowe w rachunku bieżącym). Zgodnie z zapisami standardu MSSF 9, a w szczególności kryteriami testu SPPI mnożnik sprawia, że mamy do czynienia z modyfikacją pieniądza w czasie skutkiem czego powinniśmy dokonać wyceny do wartości godziwej. Bank zakwalifikował ekspozycje kart kredytowych jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”. Przychody odsetkowe uzyskiwane od tych instrumentów zostały wykazane w linii „Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy”.

Model Held to Collect & Sell (HTC&S)

Cechą tego modelu biznesowego jest zarówno uzyskiwanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż. Przykładowymi transakcjami spełniającymi model biznesowy HTC&S są dla przykładu transakcje, których celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowości i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych.

W Deutsche Bank Polska model HTC&S ma zastosowanie do portfela rządowych papierów wartościowych oraz bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (w szczególności portfel płynnościowy i inwestycyjny) klasyfikowanych jako „Dostępne do sprzedaży” (AFS) według MSR 39. Oznacza to, iż klasyfikacja tych instrumentów nie uległa zmianie po wejściu w życie MSSF 9.

Sam model dopuszcza wyższe poziomy sprzedaży niż w modelu HTC. Sprzedaż może być dokonywana przed terminem zapadalności kontraktów i nie musi być powiązana jedynie ze wzrostem ryzyka kredytowego, ale na przykład z bieżącymi potrzebami płynnościowymi.

Zgodnie z MSSF 9 instrumenty przypisane do modelu HTC&S są klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez kapitał (FVTOCI) pod warunkiem, że warunki umowne tych instrumentów powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału (spełniony jest Test SPPI).

Inne, w tym przeznaczone do sprzedaży czyli Held to Sell (HTS)

Są to składniki aktywów lub zobowiązań finansowych spełniające jeden z poniższych warunków:

(c) Są klasyfikowane, jako przeznaczone do obrotu.

Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych kwalifikuje się, jako przeznaczone do obrotu, jeśli:

- są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie;
- są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków.

Instrumenty pochodne klasyfikuje się jako przeznaczone do obrotu, z wyjątkiem instrumentów pochodnych będącymi gwarancjami finansowymi wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi. Do tej kategorii Bank zalicza transakcje FX forward, FX swap, CIRS, FRA, IRS oraz opcje walutowe.

Przez transakcje forward rozumiemy transakcje kupna lub sprzedaży określonej waluty, realizowane w terminie w przyszłości wg kursu wymiany ustalonego przez Bank w dniu zawarcia transakcji. Transakcje forward zawierane są na okres od 3 dni do 1 roku licząc od dnia zawarcia transakcji do dnia ich rozliczenia, zawarcie transakcji na okres dłuższy niż 1 rok wymaga indywidualnej decyzji Banku.

Transakcje swap są transakcjami o charakterze bieżąco-terminowym. Pierwsza część stanowi transakcję typu spot, a druga część transakcji swap ma charakter transakcji terminowej (forward). Transakcje swap są zawierane na rynku międzybankowym.

Do tej kategorii Bank zalicza również transakcje terminowe w postaci opcji walutowych. Bank aktualnie nie prowadzi portfela opcji na swój własny rachunek. Transakcje te obecnie nie stanowią też oferty dla klientów.

Swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) polegają na wzajemnej wypłacie odsetek naliczanych według odmiennych stóp procentowych. Najczęściej jest to wymiana przepływów uzależnionych od stopy stałej i zmiennej. Kontrakty Currency Interest Rate Swap (CIRS) są transakcje IRS gdzie płatności dokonywane są w dwóch różnych walutach.

Kontrakty FRA to kontrakty negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie nominału transakcji.

(d) Przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez Bank, jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Bank nie wyznaczył przy początkowym ujęciu żadnych instrumentów finansowych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Analiza wrażliwości prognoz zmian warunków makroekonomicznych

Zgodnie z wymaganiami MSSF9, model szacowania oczekiwanych strat kredytowych stosowany w Banku uwzględnia opracowane scenariusze makroekonomiczne.

W Banku stosowane są trzy rodzaje scenariuszy: scenariusz bazowy (z prawdopodobieństwem realizacji 60%), scenariusz pozytywny (z prawdopodobieństwem realizacji 20%) i scenariusz negatywny (z prawdopodobieństwem realizacji 20%). Scenariusze makroekonomiczne wykorzystywane w procesie tworzone są przez Głównego Ekonomistę Banku.

Poniżej zaprezentowano wyniki analizy wrażliwości zmian poziomu oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości wyznaczone jako procentowa zmiana między

oczekiwanymi stratami kredytowymi skalkulowanymi dla konkretnego scenariusza makroekonomicznego a oczekiwanymi stratami kredytowymi skalkulowanymi w ramach produkcyjnego procesu.

Scenariusz makroekonomiczny	Zmiana poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe (w %)
Scenariusz zakładający 100% realizację scenariusza bazowego	-0,8%
Scenariusz zakładający 100% realizację scenariusza pozytywnego	-2,4%
Scenariusz zakładający 100% realizację scenariusza negatywnego	4,7%
Scenariusz zakładający realizację scenariusza bazowego z wagą 90%, pozytywnego z wagą 5% i negatywnego z wagą 5%	-0,6%
Scenariusz zakładający realizację scenariusza bazowego z wagą 5%, pozytywnego z wagą 5% i negatywnego z wagą 90%	4,0%
Scenariusz zakładający realizację scenariusza bazowego z wagą 5%, pozytywnego z wagą 90% i negatywnego z wagą 5%	-2,0%

Zobowiązania finansowe

Zobowiązanie finansowe wykazywane są w bilansie w kwotach wymagających zapłaty wycenianych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem metodologii efektywnej stopy procentowej. Do tej kategorii zaliczane są zobowiązania wobec banków i klientów oraz pożyczki otrzymane.

Ujmowanie

Standaryzowaną transakcję kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień zawarcia transakcji pozabilansowo, a następnie w bilansie na datę waluty (tj. na dzień rozliczenia). Nie dotyczy to instrumentów pochodnych, które w odróżnieniu od pozostałych instrumentów są ujmowane w bilansie w dacie zawarcia, a nie w dacie rozliczenia.

Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych.

Kredyty i pożyczki są rozpoznawane w momencie wypłaty środków pieniężnych kredytobiorcom.

Wyłączenia

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Składnik zobowiązań finansowych lub jego część są wyłączone z bilansu w przypadku, gdy zobowiązanie wygasa. Zobowiązanie wygasa, jeśli obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaśł termin jego dochodzenia.

Do wyłączenia składnika z bilansu dochodzi również w przypadku istotnej modyfikacji warunków kontraktowych. W tej sytuacji Bank stosuje poniższe zasady:

- Aktywa podlegają wyksięgowaniu w kwocie netto, tj. z uwzględnieniem rozpoznanych uprzednio odpisów na ryzyko kredytowe (w przypadku aktywów z rozpoznaną utratą wartości).
- Bank rozpoznaje nowy składnik aktywów w wartości godziwej (ewentualnie skorygowanej o nowe prowizje dotyczące nowopowstałego składnika aktywów) oraz oblicza dla niego nową efektywną stopę procentową.
- Wszystkie ewentualne prowizje pobrane za modyfikację, są jednorazowo ujęte w rachunku wyników.
- Nowo ujmowany składnik aktywów Bank klasyfikowany jest do odpowiedniej kategorii księgowej, stosownie do przyjętego modelu biznesowego oraz zgodnie z wynikiem testu SPPI.

W przypadku dokonania nieistotnych modyfikacji warunków kontraktowych – tzw. Minor Modification, Bank stosuje poniższe zasady:

- Bank ustala nową wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych po modyfikacji oraz odnosi zmianę tej wartości w stosunku do wartości bilansowej brutto sprzed modyfikacji do rachunku wyników, jako wynik z tytułu modyfikacji aktywów finansowych.
- Nowa wartość bilansowa brutto po modyfikacji powinna zostać obliczona jako wartość bieżąca wszystkich przepływów pieniężnych po modyfikacji, zdyskontowana oryginalną efektywną stopą procentową dla tego składnika aktywów (lub CEIR dla POCI).
- Poniesione w związku z modyfikacją koszty i prowizje powinny być rozliczane w okresie życia zmodyfikowanego instrumentu zgodnie z zasadami MSSF 9, tj. prowizje, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej będą korygowały efektywną stopę procentową (lub CEIR w przypadku POCI).
- W kolejnych okresach następujących po dokonanej zmianie Bank oblicza wynik odsetkowy z tytułu zmodyfikowanego składnika aktywów stosując oryginalną efektywną stopę procentową dla tego składnika aktywów (sprzed modyfikacji), o ile przy modyfikacji nie została pobrana prowizja stanowiąca integralną część efektywnej stopy procentowej.

Bank będzie każdorazowo badał przesłanki wyżej opisanych zmian, dokumentował i na ich podstawie odpowiednio klasyfikował takie aktywa, zgodnie z zapisami wytycznych dotyczących derecognition i minor modification.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia, składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nieklasyfikowanego, jako wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu, Bank wycenia aktywa finansowe w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszania o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie zbycia aktywów, za wyjątkiem:

- a) kredytów i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej;
- b) inwestycji w instrumenty kapitałowe nieposiadające notowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Jeżeli cena rynkowa nie jest dostępna, wartość godziwa instrumentu jest szacowana z wykorzystaniem modeli wyceny lub technik dyskontowania przepływów pieniężnych.

Zobowiązania finansowe wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Wartość godziwa inwestycji, dla których istnieje aktywny rynek wynika z bieżących cen kupna.

Wartość godziwa instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach określana jest przy zastosowaniu modeli wyceny. Modele wyceny opcji stosowane są dla instrumentów finansowych o charakterze opcyjnym. Natomiast wyceny instrumentów o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnych rynkach, dokonuje się bazując na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Głównym parametrem szacunkowym stosowanym do wyceny instrumentów finansowych jest korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Transakcje FX forward, FX swap, IRS i FRA wyceniane są z wykorzystaniem metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych (metoda DCF).

Do wyceny transakcji opcyjnych stosowany jest model DBXSV (DBX Stochastic Volatility, model stosowany w Grupie DB). Model opiera się o symulację Monte Carlo przy założeniu stochastycznej zmienności kursu fx z tendencją powrotu do średniej wartości (mean-reverting).

Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie. Bank posiada umowy typu ISDA (International Swap Dealer Association), które umożliwiają kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (z wyłączeniem papierów wartościowych), jeśli są spełnione określone warunki (data i waluta rozliczenia jest taka sama). W 2018 roku, i odpowiednio w 2017 roku, nie wystąpiły przypadki umożliwiające wykonanie kompensaty.

Rachunkowość zabezpieczeń

Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Bank dokonuje oceny, czy ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym uległo znaczącemu wzrostowi od dnia jego początkowego ujęcia. Dokonując takiej oceny, Bank posługuje się zmianą ryzyka niewykonania zobowiązania w oczekiwanym okresie życia instrumentu finansowego, a nie zmianą kwoty oczekiwanych strat kredytowych. W celu dokonania takiej oceny Bank porównuje ryzyko niewykonania zobowiązania dla danego instrumentu finansowego na dzień sprawozdawczy z ryzykiem niewykonania zobowiązania dla tego instrumentu finansowego na dzień początkowego ujęcia, biorąc pod uwagę racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań i które wskazują na znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Bank może zakładać, że ryzyko kredytowe związane z instrumentem finansowym nie zwiększyło się znacznie od momentu początkowego ujęcia, jeżeli instrument finansowy charakteryzuje się niskim ryzykiem kredytowym na dzień sprawozdawczy.

Dla aktywów finansowych wycenianych wg efektywnej stopy procentowej, aktywów z tytułu umów lub zobowiązań do udzielenia pożyczki oraz umów gwarancji finansowych, do których mają zastosowanie wymogi dotyczące utraty wartości Bank dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Na każdy dzień sprawozdawczy Bank wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia.

Jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem finansowym nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, Bank wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu tego instrumentu finansowego w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym.

Jeśli w poprzednim okresie sprawozdawczym Bank wycenił odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia, ale na bieżący dzień sprawozdawczy ustala, że nie są już spełniane wymogi określone powyżej dotyczące istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, Bank wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym na bieżący dzień sprawozdawczy.

Bank ujmuje w wyniku finansowym, jako zysk lub stratę z tytułu utraty wartości, kwotę oczekiwanych strat kredytowych (lub kwotę rozwiązanej rezerwy), jaka jest wymagana, aby dostosować odpis na oczekiwane straty kredytowe na dzień sprawozdawczy do kwoty, którą należy ująć zgodnie z zapisami IFRS9.

W przypadku instrumentów o statusie POCI Bank ujmuje straty kredytowe przez cały okres życia tych instrumentów. Przy początkowym ujęciu aktywa POCI należy ujmować w bilansie w ich wartości godziwej (ujmowane są netto, tzn. nie posiadają rozpoznanego odpisu z tytułu ryzyka kredytowego). Bank przy początkowym ujęciu aktywów POCI dokonuje oszacowania wysokości wszystkich oczekiwanych przepływów i na ich podstawie oblicza efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe (stopa CEIR). Wynik odsetkowy będzie liczony z zastosowaniem stopy CEIR obliczonej w momencie początkowego ujęcia od aktualnego

zamortyzowanego kosztu. Na każdy dzień sprawozdawczy Bank powinien ująć w wyniku finansowym kwotę zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia jako zysk lub stratę z tytułu utraty wartości. Jednostka ujmuje korzystne zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia jako zysk z tytułu utraty wartości, nawet jeśli oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia są niższe niż kwota oczekiwanych strat kredytowych, które zostały uwzględnione w kalkulacji oczekiwanych przepływów pieniężnych w momencie początkowego ujęcia.

Szczegóły dotyczące metodologii szacowania utraty wartości w zakresie ryzyka kredytowego zostały zaprezentowane w notcie 45.

g) Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Amortyzacja jest odnoszona do rachunku zysków i strat metodą liniową. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego. Gruntów oraz środków trwałych w budowie się nie amortyzuje.

Szacunkowe okresy ekonomicznej użyteczności dla podstawowych składników majątku trwałego wynoszą:

- inwestycje w obcych środkach trwałych 10 lat
- budynki 40 lat
- sprzęt komputerowy 3 - 4 lata
- pojazdy samochodowe 5 lat
- pozostałe środki trwałe 5 - 10 lat

Począwszy od dnia 1 stycznia 2019 r. zgodnie z MSSF 16 prawa do użytkowania wynikające z umowy leasingu, ujmowane są przy początkowym ujęciu według kosztu, gdzie koszt obejmuje wartość zobowiązania z tytułu leasingu, wszelkie zapłacone opłaty leasingowe pomniejszone o ewentualne zachęty leasingowe, koszty bezpośrednie oraz szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem bazowego składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, lub przeprowadzeniem renowacji bazowego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu. Leasingobiorca przyjmuje na siebie obowiązek pokrycia tych kosztów w dacie rozpoczęcia albo w wyniku używania bazowego składnika aktywów przez dany okres.

Zobowiązania z tytułu leasingu, ujmowane są w wysokości wartości bieżącej (zdyskontowanej) opłat leasingowych pozostających do zapłaty.

Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Bank ujmuje w wartości bilansowej, pozycje rzeczowych aktywów trwałych, koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Bank uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

W oparciu o zapisy MSR 36 na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek (zewnątrznych lub wewnętrznych), które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), ewentualnych zmian kwot lub terminów wystąpienia tych przepływów pieniężnych, innych czynników jak np. brak płynności.

Utrata wartości zachodzi w przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest nadwyżką wartości bilansowej danego składnika aktywów nad jego wartością odzyskiwalną.

Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalna w przypadku aktywów innych niż aktywa finansowe jest wartością równą wartości sprzedaży netto. Wartość sprzedaży netto jest wyznaczona między innymi w oparciu o wyceny przygotowane przez niezależnych rzeczoznawców.

Odwroćcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący podlega rozwiązaniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość bilansowa aktywa nie przekracza wartości bilansowej, która pomniejszona o kwotę umorzenia, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Odwroćcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów, z wyjątkiem wartości firmy, ujmuje się, jako przychód w rachunku zysków i strat, chyba, że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej. Każde odwróćcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości przeszacowanego składnika aktywów traktuje się, jako zwiększenie nadwyżki z aktualizacji wyceny.

h) Wartości niematerialne

Zgodnie z zapisami MSR 38 składniki wartości niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Wartości niematerialne posiadające ekonomiczny okres użyteczności dłuższy niż rok, są amortyzowane do rachunku zysków i strat metodą liniową i prezentowane według kosztu nabycia/wytworzenia pomniejszonego o umorzenie. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych, który wynosi od 2-10 lat. Odpisy amortyzacyjne za każdy okres ujmuje się w ciężar rachunku zysków i strat.

Jeżeli w trakcie użytkowania składnika wartości niematerialnych okaże się, że szacowany okres użytkowania nie jest odpowiedni należy dokonać zmiany uprzednio ustalonego okresu amortyzacji.

Weryfikacji okresu amortyzacji należy dokonać na koniec każdego roku obrotowego.

Nakłady na wartości niematerialne

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat, jako koszty w momencie ich poniesienia.

i) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Bank klasyfikuje składniki aktywów trwałych, jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowanych, jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Działalność zaniechana to element działalności Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany, jako przeznaczony do sprzedaży oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności Banku lub jej geograficzny obszar działalności lub też jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Kwalifikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie, w którym spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży lub gdy została zbyta.

j) Pozostałe składniki bilansu

Pozostałe należności handlowe i inne należności

Należności handlowe i inne należności są ujmowane w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zobowiązania

Zobowiązania, inne niż zobowiązania finansowe są ujmowane w kwocie wymagającej zapłaty.

Inne zobowiązania

W pozycji innych zobowiązań ujmowane są min. rozrachunki międzybankowe, rozrachunki publiczno-prawne oraz przychody do rozliczenia w czasie (np. prowizje za wykonane usługi, które są rozliczane do rachunku zysków i strat proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi).

k) Środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych obejmują pozycje wymagalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym kasę i środki w Banku Centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa, za wyjątkiem tych które są wykorzystywane do działalności inwestycyjnej.

l) Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe.

Aktywa Banku z wyjątkiem aktywów podatkowych są przedmiotem analiz dotyczących utraty wartości w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli stwierdzona zostaje obecność takich przesłanek, Bank dokonuje pomiaru utraty wartości okresowo, co najmniej raz w roku. Utrata wartości zachodzi w przypadku, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalna w przypadku innych aktywów jest wyższą z dwóch wartości – ceny sprzedaży netto pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Wartość sprzedaży netto jest wyznaczona między innymi w oparciu o wyceny przygotowane przez niezależnych rzeczoznawców.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący podlega rozwiązaniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałaby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

m) Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych.

Kapitał zakładowy wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji. Kapitał rezerwowo tworzony jest z odpisów z zysku i przeznaczony na pokrycie strat bilansowych.

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, z uwzględnieniem podatku dochodowego odroczonego.

n) Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Banku zawierają wynagrodzenia zasadnicze, nagrody uznaniowe, świadczenia urlopowe, świadczenia z tytułu opieki medycznej i są ujmowane w rachunku zysków i strat, jako koszty w okresie którego dotyczą.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Banku z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach. Do tych świadczeń Bank zalicza między innymi rezerwy na odprawy emerytalne, które oszacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna tych rezerw jest aktualizowana corocznie. Wycena aktuarialna świadczona jest przez podmiot zewnętrzny.

Polityka Wynagradzania z uwzględnieniem Stałych i Zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Zgodnie z uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku Bank wdrożył Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A., które kształtują i mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

W roku 2015 Bank wdrożył Zasady Ładu Korporacyjnego wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 roku. Zasady Ładu Korporacyjnego (§27) nakładają na Bank obowiązek prowadzenia przejrzystej polityki wynagradzania Członków Zarządu oraz kluczowych menedżerów. W konsekwencji, Polityka Zmiennych Składników Wynagrodzeń została przekształcona w Politykę Stałych i Zmiennych Składników Wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwana: „Polityką”). Do Polityki zostały wprowadzone między innymi zapisy dotyczące zasad określania wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń dla osób objętych Polityką.

W 2017 roku w związku z koniecznością dostosowania wewnętrznych regulacji do Rozporządzenia Ministra Finansów i Rozwoju z dn. 6 marca 2017 w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, dotychczasowa Polityka Stałych i Zmiennych Składników Wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A. została przekształcona w Politykę Wynagradzania z uwzględnieniem Stałych i Zmiennych Składników Wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A.

W 2018 roku dokonano okresowej aktualizacji dokumentu.

Ponadto, Polityka jest dostosowana do Ustawy Prawo Bankowe przez Ustawę o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym

Podstawą do określenia wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena efektów pracy każdej osoby objętej Polityką oraz danej jednostki organizacyjnej z uwzględnieniem 3-letniego horyzontu oraz wyników Banku. Do oceny indywidualnych efektów pracy stosuje się kryteria finansowe i niefinansowe z uwzględnieniem poziomu ryzyka związanego z tymi efektami. W/w kryteria spełniają wymóg obiektywizmu oraz uwzględniają jakość zarządzania Bankiem a także długoterminowe aspekty działania i sposób realizacji celów strategicznych. Przy czym, wynagrodzenie zmienne kierowników komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe jest niezależne od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego osób objętych Polityką, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, stanowi zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku i wypłacane jest w formie instrumentów finansowych, przy czym osoby objęte Polityką nie mogą zbyć tych instrumentów wcześniej, niż wynika to z zasad określonych przez

Bank. Określenie wartości tych instrumentów finansowych następuje na bazie przede wszystkim wartości aktywów netto Banku na 31 grudnia danego roku.

Co najmniej 40% wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze wymienione w załączniku nr 3 pkt. 1 do Polityki, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku, wypłacane jest po zakończeniu okresu oceny, za jaki to wynagrodzenie przysługuje, przy czym wypłata jest odroczone w 4 równych transzach przez cztery kolejne lata następujące rok po przypisaniu nagrody uznaniowej.

Wypłata wynagrodzenia, o którym mowa powyżej, jest uzależniona od wyników pracy danej osoby objętej Polityką w okresie oceny oraz uwzględnia ryzyko Banku. Wypłata wynagrodzenia zmiennego jest finansowana i wypłacana ze środków Banku i jest niezależna od wyników podmiotu dominującego Banku lub grupy, do której należy Bank.

Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji Koszty administracyjne.

Nadzór nad polityką wynagradzania Członków Zarządu Banku sprawuje Rada Nadzorcza oraz Komitet ds. Wynagrodzeń, natomiast nadzór nad polityką wynagradzania, w tym polityką dotyczącą osób zajmujących stanowiska kierownicze, sprawuje Zarząd Banku.

o) Rezerwy

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a także na zobowiązania warunkowe.

Rezerwy są ujmowane w bilansie, jeżeli na Banku ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych, jak również, jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Jeżeli skutek jest istotny, kwotę rezerwy wyznacza się za pomocą zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych według stopy przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz, tam gdzie to dotyczy, ryzyka związane z danym składnikiem zobowiązań.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudził uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsca zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodczynny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

p) Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej według zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem zapisów MSSF 9, w tym także w zakresie należności zagrożonych utratą wartości. Naliczone odsetki do otrzymania i do zapłacenia są prezentowane w pozycjach bilansu, których odpowiednio dotyczą.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów.

W przypadku ekspozycji kredytowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, dla których nie wystąpił wzrost ryzyka kredytowego dochód odsetkowy jest liczony od wartości brutto ekspozycji. Dla umów z rozpoznaną utratą wartości oraz dla umów, dla których rozpoznano wzrost ryzyka kredytowego i aktywów POCI dochód odsetkowy jest liczony od wartości netto ekspozycji kredytowej.

Przychody oraz koszty odsetkowe z tytułu aktywów POCI wyznaczone są za pomocą stopy CEIR, natomiast dla pozostałych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite za pomocą EIR.

q) Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w związku ze świadczeniem usług finansowych oferowanych przez Bank i klasyfikowane są do następujących kategorii:

- Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej;
- Prowizje za wykonanie usług bankowych;
- Prowizje za wykonanie znaczących czynności.

Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej rozliczane są w ramach wyniku z tytułu odsetek.

Prowizje za wykonanie usług bankowych zaliczane są do wyniku z tytułu prowizji proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi. W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat, np. kredytów w rachunkach bieżących, kart kredytowych, kredytów rewolwingowych, linii factoringowych oraz zobowiązań pozabilansowych prowizje rozliczane są liniowo w okresie życia produktów (okres ważności limitu kredytowego).

Jednorazowo, w momencie wykonania czynności, Bank rozpoznaje przychody z tytułu dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych, produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych, papierów wartościowych oraz pozostałe prowizje i opłaty za czynności bankowe np. za realizację przelewów, zleceń zagranicznych, transakcji kartami płatniczymi i inne o charakterze jednorazowym. Bank zalicza i rozpoznaje w wyniku z tytułu prowizji koszty dotyczące pośrednictwa w sprzedaży produktów bankowych, pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń, kosztów ubezpieczeń produktów kredytowych ponoszonych przez Bank oraz kosztów bezpośrednich dotyczących realizacji usług i czynności bankowych.

Przychody z tytułu bancassurance.

Bank oferuje produkty „bancassurance”, tj. sprzedawane poprzez kanały dystrybucji Banku produkty ubezpieczeniowe w postaci ubezpieczeń indywidualnych i grupowych oraz produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych.

Bank może występować zarówno w roli ubezpieczającego jak i pośrednika ubezpieczeniowego, jakkolwiek nigdy nie występuje w obu rolach równocześnie przy jednej umowie ubezpieczenia.

Polityka rachunkowości dotycząca ujmowania i rozliczania przychodów i kosztów oferowanych produktów ubezpieczeniowych wynika bezpośrednio z treści ekonomicznej tych produktów i odnosi się do otrzymywanych przez bank opłat stanowiących:

- integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego dodatkowo instrumentu finansowego,
- wynagrodzenie za usługę pośrednictwa,
- wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Opłaty uzyskiwane przez Bank z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego w części bądź w całości zalicza się wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego, gdy transakcja sprzedaży produktu ubezpieczeniowego jest bezpośrednio powiązana z transakcją sprzedaży instrumentu finansowego. Bank każdorazowo dokonuje analizy warunków transakcji sprzedaży instrumentu finansowego i ubezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie kryteriów powiązania. Bank uznaje dwie lub większą liczbę transakcji za powiązane, mając na uwadze w szczególności następujące kryteria:

- Instrument finansowy jest oferowany przez Bank zawsze z produktem ubezpieczeniowym.
- Produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Bank wyłącznie z instrumentem finansowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego, co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.
- Bank dokonuje również analizy powiązania produktów w sytuacji w której zawarcie umowy ubezpieczenia może być warunkowe i być zależne od zakupu innego instrumentu finansowego odzwierciedlonego w bilansie. W sytuacji jeżeli kryteria podstawowe wymienione w powyższym akapicie nie dają jednoznacznej odpowiedzi, bank weryfikuje dodatkowe aspekty takie jak: poziom penetracji produktów ubezpieczeniowych w portfelach kredytowych, poziom oprocentowania kredytów oferowanych z ubezpieczeniem i bez ubezpieczenia, liczbę rezygnacji z ubezpieczenia, etc.

W przypadku wykazania powiązania dwu lub większej liczby transakcji w oparciu o powyższe kryteria, Bank dokonuje alokacji łącznej wartości należnej z ich tytułu do poszczególnych elementów transakcji, po uprzednim pomniejszeniu o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która może podlegać zwrotowi, np. w wyniku rezygnacji przez klienta z ubezpieczenia, przedpłat lub innych tytułów. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach, co do trendu zwrotów w przyszłości.

Alokacja wynagrodzenia, o której mowa w poprzednim paragrafie, oparta jest o metodę „względnej wartości godziwej”, polegającej na podziale łącznego wynagrodzenia w proporcji, odpowiednio, wartości godziwej wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego, wartości godziwej usługi pośrednictwa, w stosunku do sumy tych wartości. Ustalenie powyższych

wartości godziwych oparte jest w jak największym stopniu na danych rynkowych, w szczególności dla:

- Usługi pośrednictwa - na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych danych rynkowych dla najbardziej zbliżonych transakcji rynkowych,
- Wynagrodzenia z instrumentu finansowego - na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą z wykorzystaniem informacji na temat oprocentowania i innych opłat dla identycznych lub najbardziej zbliżonych instrumentów finansowych oferowanych niezależnie od produktu ubezpieczeniowego.

Poszczególne wyodrębnione elementy danej transakcji, bądź kilku transakcji rozpatrywanych łącznie, podlegają następującym zasadom ujmowania przychodu:

- Prowizje agencji ubezpieczeniowych – w części dotyczącej opłaty za wykonanie ważnej czynności, ujmowane w przychodach prowizyjnych w dniu rozpoczęcia bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej. Gdy istnieje prawdopodobieństwo, iż Bank będzie zobowiązany do świadczenia dalszych usług w okresie ważności polisy, prowizja lub jej część jest odraczana i ujmowana jako przychód przez okres ważności polisy.
- Prowizje/opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego – traktowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodach odsetkowych.

W efekcie zastosowania powyższej zasady (polityki) rachunkowości, w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2018 roku, Bank ujmował w przypadku produktów powiązanych, jako przychód rozpoznawany jednorazowo, w charakterze prowizji za wykonanie istotnej czynności, 12 % przychodów z działalności bancassurance związanej z kredytami gotówkowymi. Pozostała część pobranych prowizji z bancassurance, w tym przede wszystkim dla ubezpieczeń powiązanych z kredytami hipotecznymi, stanowiła w powyższym okresie, co do zasady, element przychodu odsetkowego a w uzasadnionych przypadkach, jej część była rozliczana, jako przychód prowizyjny, w okresie obowiązywania polisy ubezpieczeniowej.

Bank na bieżąco dokonuje oszacowania rezerwy na zwroty pobranych prowizji, wyrażoną jako procentowy wskaźnik zwrotów do wysokości prowizji brutto. W ramach kalkulacji tego wskaźnika Bank bierze pod uwagę wszelkie odstąpienia, rezygnacje z ubezpieczenia i wcześniejsze spłaty lub wypowiedzenia umów kredytowych skutkujące zamknięciem umowy ubezpieczeniowej. Dane w zakresie zwrotów są regularnie gromadzone, weryfikowane oraz finalnie wpływają na poziom tworzenia przedmiotowych rezerw. W przypadku wprowadzenia do oferty nowych produktów, dla których nie występuje odpowiednio długa historia w zakresie zwrotów, bank stosuje stawki rezerw oszacowane dla produktów najbardziej zbliżonych w zakresie oferty i procesów sprzedażowych.

r) Przychody z dywidend

Przychody z tytułu dywidend są rozpoznawane w momencie otrzymania praw do dywidend.

s) Wynik na sprzedaży instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Wynik operacji finansowych zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

t) Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji

Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji zawiera:

- zyski i straty powstałe z rewaluacji aktywów i pasywów w walutach obcych w odniesieniu do kursu średniego NBP dla poszczególnych walut (różnice niezrealizowane),
- zrealizowany wynik na transakcjach walutowych,
- wynik z tytułu zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- zrealizowany wynik z instrumentów pochodnych.

u) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody operacyjne niezwiązane bezpośrednio z działalnością statutową Banku. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu:

- sprzedaży i likwidacji składników majątku trwałego i aktywów do zbycia
- aktualizacji majątku trwałego i aktywów do zbycia,
- sprzedaży pozostałych usług,
- otrzymanych i zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien,
- kosztów opłat sądowych, notarialnych i windykacji.

v) Płatności z tytułu leasingu operacyjnego

Płatności dokonane z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane metodą liniową, jako koszty w rachunku zysków i strat przez okres trwania leasingu.

w) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do dochodu do opodatkowania oraz o koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu. Ponadto dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu. Bank tworzy rezerwę na podatek odroczony w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie przychód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych i wykorzystanie nierozliczonych strat podatkowych.

Kwoty podatku odroczonego oblicza się poprzez zastosowanie stawki podatkowej zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi. Wartość bilansowa aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i pomniejszana w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z tymi aktywami korzyści podatkowych.

x) Udzielone i otrzymane zobowiązania pozabilansowe

Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w bilansie jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych.

Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku;
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w bilansie, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje.

Zobowiązania udzielone z tytułu przyznanych przez Bank linii kredytowych, w kwocie niewykorzystanej przez klientów oraz zobowiązania udzielone z tytułu gwarancji wystawionych przez Bank na rzecz klientów, ujmowane są w zobowiązaniach pozabilansowych w wysokości wynikającej z umów.

Rezerwy na oszacowane ryzyko prezentowane są w bilansie Banku, w pozycji „Rezerwy”. Ryzyko kredytowe wynikające z zobowiązań pozabilansowych szacowane jest w oparciu o wymogi zawarte w MSR 37 oraz MSSF 9.

Otrzymane zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank otrzymuje też zabezpieczenia na pokrycie ekspozycji kredytowych. Najczęściej są to otrzymane gwarancje lub poręczenia innych banków lub podmiotów niebankowych. Ujmowane są w otrzymanych zobowiązaniach pozabilansowych w wysokości wynikającej z umów.

4. Przychody odsetkowe oraz o charakterze zbliżonym do odsetek

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Przychody odsetkowe oraz o charakterze zbliżonym do odsetek		
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	200 364	212 634
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	22 291	30 361
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	178 073	182 273
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	134 847	102 458
- instrumenty dłużne	134 847	102 458
Razem	335 211	315 092

Przychody odsetkowe za 2018 rok zawierają kwotę przychodów związaną z aktywami finansowymi, dla których rozpoznano utratę wartości w wysokości 1 208 tys. PLN (w 2017 roku 1 764 tys. PLN).

5. Koszty z tytułu odsetek

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	(177 768)	(197 017)
Koszty zobowiązań wobec banków	(120 332)	(142 827)
w tym od zobowiązań podporządkowanych	(51 930)	(53 152)
Koszty zobowiązań wobec klientów	(57 436)	(54 190)
Razem	(177 768)	(197 017)

6. Przychody z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji dotyczące kredytów i pożyczek, wynikają z takich produktów kredytowych, jak: kredyty w rachunku bieżącym, kredyty inwestycyjne oraz factoring z regresem.

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Przychody z tytułu:		
Otwarcia i prowadzenia rachunków oraz operacji rozliczeniowych	23 959	24 007
Dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych	-	-
Pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	5 098	6 050
Kredytów i pożyczek	9 236	4 976
Doradztwa/ zarządzania majątkiem osób trzecich	31 897	38 488
Udzielonych zobowiązań gwarancyjnych	8 771	9 071
Kart kredytowych i płatniczych	-	-
Pośrednictwa w sprzedaży produktów wymiany walut	11 970	1 820
Pozostałe	10 564	11 331
Razem	101 495	95 743

W roku 2018 Bank wydzielił z pozycji Pozostałe prowizje z tytułu Pośrednictwa w sprzedaży produktów wymiany walut w kwocie 11 970 tys. zł, za rok 2017 była to kwota 1 820 tys. zł oraz Prowizje za doradztwo\zarządzanie majątkiem osób trzecich w kwocie 8 926 tys. zł (7 197 tys. zł w roku 2017).

7. Koszty z tytułu prowizji

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Koszty z tytułu:		
Pośrednictwo w sprzedaży produktów bankowych i ubezpieczeniowych	(8 517)	(6 095)
Pozostałe koszty ubezpieczeń	(2 816)	(3 472)
Usługi brokerskie	(6 700)	(7 432)
Zleceń płatniczych	(3 243)	(2 484)
Kart kredytowych i płatniczych	(16)	(16)
Transakcji Private Placement	-	-
Pozostałe	(1 293)	(1 391)
Razem	(22 585)	(20 890)
 Wynik z tytułu prowizji	 78 910	 74 853

8. Wynik z instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz z rewaluacji

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Wynik z pozycji wymiany	14 824	321 898
Wynik na instrumentach dłużnych przeznaczonych do obrotu	6 102	17 693
Wynik z instrumentów pochodnych, w tym:	75 084	(263 635)
Opcji walutowych	-	710
Terminowych kontraktów walutowych, w tym:	73 043	(266 368)
<i>Transakcji FX Forward</i>	<i>(4 510)</i>	<i>(9 866)</i>
<i>Transakcji FX Swap</i>	<i>77 553</i>	<i>(256 502)</i>
Transakcje IRS, FRA	2 041	2 023
Razem	96 010	75 956

9. Pozostałe przychody operacyjne

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Przychody z tytułu usług	4 073	2 536
Wynik na sprzedaży/ likwidacji rzecz. aktywów trwałych	-	68
Pozostałe	294	2 489
Razem	4 367	5 093

10. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.
Zwiększenie odpisów z tytułu utraty wartości	(268 736)
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	(264 940)
stage I	(25 919)
stage II	(95 446)
stage III	(143 575)
koszty z windykacji	(3 796)
Utrata wartości dłużnych papierów, w tym:	(2 550)
stage I	(2 550)
Rezerwy na pozabilans	(16 851)
Razem zwiększenia odpisów	(288 137)
Zmniejszenie odpisów z tytułu utraty wartości	272 380
Odwrocenie straty z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	272 280
stage I	58 627
stage II	74 230
stage III	139 423
przychody z tyt odzyskania należ nieściągalnych	100
Utrata wartości dłużnych papierów, w tym:	1 667
stage I	1 667
Rezerwy na pozabilans	12 238
Razem zmniejszenia odpisów	286 285
Koszty netto z tytułu utraty wartości	(1 852)

w tys. PLN	Okres	
	od 01.01.2017 r.	do 31.12.2017 r.
Zwiększenie odpisów z tytułu utraty wartości		
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:		(276 668)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości		(166 820)
na ekspozycje bez rozpoznannej utraty wartości (straty poniesione, niezidentyfikowane (IBNR))		(109 066)
koszty windykacji		(782)
Rezerwy na pozabilans		(11 476)
Razem zwiększenia odpisów		(288 144)
Zmniejszenie odpisów z tytułu utraty wartości		
Odwrocenie straty z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:		316 086
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości		176 337
na ekspozycje bez rozpoznannej utraty wartości (straty poniesione, niezidentyfikowane (IBNR))		139 238
przychody z tytułu odzyskania należności nieściągalnych		511
Rezerwy na pozabilans		7 895
Razem zmniejszenia odpisów		323 981
Koszty netto z tytułu utraty wartości		35 837

W odpisach z tytułu utraty wartości za rok 2017 został uwzględniony wynik na transakcjach sprzedaży wierzytelności 8 400 tys. zł.

11. Koszty operacyjne

w tys. PLN	Okres	
	od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Koszty pracownicze:	(89 804)	(81 185)
Wynagrodzenia	(73 941)	(66 402)
Świadczenia pracownicze	(15 863)	(14 783)
Pozostałe koszty administracyjne, w tym:	(163 541)	(126 942)
Utrzymania i wynajmu budynków	(20 020)	(23 990)
Eksploatacja systemów informatycznych	(48 000)	(27 256)
Inne usługi obce	(45 180)	(27 536)
Reklama i sponsoring	(4 894)	(5 810)
Łączność	(2 293)	(2 188)
Oplaty na rzecz BFG	(18 587)	(19 714)
Podatki i opłaty	(18 623)	(15 864)
Inne	(5 944)	(4 584)
Razem	(253 345)	(208 127)

12. Amortyzacja

	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
w tys. PLN		
Amortyzacja:		
Rzeczowych aktywów trwałych	(3 336)	(4 408)
Wartości niematerialnych i prawnych	(1 617)	(4 053)
Razem	(4 953)	(8 461)

13. Podatek od niektórych instytucji finansowych

	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
w tys. PLN		
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(36 953)	(40 274)

Z dniem 1 lutego 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych, która objęła m.in. banki oraz zakłady ubezpieczeń. Podstawę opodatkowania stanowi nadwyżka sumy aktywów podmiotu ponad 4 miliardy PLN, w przypadku banków wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366% miesięcznie, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy. Podatek po raz pierwszy został zapłacony za luty 2016 roku. Zapłacony podatek nie stanowi kosztu uzyskania przychodu w podatku dochodowym od osób prawnych.

14. Pozostałe koszty operacyjne

	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
w tys. PLN		
Koszty rezerw na ryzyko operacyjne	(20 324)	(958)
Darowizny	(221)	(15)
Wynik na sprzedaży/ likwidacji rzecz. aktywów trwałych	(18)	-
Pozostałe	(393)	(1 779)
Razem	(20 956)	(2 752)

15. Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej i zaniechanej

w tys. PLN	Okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	Okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
Zysk brutto przed opodatkowaniem	(179 188)	57 650
Bieżący podatek	(40 429)	(63 281)
Podatek odroczony dotyczący działalności kontynuowanej	19 362	(2 011)
Podatek odroczony dotyczący działalności zaniechanej	11 300	11 286
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(9 767)	(54 006)
Uzgodnienie obciążenia wyniku finansowego		
Zysk przed opodatkowaniem	(179 188)	57 650
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku 19%	34 046	(10 954)
Koszty trwale niestanowiące kosztów uzyskania przychodu, w tym:	(50 901)	(39 017)
PFRON	(478)	(465)
Podatek bankowy	(18 993)	(20 700)
Koszty na opłatę ostrożnościową BFG	(9 744)	(8 622)
Koszty składek	(30)	(16)
Wewnątrzgrupowe - za 2018 i rezerwy na koszty nie zapłacone	(8 237)	-
Pozostałe koszty operacyjne	(3 512)	(153)
Pozostałe koszty rzeczowe i amortyzacji	(1 915)	(2 187)
Odpisy impairmentowe na składniki majątku	-	(276)
Wierzytelności; odpisy oraz strata na sprzedaży	(7 992)	(6 598)
Przychody niestanowiące przychodów do opodatkowania	998	1 556
Przychody z rozwiązania odpisów/ rezerw pozakredytowych	550	1 247
Pozostałe przychody operacyjne	448	-
Wycena instrumentów pochodnych	-	309
Podatek od papierów wartościowych	6 070	(5 878)
Rozliczenie prowizji wg ESP	-	266
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	20	21
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(9 767)	(54 006)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Podatek dochodowy z działalności kontynuowanej i zaniechanej, w tym:	(9 767)	(54 006)
Podatek dochodowy z działalności kontynuowanej	(21 067)	(65 292)
Podatek dochodowy z działalności zaniechanej	11 300	11 286
Efektywna stopa podatkowa	-5%	94%

16. Zysk\strata na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający

na akcjonariuszy jednostki dominującej poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	2018 r.	2017 r.
Zysk\strata za okres (tys. zł)	(188 955)	3 644
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (szt.)	2 197 949 384	2 651 449 384
Zysk\strata za okres na jedną akcję (w zł)	(0,08597)	0,00137

17. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Gotówka*	85 187	122 142
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	670 130	852 446
Razem	755 317	974 588

* Gotówka w rozumieniu polskie lub zagraniczne znaki pieniężne (banknoty, monety)

Deklarowana rezerwa obowiązkowa do utrzymywania w okresie obejmującym 31 grudnia 2018 roku wynosiła: 378 668,0 tys. PLN, a w okresie obejmującym 31 grudnia 2017 roku wynosiła: 717 357,0 tys. PLN. Rezerwa ta została ustalona jako średnia z dziennych stanów środków klientów za listopad 2018 roku (odpowiednio za październik 2017 roku) (Art.38 ust. 2 ustawy o NBP).

18. Należności od banków

Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg rodzaju

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Rachunek bieżący	508 349	607 666
Lokaty międzybankowe i kredyty udzielone innym bankom (w tym skupione wierzytelności)	5 033	186 312
Należności od banków brutto	513 382	793 978
Odpisy z tytułu utraty wartości, w tym:	(749)	(516)
- utworzone indywidualnie	-	-
- utworzone grupowo	(749)	(516)
Należności od banków netto	512 633	793 462

Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Bieżące	508 349	607 666
Terminowe	5 033	186 312
- do 1 miesiąca	-	186 312
- powyżej 1 miesiąca do 3-ch miesięcy	-	-
- powyżej 3-ch miesięcy do 1 roku	5 033	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	-
- powyżej 5 lat	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	(749)	(516)
Należności od banków netto	512 633	793 462

Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności od innych banków

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Stan odpisów z tytułu utraty wartości należności od innych banków na początek okresu*	516	574
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	163	-
Stan na BO	353	574
Utworzenie odpisów	3 463	2 409
Rozwiązanie odpisów	(3 067)	(2 466)
Spisanie w ciężar odpisów	-	-
Pozostałe zmiany	-	-
Stan odpisów z tytułu utraty wartości należności od innych banków na koniec okresu	749	516

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	28 874	484 508	-	(9)	(740)	-	512 633

19. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Należności wobec klientów według rodzaju

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Osoby fizyczne	10 627 060	23 092 667
Podmioty gospodarcze	531 608	7 714 996
Sektor publiczny	-	29 129
Należności od klientów brutto	11 158 668	30 836 792
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	(261 515)	(600 193)
Należności od klientów netto	10 897 153	30 236 599

Szczegółowy opis zarządzania ryzykiem kredytowym oraz główne informacje dotyczące koncentracji ryzyka kredytowego zostały przedstawione w Nocie 45.

Należności wobec klientów według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Bieżące	718 430	1 092 160
Terminowe	10 440 238	29 744 632
- do 1 miesiąca	73 009	352 257
- powyżej 1 miesiąca do 3-ch miesięcy	120 576	398 345
- powyżej 3-ch miesięcy do 1 roku	540 393	3 431 145
- powyżej 1 roku do 5 lat	2 848 903	8 575 377
- powyżej 5 lat	6 857 357	16 987 508
Razem	11 158 668	30 836 792

Zmiana stanu odpisów aktualizujących

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Stan na 31 grudnia poprzedniego roku	600 193	606 070
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	237 399	nd
Stan na 1 stycznia	837 592	606 070
Zmiany w wartości odpisów aktualizujących:	(576 077)	(5 877)
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	922 912	759 029
Należności spisane w ciężar rezerw *	(21 557)	(61 617)
Zmniejszenie z tytułu rozliczenia podziału Banku	(691 825)	-
Odwroćenie straty z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(825 951)	(702 127)
Inne zmniejszenia	40 344	(1 162)
Stan na 31 grudnia	261 515	600 193

* Pozycja uwzględnia wartość 477 tys. PLN (w 2017 roku – 31 229 tys. PLN) należności spisanych w związku z transakcjami sprzedaży części portfeli niepracujących kredytów o łącznej wartości bilansowej brutto na dzień sprzedaży 1 028 tys. PLN (w 2017 roku – 53 959 tys. PLN).

Wynik na transakcjach sprzedaży został uwzględniony w odpisach z tytułu utraty wartości.

Na saldo odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości na należności od klientów składały się następujące kategorie:

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Odpis na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	nd	526 796
Odpis na poniesione, lecz niezareportowane straty (IBNR)	nd	73 397
Odpis na należności w koszyku I	1 644	nd
Odpis na należności w koszyku II	21 922	nd
Odpis na należności w koszyku III	237 949	nd
Razem odpisy	261 515	600 193

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Należności z rozpoznaną utratą wartości, brutto	316 090	811 358
Odpisy aktualizujące na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(237 949)	(526 796)
Należności z rozpoznaną utratą wartości, netto	78 141	284 562
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, brutto	10 842 578	30 025 434
Odpisy aktualizujące na oczekiwane straty	(23 566)	nd
Odpisy aktualizujące na poniesione, lecz nie zaraportowane straty (IBNR)	nd	(73 397)
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, netto	10 819 012	29 952 037
Razem należności od klientów brutto	11 158 668	30 836 792
Razem odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	(261 515)	(600 193)
Razem należności od klientów netto	10 897 153	30 236 599

w tys. PLN	31.12.2018 r.
Należności z stage I brutto	10 386 902
Odpisy aktualizujące na ekspozycje z stage I	(1 644)
Należności z stage I, netto	10 385 258
Należności z stage II brutto	455 676
Odpisy aktualizujące na ekspozycje z stage II	(21 922)
Należności z stage II, netto	433 754
Należności z stage III brutto	316 090
Odpisy aktualizujące na ekspozycje z stage III	(237 949)
Należności z stage III, netto	78 141
Razem należności od klientów brutto	11 158 668
Razem odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	(261 515)
Razem należności od klientów netto	10 897 153

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla należności od klientów wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok 2018

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla należności od klientów wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok 2018	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Razem
Saldo na początek okresu	32 101	125 719	679 772	837 592
Zwiększenia z tytułu utworzenia i nabycia	18 042	2 920	12 286	33 248
Zmniejszenia z tytułu zaprzestania ujmowania (inne niż spisania)	(40 234)	(74 302)	(588 517)	(703 053)
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego	(140 405)	114 114	101 131	74 840
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	(144)	(21 413)	(21 557)
Inne korekty	11 882	(12 466)	41 029	40 445
Transfery	120 258	(133 919)	13 661	-
Saldo na koniec okresu	1 644	21 922	237 949	261 515

Zmiana stanu wartości bilansowej brutto należności od klientów wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok 2018

Zmiana stanu wartości bilansowej brutto należności od klientów wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok 2018	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Razem
Saldo na początek okresu	27 309 691	2 735 593	989 115	31 034 399
Zwiększenie z tytułu udzielenia, nabycia	3 327 652	75 686	31 067	3 434 405
Zwiększenie z tytułu wzrostu istniejącego portfela	3 404 720	411 314	102 173	3 918 207
Zmniejszenie wartości należności na skutek spłat	(6 346 320)	(747 540)	(188 288)	(7 282 148)
Zmniejszenie z tytułu wydzielenia	(17 846 302)	(1 152 270)	(926 070)	(19 924 642)
Zmniejszenie stanu należności w związku ze spisaniem	-	(144)	(21 409)	(21 553)
Inne korekty	-	-	-	-
Transfery	537 461	(866 963)	329 502	-
Saldo na koniec okresu	10 386 902	455 676	316 090	11 158 668

20. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	11 279	67 203
Razem	11 279	67 203

Szczegółowe informacje dotyczące aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zostały zaprezentowane w Nocie 37 oraz w Nocie 45.

Dodatnia wartość rynkowa niezapadłych pochodnych instrumentów finansowych

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Transakcje stopy procentowej	-	19 657
- IRS	-	19 657
Transakcje walutowe	11 279	47 546
- FX spot/forward	4 045	32 830
- FX swap	7 234	14 716
Razem	11 279	67 203

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
do 1 miesiąca	2 983	14 591
powyżej 1 miesiąca do 3-ch miesięcy	1 608	15 947
powyżej 3-ch miesięcy do 1 roku	4 174	15 270
powyżej 1 roku do 5 lat	2 514	5 049
powyżej 5 lat	-	16 346
Razem	11 279	67 203

21. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody (31.12.2018 r.)\ Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (31.12.2017 r.)

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	dostępne do sprzedaży
Aktywa finansowe		
Dłużne papiery wartościowe	9 892 697	7 614 436
Obligacje Skarbu Państwa	8 292 934	5 874 914
Bony pieniężne NBP	1 599 763	1 739 522
Udziały i akcje w innych jednostkach	-	9 394
Akcje i udziały	-	9 394
Razem	9 892 697	7 623 830

W tym:

Instrumenty notowane na aktywnym rynku	8 292 934	5 874 914
Instrumenty nienotowane na aktywnym rynku	1 599 763	1 748 916

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	dostępne do sprzedaży
Aktywa finansowe		
Dłużne papiery wartościowe	9 892 697	7 614 436
o stałej stopie procentowej	5 607 847	5 229 961
o zmiennej stopie procentowej	4 284 850	2 384 475

Zmiana stanu papierów wartościowych przedstawia się następująco:

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
	wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	dostępne do sprzedaży
Papiery wartościowe		
Saldo na początek okresu	7 623 830	6 798 857
Wpływ wdrożenia IFRS9	(9 394)	nd
Saldo na początek okresu	7 614 436	6 798 857
Zwiększenia	117 895 394	59 459 060
- zakup dłużnych papierów wartościowych*	117 825 879	59 443 835
- zwiększenie wartości papierów wartościowych**	69 515	15 225
Zmniejszenia	(115 617 133)	(58 634 087)
- sprzedaż dłużnych papierów wartościowych*	-	(185 000)
- wykup dłużnych papierów wartościowych*	(115 551 338)	(58 408 814)
- zmniejszenie wartości papierów wartościowych**	(2 395)	(40 273)
- przekazanie do STB papierów w rozliczeniu transakcji sprzedaży części wydzielanej	(63 400)	-
Saldo na koniec okresu	9 892 697	7 623 830

*wartości nominalne

**obejmują wycenę rynkową, odsetki i dyskonto

Bank, będąc uczestnikiem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, utrzymuje obligacje skarbowe stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku w wartości nominalnej 124 000 tys. PLN (według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku w wysokości 107 000 tys. PLN). Wartości bilansowe tych obligacji przedstawiały się następująco: 125 405 tys. PLN na 31 grudnia 2018 roku oraz 107 963 tys. PLN na 31 grudnia 2017 roku. Bank przyjął do wyliczenia wysokości funduszu ochrony środków gwarantowanych wynikającą z przepisów stawkę procentową w wysokości 0,5% (w roku 2017 stawka procentowa wynosiła 0,55%) sumy środków pieniężnych zgromadzonych w banku na wszystkich rachunkach, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej. W związku ze zmianą ustawy o BFG i wprowadzeniem składek na Fundusz Gwarancyjny oraz Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji, Bank utrzymuje ponadto obligacje stanowiące pokrycie zobowiązań do zapłaty składek. Na dzień 31.12.2018 r. wartość zobowiązania do zapłaty na Fundusz Gwarancyjny wynosiła 8 098 tys. zł, natomiast na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji 22 065 tys. zł. Obligacje stanowiące pokrycie

zobowiązań do zapłaty składek miały wartość odpowiednio 9 157 tys. zł oraz 25 174 tys. zł. Na dzień 31.12.2017 r. wartość zobowiązania do zapłaty na Fundusz Gwarancyjny wynosiła 3 063 tys. zł, natomiast na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji 10 550 tys. zł. Obligacje stanowiące pokrycie zobowiązań do zapłaty składek miały wartość nominalną odpowiednio 3 490 tys. zł oraz 12 000 tys. zł.

22. Inwestycje w jednostki zależne

W dniu 9.11.2018 r. akcje jednostki zależnej zostały wydzielone w wyniku transakcji podziału Banku. Niniejsza informacja dotyczy danych porównawczych.

nazwa jednostki	DB Securities S.A.
kraj	Polska
rodzaj działalności	usługi maklerskie w zakresie obrotu papierami wartościowymi
data objęcia kontroli	21-06-2006 r
wartość akcji wg ceny nabycia	20,426 tys. zł
wartość bilansowa akcji na dzień 30 czerwca 2006 r.	20,777 tys. zł
udział w kapitałach	100%

Akcje jednostki zależnej zostały objęte w trakcie 2006 roku w 100% przez Deutsche Bank Polska S.A. i w całości opłacone w gotówce. Akcje jednostki zależnej nie są notowane na giełdzie. Bank wycenia akcje w podmiocie zależnym według kosztu nabycia.

	09.11.2018 r.\ 01.01.-09.11.2018 r.	31.12.2017 r.\ 01.01.-31.12.2017 r.
Aktywa jednostki	187 235	250 546
Zobowiązania jednostki	143 973	209 037
Kapitał własny jednostki	43 262	41 509
Wynik netto	1 815	2 005
Przychody ze sprzedaży	16 180	20 683

23. Rzeczowe aktywa trwałe

w tys. PLN	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Wypożyczenie	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto					
Stan na dzień 01.01.2017 r.	108 712	78 914	19 035	658	207 319
Zwiększenia (z tytułu)	2 512	4 762	694	4 466	12 434
<i>Zakupy</i>	309	4 732	596	4 466	10 103
<i>Rozliczenie inwestycji</i>	2 203	30	98	-	2 331
Zmniejszenia (z tytułu)	(298)	(2 394)	(399)	(2 331)	(5 422)
<i>Zbycia</i>	(58)	(425)	-	-	(483)
<i>Likwidacji</i>	(240)	(1 969)	(399)	-	(2 608)
<i>Trwała utrata wartości</i>	-	-	-	-	-
<i>Rozliczenie nakładów</i>	-	-	-	(2 331)	(2 331)
Inne zmiany	-	-	-	(62)	(62)
Stan na dzień 31.12.2017 r.	110 926	81 282	19 330	2 731	214 269
Stan na dzień 01.01.2018 r.	110 926	81 282	19 330	2 731	214 269
Zwiększenia (z tytułu)	2 259	12 121	755	-	15 135
<i>Zakupy</i>	-	11 928	509	-	12 437
<i>Rozliczenie inwestycji</i>	2 259	193	246	-	2 698
Zmniejszenia (z tytułu)	(99 987)	(44 608)	(14 023)	(2 698)	(161 316)
<i>Zbycia</i>	(10 326)	(1 092)	-	-	(11 418)
<i>Likwidacji</i>	(2 910)	(388)	(189)	-	(3 487)
<i>Trwała utrata wartości</i>	-	-	-	-	-
<i>Rozliczenie nakładów</i>	-	-	-	(2 698)	(2 698)
<i>Rozliczenie transakcji podziału Banku</i>	(86 751)	(43 128)	(13 834)	-	(143 713)
Inne zmiany	-	-	-	(33)	(33)
Stan na dzień 31.12.2018 r.	13 198	48 795	6 062	-	68 055
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości					
Stan na dzień 01.01.2017 r.	86 212	66 452	19 035	-	171 699
Amortyzacja	5 561	5 432	694	-	11 687
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	10 180	7 777	-	-	17 957
Sprzedaż/likwidacja	(232)	(2 355)	(399)	-	(2 986)
Inne zmiany	-	-	-	-	-
Stan na dzień 31.12.2017 r.	101 721	77 306	19 330	-	198 357
Stan na dzień 01.01.2018 r.	101 721	77 306	19 330	-	198 357
Amortyzacja	4 125	6 547	719	-	11 391
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	(12 225)	(7 777)	-	-	(20 002)
Sprzedaż/likwidacja	(5 963)	(1 402)	(189)	-	(7 554)
<i>Rozliczenie transakcji podziału Banku</i>	(74 630)	(38 909)	(13 834)	-	(127 373)
Inne zmiany	(807)	(33)	36	-	(804)
Stan na dzień 31.12.2018 r.	12 221	35 732	6 062	-	54 015
Wartość bilansowa					
Na dzień 01.01.2017 r.	22 500	12 462	-	658	35 620
Na dzień 31.12.2017 r.	9 205	3 976	-	2 731	15 912
Na dzień 01.01.2018 r.	9 205	3 976	-	2 731	15 912
Na dzień 31.12.2018 r.	977	13 063	-	-	14 040

24. Wartości niematerialne

w tys. PLN	Oprogramowanie	Nakłady	Ogółem
Wartość brutto			
Stan na 01.01.2017 r.	228 934	56 487	285 421
Zakupy	15	31 329	31 344
Zwiększenia/zmniejszenia z alokacji	-	-	-
Rozliczenie inwestycji	20 158	-	20 158
Przeniesienia z nakładów	-	(20 172)	(20 172)
Likwidacja	(12 324)	-	(12 324)
Inne zwiększenia, korekty	-	11 207	11 207
Spisanie nakładów w koszty w związku z zaniechaniem inwestycji	-	(21 431)	(21 431)
Stan na 31.12.2017 r.	236 783	57 420	294 203
Stan na 01.01.2018 r.	236 783	57 420	294 203
Zakupy	-	18 774	18 774
Rozliczenie inwestycji	12 439	-	12 439
Przeniesienia z nakładów	-	(12 439)	(12 439)
Rozliczenie transakcji podziału Banku	(4 223)	(908)	(5 131)
Likwidacja	-	-	-
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji	-	(39 956)	(39 956)
Stan na 31.12.2018 r.	244 999	22 891	267 890
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości			
Stan na 01.01.2017 r.	180 578	-	180 578
Amortyzacja	18 298	-	18 298
Odpis z tyt. utraty wartości	35 182	13 723	48 905
Likwidacja	(12 324)	-	(12 324)
Inne zmiany	(1 453)	-	(1 453)
Stan na 31.12.2017 r.	220 281	13 723	234 004
Stan na 01.01.2018 r.	220 281	13 723	234 004
Amortyzacja	7 302	-	7 302
Odpis z tyt. utraty wartości	6 371	(1 852)	4 519
Likwidacja	-	-	-
Rozliczenie transakcji podziału Banku	(1 702)	-	(1 702)
Stan na 31.12.2018 r.	232 252	11 871	244 123
Wartość bilansowa			
Na 01.01.2017 r.	48 356	56 487	104 843
Na 31.12.2017 r.	16 502	43 697	60 199
Wartość bilansowa			
Na 01.01.2018 r.	16 502	43 697	60 199
Na 31.12.2018 r.	12 747	11 020	23 767

25. Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

Na dzień 31.12.2018 r. istnieją należności z tytułu bieżącego podatku od osób prawnych w kwocie 9 440 tys. PLN (na dzień 31.12.2017 r. – 1 231 tys. PLN) stanowiące różnicę między sumą zaliczek miesięcznych zapłaconych w uproszczonej formie zgodnie z art. 25 ust. 6 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, a podatkiem należnym na ten dzień od dochodu osiągniętego od początku roku podatkowego, z czego kwota 1 231 tys. zł dotyczy nadpłaty z roku 2015.

26. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące działalności kontynuowanej	78 868	60 919
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące działalności zaniechanej	-	57 339
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotycząca działalności kontynuowanej	(32 884)	(40 740)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotycząca działalności zaniechanej	-	(52 974)
Razem aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	45 984	24 544

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.	Zmiana w 2018 r.
Ujemne różnice przejściowe między wartością podatkową i bilansową aktywów i zobowiązań			
Naliczone odsetki do zapłacenia	15 647	65 835	(50 188)
<i>Odsetki od zobowiązań wobec banków</i>	3 073	19 548	(16 475)
<i>Korekta odsetek do wartości efektywnej - depozyty międzybankowe</i>	-	-	-
<i>Odsetki od pożyczki podporządkowanej</i>	11 915	12 486	(571)
<i>Odsetki od depozytów i rachunków klientów (podmioty niefinansowe i budżet)</i>	659	30 946	(30 287)
<i>Rezerwa na koszty odsetek od lokaty pracującej</i>	-	-	-
<i>Odsetki od zobowiązań -IRS- swap</i>	-	2 855	(2 855)
<i>Korekta odsetek do wartości efektywnej - depozyty klientów</i>	-	-	-
Rezerwy na koszty	133 406	112 865	20 541
Koszty BFG za 4 kwartał 2016 r. - Skarga do NSA złożona przez IS na interpretację ws. opłaty ostrożnościowej	5 402		5 402
Odpisy aktualizujące ekspozycje kredytowe i wartość godziwą instrumentów finansowych	138 374	294 521	(156 147)
Przychody pobierane z góry	15 827	72 880	(57 053)
Różnica pomiędzy wartością księgową i podatkową środków trwałych	42 302	68 404	(26 102)
Przychody należne za rok bieżący otrzymane w roku następnym z tyt. wynagrodzenia za usługi	6 067	7 613	(1 546)
Wycena aktywów finansowych - instrumenty pochodne	-	292	(292)
Papiery wartościowe	58 071	-	58 071
Razem	415 096	622 410	(207 314)
Stawka podatku	19%	19%	-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	78 868	118 258	(39 390)
w tym odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
w tym odniesione na rachunek zysków i strat	78 868	118 258	(39 390)

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.	Zmiana w 2018 r.
Dodatnie różnice przejściowe między wartością podatkową i bilansową aktywów i zobowiązań			
Naliczone odsetki do otrzymania	65 620	64 756	864
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	-	63 785	(63 785)
Koszty zapłacone z góry	84 489	334 371	(249 882)
Wycena aktywów finansowych - instrumenty pochodne	-	17 623	(17 623)
Zobowiązanie do Urzędu Skarbowego z tyt. IBNR	5 602	-	5 602
Inne przychody do otrzymania		-	-
Wycena aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	17 361	-	17 361
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	12 694	(12 694)
Razem	173 072	493 229	(320 157)
Stawka podatku	19%	19%	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	32 884	93 714	(60 830)
w tym odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	3 299	2 412	887
w tym odniesione na rachunek zysków i strat	29 585	91 302	(61 717)
Razem odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny			(887)
Razem odniesione na rachunek zysków i strat			22 327
Aktualizacja podatku odroczonego po wdrożeniu IFRS9			(2 965)
Podatek odroczonej dot. składników wydzielonych z bilansu			11 300
RAZEM wpływ podatku odroczonego na rachunek zysków i strat			30 662

27. Pozostałe aktywa

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Dłużnicy różni netto, w tym:	24 553	75 825
<i>Należności z tytułu rozliczenia kart</i>	-	49 474
<i>Należność od ubezpieczycieli</i>	-	3 748
Rozliczenia międzyokresowe czynne	3 678	15 034
Należności publiczno-prawne	373	594
Pozostałe aktywa	61	80
Rozliczenia międzybankowe	320	22 546
Przychody do otrzymania, w tym:	23 380	34 583
<i>Należności od podmiotów z Grupy DB</i>	23 377	33 603
Razem	52 365	148 662

Struktura wiekowa salda dłużników różnych

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Nieprzeterminowane	24 589	75 917
Przeterminowane do roku	-	113
Przeterminowane od 1 do 3 lat	-	660
Przeterminowane od 3 do 5 lat	-	12
Przeterminowane powyżej 5 lat	-	789
Dłużnicy różni brutto	24 589	77 491
Odpisy z tyt. utraty wartości	(36)	(1 666)
Dłużnicy różni netto	24 553	75 825

28. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec banków według rodzaju

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
W rachunku bieżącym	118 944	149 535
Depozyty terminowe	8 555 685	13 116 831
Pożyczki i kredyty otrzymane	-	61 142
Razem	8 674 629	13 327 508

Zobowiązania wobec banków według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Bieżące	118 944	149 535
Terminowe	8 555 685	13 177 973
- do 1 miesiąca	289 108	273 363
- powyżej 1 miesiąca do 3-ch miesięcy	209 853	331 907
- powyżej 3-ch miesięcy do 1 roku	1 022 994	2 525 578
- powyżej 1 roku do 5 lat	5 958 142	8 599 646
- powyżej 5 lat	1 075 588	1 447 479
Razem	8 674 629	13 327 508

**Zmiana stanu zobowiązań z tytułu pożyczek
i kredytów otrzymanych od banków**

	2018	2017
Stan na początek okresu	61 142	172 813
Zwiększenia z tytułu:	-	-
- kredyty otrzymane	-	-
- odsetki od kredytów otrzymanych	-	-
- różnice kursowe	-	-
Zmniejszenia z tytułu:	(61 142)	(111 671)
- spłata kredytów	(61 142)	(99 534)
- spłata odsetek	-	-
- różnice kursowe	-	(12 137)
Stan zobowiązań na koniec okresu	-	61 142

29. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów według rodzaju

w tys. PLN

31.12.2018 r.

31.12.2017 r.

W rachunku bieżącym

Osoby fizyczne	-	4 517 991
Podmioty gospodarcze	8 377 325	9 315 115
Sektor publiczny	-	83 580
Razem rachunki bieżące	8 377 325	13 916 686

Depozyty terminowe

Osoby fizyczne	23 496	3 531 769
Podmioty gospodarcze	868 373	2 817 124
Sektor publiczny	-	39 667
Razem depozyty terminowe	891 869	6 388 560

Depozyty zabezpieczające transakcje pochodne

Osoby fizyczne	-	-
Podmioty gospodarcze	-	33 678
Sektor publiczny	-	-
Razem depozyty zabezpieczające transakcje pochodne	-	33 678
Razem	9 269 194	20 338 924

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Bieżące	8 377 325	13 916 686
Terminowe	891 869	6 422 238
- do 1 miesiąca	776 145	2 226 753
- powyżej 1 miesiąca do 3-ch miesięcy	10 170	546 113
- powyżej 3-ch miesięcy do 1 roku	105 554	3 299 276
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	339 468
- powyżej 5 lat	-	10 628
Razem	9 269 194	20 338 924

30. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Ujemna wartość rynkowa niezapadłych pochodnych instrumentów finansowych

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Transakcje stopy procentowej	-	3 148
- IRS	-	3 148
Transakcje walutowe	9 326	109 079
- FX spot/forward	3 358	26 651
- FX swap	5 968	82 428
Razem	9 326	112 227

Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według terminów zapadalności

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
do 1 miesiąca	1 846	50 288
powyżej 1 miesiąca do 3-ch miesięcy	1 448	21 116
powyżej 3-ch miesięcy do 1 roku	3 677	35 527
powyżej 1 roku do 5 lat	2 355	3 007
powyżej 5 lat	-	2 289
Razem	9 326	112 227

Kompensowanie instrumentów finansowych

	Wycena instrumentów pochodnych	Teoretyczna wartość kompensaty	Wartość depozytów zabezpieczających (przyjętych / udzielonych)	Wartość netto
31.12.2018 r. w tys. PLN				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 279	2 105	-	9 174
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	9 326	2 105	-	7 221
	Wycena instrumentów pochodnych	Teoretyczna wartość kompensaty	Wartość depozytów zabezpieczających (przyjętych / udzielonych)	Wartość netto
31.12.2017 r. w tys. PLN				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	67 203	38 171	-	29 032
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	112 227	38 171	3 718	74 056

31. Rezerwy

w tys. PLN	Rezerwy na odprawy emerytalne	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na koszty związane z restrukturyzacją	Rezerwa na koszty związane z działalnością operacyjną banku	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2018	1 715	18 102	1 422	4 131	-	25 370
Wpływ wdrożenia IFRS9	-	2 717	-	-	-	2 717
Stan na 1 stycznia 2018	1 715	20 819	1 422	4 131	-	28 087
Rezerwy utworzone w ciągu roku	463	74 224	7 612	47 961	16 559	146 819
Rezerwy rozwiązane/wykorzystane w ciągu roku	(1 715)	(79 218)	(7)	-	-	(80 940)
Zmiana stanu wynikająca z rozliczenia transakcji podziału Banku	-	(12 465)	(1 388)	-	-	(13 853)
Inne zmiany	-	(6)	106	-	-	100
Stan na 31 grudnia 2018	463	3 354	7 745	52 092	16 559	80 213
Stan na 1 stycznia 2017	1 463	12 561	992	10 641	-	25 657
Rezerwy utworzone w ciągu roku	1 715	30 156	432	-	-	32 303
Rezerwy rozwiązane/wykorzystane w ciągu roku	(1 463)	(24 580)	-	(6 510)	-	(32 553)
Inne zmiany	-	(34)	(2)	-	-	(36)
Stan na 31 grudnia 2017	1 715	18 102	1 422	4 131	-	25 370

Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe

W pozycji „rezerwy na zobowiązania pozabilansowe” ujęte zostały rezerwy na poniesione, ale niezidentyfikowane straty dotyczące ekspozycji pozabilansowych.

Rezerwy na sprawy sporne

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Bank występował w roli pozwanego, wynosiła na dzień 31 grudnia 2018 roku 101 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2017 roku 71 mln zł.

Bank utworzył rezerwy w przypadkach, gdzie według szacunków Banku prawdopodobieństwo konieczności wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%. Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwy na roszczenia prawne, w których Bank występował w roli pozwanego wyniosły 762 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2017 roku 1 420 tys. zł. Ponadto, Bank utworzył rezerwę w kwocie 6 982 tys. zł w związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 31 grudnia 2018 r. w której prezes UOKiK uznał wskazane w decyzji postanowienia wzorców umów, aneksów do umów kredytów i pożyczek hipotecznych denominowanych do walut obcych za niedozwolone postanowienia umowne i zakazał ich stosowania, jak również m.in. nałożył na Bank karę pieniężną w wysokości 6 982 tys. zł. Decyzja jest nieprawomocna, bowiem w dniu 7 lutego 2019 r. Bank wniósł odwołanie od decyzji do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów).

Przeciwko Bankowi toczy się również sprawa dotycząca zarzutu Prezesa UOKiK w odniesieniu do stosowania przez Bank oraz inne polskie banki praktyk naruszających konkurencję związanych z opłatami interchange. Decyzja Prezesa UOKiK została wydana w dniu 29 grudnia 2006 roku. W wyniku odwołania Banku od Decyzji Prezesa UOKiK, Sąd Okręgowy w Warszawie w 2013 roku zmniejszył wysokość kary dla Banku z kwoty 2 894 tys. zł na 25 tys. zł. Jednakże, w związku ze złożonymi apelacjami, Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyżej wymieniony wyrok Sądu Okręgowego m.in. w ten sposób, że oddalił w całości wszystkie odwołania banków, w tym Banku od decyzji Prezesa UOKiK oraz oddalił apelacje złożone przez banki, w tym Bank od wyroku Sądu Okręgowego. Bank dokonał zapłaty kwoty 2 894 tys. zł wynikającej z decyzji Prezesa UOKiK. Na skutek skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Prezes UOKiK dokonał zwrotu kwoty uprzednio zapłaconej przez Bank.

Rezerwy na koszty związane z restrukturyzacją

Na dzień bilansowy Bank utworzył rezerwy na koszty związane z restrukturyzacją. Na dzień bilansowy saldo wynosiło 52 092 tys. zł, w tym 31 506 tys. zł na restrukturyzację zatrudnienia oraz na koszty związane z restrukturyzacją placówek w kwocie 20 516 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2017 r. rezerwy te stanowiły odpowiednio – 3 105 tys. zł na restrukturyzację zatrudnienia oraz na koszty związane z restrukturyzacją placówek w kwocie 1 026 tys. zł.

32. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

Na dzień 31.12.2018 r. nie występowało zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku od osób prawnych, na dzień 31.12.2017 r. zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku od osób prawnych stanowiło kwotę 30 679 tys. zł. Zostało uregulowane w ustawowym terminie.

33. Pozostałe zobowiązania

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Rozrachunki międzybankowe	143 079	197 699
Wierzyciele różni	8 834	49 106
Rozrachunki publiczno-prawne	32 523	17 922
Pozostałe rozrachunki	10 381	32 963
Rezerwy, w tym:	143 020	129 462
na nagrody i premie	29 664	34 926
na koszty do zapłacenia	108 744	84 056
na niewykorzystane urlopy	4 326	9 755
pozostałe	286	725
Przychody pobierane z góry	4 986	23 825
Razem	342 823	450 977

34. Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane obejmują na dzień bilansowy jedną pożyczkę podporządkowaną otrzymaną od Jednostki Dominującej w dniu 29 kwietnia 2016 roku z 10 – letnim okresem wymagalności. Bank uzyskał w dniu 24 maja 2016 r. zgodę KNF na zaliczenie kwoty pochodzącej z pożyczki do funduszy uzupełniających, dla celów kalkulacji współczynnika wypłacalności.

Podmiot udzielający finansowania: Deutsche Bank AG	Wartość nominalna w walucie pożyczki	Waluta	Oprocentowanie na dzień 31.12.2018 r.	Termin wymagalności	Kwota zobowiązań na dzień 31.12.2018 r.
Kapitał	300 000	EUR	3,822	29.04.2026 r.	1 290 000
Odsetki	2 771	EUR	x	x	11 915
Razem	302 771	EUR	x	x	1 301 915

Podmiot udzielający finansowania: Deutsche Bank AG	Wartość nominalna w walucie pożyczki	Waluta	Oprocentowanie na dzień 31.12.2017 r.	Termin wymagalności	Kwota zobowiązań na dzień 31.12.2017 r.
Kapitał	300 000	EUR	3,81	29.04.2026 r.	1 251 271
Odsetki	2 762	EUR	x	x	11 520
Razem	302 762	EUR	x	x	1 262 791

Podmiot udzielający finansowania: Deutsche Bank AG	Wartość nominalna w walucie pożyczki	Waluta	Oprocentowanie na dzień 31.12.2017 r.	Termin wymagalności	Kwota zobowiązań na dzień 31.12.2017 r.
Kapitał	55 000	EUR	1,701	04.07.2018 r.	229 399
Odsetki	231	EUR			965
Razem	55 231	EUR	x	x	230 364

**Zmiana stanu zobowiązań z
 tytułu pożyczek
 podporządkowanych (w tys.
 zł)**

	2018	2017
Stan na początek okresu	1 493 155	1 583 873
Zwiększenia z tytułu:	90 659	53 152
- pożyczki otrzymane	-	-
- odsetki od pożyczek otrzymanych	51 930	53 152
- różnice kursowe	38 729	-
Zmniejszenia z tytułu:	(281 899)	(143 870)
- spłata pożyczek	(229 399)	-
- spłata odsetek	(52 500)	(54 020)
- różnice kursowe	-	(89 850)
Stan zobowiązań na koniec okresu	1 301 915	1 493 155

35. Kapitał akcyjny

w PLN	2018 r.	2017 r.
Akcje wyemitowane, na dzień 1 stycznia – w pełni opłacone	2 651 449 384	2 651 449 384
Akcje wyemitowane, na dzień 31 grudnia – w pełni opłacone	1 744 449 384	2 651 449 384

KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA)

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii/ emisji wg wartości nominalnej (w tys. PLN)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
I	imienne zwykłe	1 000 000	1 000	gotówka	04-11-1991	01-01-1992
II	zwykłe na okaziciela	2 500 000	2 500	gotówka	24-11-1992	01-01-1993
III seria A	imienne zwykłe	250 000	250	gotówka	26-08-1993	01-01-1993
III seria B	imienne zwykłe	304 960	305	aport	30-11-1993	01-01-1994
III seria C	zwykłe na okaziciela	189 465	189	gotówka	30-11-1993	01-01-1994
III seria D	imienne zwykłe	288 883	289	gotówka	30-11-1993	01-01-1993
III seria E	zwykłe na okaziciela	1 300 000	1 300	gotówka	16-02-1994	01-01-1994
III seria F	zwykłe na okaziciela	1 666 692	1 667	gotówka	13-04-1994	01-01-1994
IV	zwykłe na okaziciela	1 971 068	1 971	gotówka	16-06-1994	01-01-1994
V	zwykłe na okaziciela	3 031 014	3 031	gotówka	30-12-1994	01-01-1995
VI	imienne zwykłe	1 671 915	1 672	aport	23-06-1997	01-01-1997
VII seria A	zwykłe na okaziciela	14 261 897	14 262	gotówka	22-12-1997	01-01-1998
VIII seria AA	zwykłe na okaziciela	235 000 000	235 000	gotówka	20-03-2000	01-01-2000
					25-07-2000	
IX seria BB	zwykłe na okaziciela	34 620 975	34 621	gotówka	28-07-2000	01-01-2000
X	zwykłe na okaziciela	38 215 967	38 216	gotówka	28-12-2001	01-01-2002
				umorzenie dobrowolne,		
Umorzenie akcji	zwykłe na okaziciela	-150 568 503	-150 569	nieodpłatne	27-10-2004	nie dotyczy
XI	imienne zwykłe	89 000 000	89 000	gotówka	18-08-2005	01-01-2005
XII	imienne zwykłe	121 951 219	121 951	gotówka	29-11-2006	01-01-2007
XIII	imienne zwykłe	185 000 000	185 000	gotówka	26-09-2007	01-01-2008
XIV	imienne zwykłe	257 013 000	257 013	gotówka	07-09-2009	01-01-2010
XV	imienne zwykłe	193 000 000	193 000	gotówka	26-05-2010	01-01-2011
XVI	imienne zwykłe	167 000 000	167 000	gotówka	03-12-2010	01-01-2011
XVII	imienne zwykłe	121 860 972	121 861	gotówka	25-08-2011	01-01-2012
XVIII	imienne zwykłe	300 000 000	300 000	gotówka	25-10-2011	01-01-2012
XIX	imienne zwykłe	30 919 860	30 920	gotówka	27-04-2012	01-01-2013
XX	imienne zwykłe	0	0	gotówka	22-06-2012	01-01-2013
				przejęcie w trybie art. 492 § 1 pkt. 1		
XXI	imienne zwykłe	0	0	KSH	31-01-2014	01-01-2013
XXII	imienne zwykłe	40 000 000	40 000	gotówka	20-04-2018	01-01-2018
XXIII	imienne zwykłe	53 000 000	53 000	gotówka	23-08-2018	01-01-2018
Liczba akcji, razem		1 744 449 384				
Kapitał akcyjny, razem		1 744 449				
Wartość nominalna jednej akcji = 1.00 PLN						

Na dzień bilansowy Bank nie posiadał akcji uprzywilejowanych.

W dniu 20 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS, dokonał wpisu dotyczącego podwyższenia kapitału zakładowego o kwotę 40 mln PLN w wyniku XXII emisji 40 000 000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 5 zł za sztukę. Akcje zostały objęte przez dotychczasowego akcjonariusza, tj. Deutsche Bank AG. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną zwiększyła kapitał zapasowy Banku.

W dniu 23 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS, dokonał wpisu dotyczącego podwyższenia kapitału zakładowego o kwotę 53 mln PLN w wyniku XXIII emisji 53 000 000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 5 zł za sztukę. Akcje zostały objęte przez dotychczasowego akcjonariusza, tj. Deutsche Bank AG. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną zwiększyła kapitał zapasowy Banku.

W dniu 9 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS, dokonał wpisu dotyczącego umorzenia 1 000 000 000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł każda, w związku z rozliczeniem sprzedaży wydzielonej części DBP do Santander Bank. Umorzeniu podlegały 813 919 860 szt. akcji serii XXI, 107 000 000 szt. akcji serii XX oraz 79 080 140 szt. akcji serii XIX.

36. Pozostałe kapitały

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	346 857	525 366
Kapitał z aktualizacji wyceny, w tym	15 488	10 368
wycena portfela aktywów finansowych dost. do sprzedaży	18 787	12 695
podatek odroczony	(3 299)	(2 412)
pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny	-	85
Zyski zatrzymane	429 781	1 000 633
kapitał zapasowy	319 948	319 948
kapitał rezerwowy	282 731	620 622
fundusz ogólnego ryzyka	56 419	56 419
wpływ wdrożenia IFRS 9	(40 362)	-
zysk za okres	(188 955)	3 644
Razem	792 126	1 536 367

Do dnia podpisania sprawozdania Zarząd Banku nie podjął uchwały w zakresie rekomendacji sposobu pokrycia straty za rok 2018. Intencją Zarządu jest zarekomendowanie Radzie Nadzorczej podjęcie uchwały w sprawie pokrycia straty za 2018 rok oraz straty powstałej w wyniku wdrożenia IFRS 9 z kapitału rezerwowego.

Na dzień bilansowy Bank nie posiadał zobowiązań z tytułu zadeklarowanych, niewypłaconych dywidend.

37. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowej i godziwej dla grup aktywów i zobowiązań, które nie są prezentowane w bilansie w wartości godziwej:

w tys. PLN	31.12.2018 r.	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	512 633	508 349
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	10 897 153	9 462 360
<i>Faktoring</i>	-	-
<i>Karty kredytowe</i>	-	-
<i>Kredyty hipoteczne</i>	10 340 659	8 905 866
<i>Kredyty inwestycyjne</i>	41 994	41 994
<i>Kredyty obrotowe</i>	-	-
<i>Kredyty w rachunku bieżącym</i>	473 327	473 327
<i>Pozostałe</i>	-	-
<i>Pożyczki konsumpcyjne</i>	41 173	41 173
<i>Pożyczki lombardowe</i>	-	-
Zobowiązania		
Zobowiązania wobec innych banków	8 674 629	8 754 584
<i>Depozyty bieżące</i>	118 944	118 944
<i>Depozyty terminowe, kredyty i pożyczki</i>	8 555 685	8 635 640
Zobowiązania wobec klientów	9 269 194	9 239 971
<i>Depozyty bieżące</i>	8 377 325	8 377 325
<i>Depozyty terminowe</i>	891 869	862 646
Zobowiązania podporządkowane	1 301 915	1 115 150

w tys. PLN	31.12.2017 r.	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	793 462	792 935
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	30 236 599	28 505 550
<i>Factoring</i>	641 442	641 442
<i>Karty kredytowe</i>	114 687	114 687
<i>Kredyty hipoteczne</i>	19 811 330	18 131 982
<i>Kredyty inwestycyjne</i>	4 543 820	4 504 763
<i>Kredyty obrotowe</i>	418 463	418 463
<i>Kredyty w rachunku bieżącym</i>	1 255 472	1 255 472
<i>Pozostałe</i>	585 592	585 592
<i>Pożyczki konsumpcyjne</i>	2 801 552	2 788 948
<i>Pożyczki lombardowe</i>	64 241	64 201
Zobowiązania		
Zobowiązania wobec innych banków	13 327 508	13 564 508
<i>Depozyty bieżące</i>	149 535	149 535
<i>Depozyty terminowe, kredyty i pożyczki</i>	13 177 973	13 414 972
Zobowiązania wobec klientów	20 338 924	20 352 886
<i>Depozyty bieżące</i>	13 916 631	13 916 631
<i>Depozyty terminowe</i>	6 422 293	6 436 255
Zobowiązania podporządkowane	1 493 155	1 640 453

Określenie wartości godziwej

Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych.

Należności od innych banków:

Wartość godziwa depozytów w innych bankach wyznaczona została poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. Marżami uwzględnionymi przy dyskontowaniu przepływów jest krzywa premii za płynność kwotowana przez Grupę Deutsche Bank na koniec odpowiednio 2018 roku i 2017 roku.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom:

Wartość godziwa należności od klientów wyznaczona została poprzez zdyskontowanie dla głównych grup produktów kredytowych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu aktualnych stóp procentowych dla adekwatnego portfela rozumianych, jako oprocentowanie kredytów udzielanych w ostatnim kwartale odpowiednio 2018 roku i 2017 roku. Dla pozostałych należności od klientów wartość godziwą stanowi ich wartość bilansowa.

Wartość godziwa kredytów hipotecznych udzielonych klientom została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając zmianę w poziomie marży od momentu udzielenia kredytu. Stopy procentowe przyjęte do kalkulacji uwzględniają premię za płynność, jaką Bank musiałby zapłacić za transakcje finansujące akcję kredytową. Nie uwzględnione jest natomiast dyskonto związane z ryzykiem regulacyjnym, dotyczącym ewentualnej zmiany przepisów w zakresie przewalutowania kredytów hipotecznych. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie jest ono możliwe do racjonalnego oszacowania

Zobowiązania wobec innych banków:

Wartość godziwa depozytów terminowych dla całości portfela wyznaczona została poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych, a dla pozostałych zobowiązań przyjęto wartość bilansową, jako przybliżenie wartości godziwej.

Zobowiązania wobec klientów:

Wartość godziwa zobowiązań wobec klientów o stałym oprocentowaniu wyznaczona została poprzez zdyskontowanie dla głównych grup produktów depozytowych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu aktualnych stóp procentowych dla adekwatnego portfela. Za aktualny poziom stóp procentowych uznano oprocentowanie depozytów udzielonych w grudniu odpowiednio 2018 roku i 2017 roku. Wartość godziwą zobowiązań wobec klientów o zmiennym oprocentowaniu stanowi ich wartość bilansowa.

Pożyczka podporządkowana:

W przypadku pożyczki podporządkowanej wartość godziwa wyznaczona została poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych oraz indykatywnych premii charakterystycznych dla tego typu instrumentów na koniec odpowiednio, 2018 roku i 2017 roku.

Bank dokonuje wyliczenia wartości godziwej dla instrumentów finansowych przy zastosowaniu jednej z następujących technik wyceny:

- 1) poziom I – instrumenty finansowe, których wartość godziwa jest wyliczana na podstawie bezpośrednich kwotowań dostępnych na rynku. Do tej kategorii Bank zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe, dla których istnieją kwotowania na aktywnych rynkach.
- 2) poziom II – instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej na podstawie modeli wyceny, w których wszystkie istotne parametry wejściowe są obserwowane na aktywnym rynku (bezpośrednio lub pośrednio). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował bony pieniężne NBP oraz transakcje na instrumentach pochodnych, które są wyceniane na podstawie modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych z użyciem parametrów obserwowanych na rynku lub modeli wyceny opcji. Instrumenty poziomu 2 wyceniane są przy użyciu krzywych dochodowości. Krzywe te oparte są o rynkowe kwotowania następujących instrumentów: IRS (do wyceny IRS), FRA (do wyceny IRS w terminie do roku), punkty swapowe (do wyceny transakcji fx swap i fx forward).

- 3) poziom III – instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej na podstawie modeli wyceny, w których istotny parametr wejściowy nie jest obserwowany na aktywnym rynku. W tej kategorii Bank prezentuje akcje VISA INC serii C. Akcje są indeksowane do Visa Common A Shares. Do ksiąg na datę rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. przyjęto wartość wyceny wynikającej z giełdowej wartości akcji serii A, indeksu 13,952 oraz kursu EUR/PLN na dzień bilansowy.

Bank może zastosować przeniesienie aktywów lub zobowiązań pomiędzy kategorią I, a kategorią II w przypadku, gdy kwotowania z aktywnego rynku przestaną być dostępne na koniec okresu sprawozdawczego oraz przeniesienie między kategorią II a kategorią III w przypadku, gdy parametr stosowany do wyceny i wpływający istotnie na wycenę przestanie być obserwowalny. W opisywanych okresach sprawozdawczych nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy kategoriami wartości godziwej.

W przypadku instrumentów pochodnych stanowiących aktywa kalkulowana jest korekta wyceny odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment). Bank uznaje wpływ korekty odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta (stanowiącej daną nieobserwowalną) za nieistotną z punktu widzenia całości wyceny. W związku z powyższym, instrumenty te prezentowane są w Kategorii II.

Poniższa tabela prezentuje podział aktywów i zobowiązań finansowych w podziale na trzy powyższe kategorie:

w tys. PLN	31.12.2018 r.		Poziom I	Poziom II	Poziom III
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			
Aktywa					
Kasa, środki w Banku Centralnym	755 317	755 317	-	755 317	-
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	512 633	508 349	-	508 349	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	10 897 153	9 462 360	-	-	9 462 360
<i>Faktoring</i>	-	-	-	-	-
<i>Karty kredytowe</i>	-	-	-	-	-
<i>Kredyty hipoteczne</i>	10 340 659	-	-	-	8 905 866
<i>Kredyty inwestycyjne</i>	41 994	-	-	-	41 994
<i>Kredyty obrotowe</i>	-	-	-	-	-
<i>Kredyty w rachunku bieżącym</i>	473 327	-	-	-	473 327
<i>Pozostałe</i>	-	-	-	-	-
<i>Pożyczki konsumpcyjne</i>	41 173	-	-	-	41 173
<i>Pożyczki lombardowe</i>	-	-	-	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 279	11 279	-	11 279	-
Inwestycyjne aktywa finansowe	9 892 697	9 892 697	8 292 934	1 599 763	-
Inne aktywa finansowe	38 974	38 974	-	38 974	-
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec innych banków	8 674 629	-	-	-	-
<i>Depozyty bieżące</i>	512 633	508 349	-	508 349	-
<i>Depozyty terminowe, kredyty i pożyczki</i>	10 897 153	9 462 360	-	9 462 360	-
Zobowiązania wobec klientów	9 269 194	9 239 971	-	9 239 971	-
<i>Depozyty bieżące</i>	8 377 325	8 377 325	-	8 377 325	-
<i>Depozyty terminowe</i>	891 869	862 646	-	862 646	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	9 326	9 326	-	9 326	-
Zobowiązania podporządkowane	1 301 915	41 994	-	41 994	-
Inne zobowiązania finansowe	162 294	162 294	-	162 294	-

w tys. PLN	31.12.2017 r.		Poziom I	Poziom II	Poziom III
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			
Aktywa					
Kasa, środki w Banku Centralnym	974 588	974 588	-	974 588	-
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	793 462	792 935	-	792 935	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	30 236 599	28 505 550	-	-	28 505 550
<i>Faktoring</i>	641 442	-	-	-	641 442
<i>Karty kredytowe</i>	114 687	-	-	-	114 687
<i>Kredyty hipoteczne</i>	19 811 330	-	-	-	18 131 982
<i>Kredyty inwestycyjne</i>	4 543 820	-	-	-	4 504 763
<i>Kredyty obrotowe</i>	418 463	-	-	-	418 463
<i>Kredyty w rachunku bieżącym</i>	1 255 472	-	-	-	1 255 472
<i>Pozostałe</i>	585 592	-	-	-	585 592
<i>Pożyczki konsumpcyjne</i>	2 801 552	-	-	-	2 788 948
<i>Pożyczki lombardowe</i>	64 241	-	-	-	64 201
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	67 203	67 203	-	67 203	-
Inwestycyjne aktywa finansowe	7 623 830	7 623 830	5 874 914	1 739 522	9 394
Inne aktywa finansowe	114 363	114 363	-	114 363	-
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec innych banków	13 327 508	-	-	-	-
<i>Depozyty bieżące</i>	793 462	792 935	-	792 935	-
<i>Depozyty terminowe, kredyty i pożyczki</i>	30 236 599	28 505 550	-	28 505 550	-
Zobowiązania wobec klientów	20 338 924	20 352 886	-	20 352 886	-
<i>Depozyty bieżące</i>	13 916 631	13 916 631	-	13 916 631	-
<i>Depozyty terminowe</i>	6 422 293	6 436 255	-	6 436 255	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	112 227	112 227	-	112 227	-
Zobowiązania podporządkowane	1 493 155	4 504 763	-	4 504 763	-
Inne zobowiązania finansowe	279 768	279 768	-	279 768	-

Na koniec 2018 roku Bank nie posiadał aktywów wycenianych do wartości godziwej wg technik wyceny opartych o istotne parametry nie pochodzące z aktywnego rynku (Poziom III).

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w roku 2018 i 2017 przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł):

	Akcje
Bilans otwarcia – 01.01.2018 r.	9 394
Zyski lub straty	(9 394)
Rozpoznane w rachunku zysków i strat	-
Rozpoznane w kapitałach własnych	-
Zamiana na akcje	-
Sprzedaże	-
Rozliczenie transakcji podziału Banku	(9 394)
Spłaty/Zapadalność	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	-
Bilans zamknięcia – 31.12.2018 r.	-

	Akcje
Bilans otwarcia – 01.01.2017 r.	6 597
Zyski lub straty	2 797
Rozpoznane w rachunku zysków i strat	-
Rozpoznane w kapitałach własnych	2 797
Zamiana na akcje	-
Sprzedaże	-
Spłaty/Zapadalność	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	-
Bilans zamknięcia – 31.12.2017 r.	9 394

38. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Bank posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się zatwierdzone, a nieuruchomione kredyty oraz kredyty w rachunku bieżącym.

Bank wystawia gwarancje i akredytywy, które stanowią zabezpieczenie wywiązania się klientów Banku ze swoich zobowiązań wobec podmiotów trzecich. Tego typu umowy mają określone limity i przyznawane są na okresy przeciętnie do trzech lat. Bank udziela także promes przyznania kredytu.

Wartości zobowiązań warunkowych wynikające z kontraktów z podziałem na kategorie zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. Wartości gwarancji i akredytów pokazane w poniższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci w całości nie wywiązali się ze swoich zobowiązań. Tabela na kolejnej stronie prezentuje wartość nominalną tych zobowiązań.

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Wartość zobowiązań warunkowych udzielonych		
Linie kredytowe	1 319 861	2 959 071
Otwarte/ potwierdzone akredytywy importowe/ eksportowe	6 450	35 073
Gwarancje	1 213 203	1 562 942
Pozostałe zobowiązania, w tym:	7 744	577 059
<i>Zobowiązania z tytułu promes kredytowych</i>	-	137 850
Razem	2 547 258	5 134 145

Wiele z udzielonych zobowiązań warunkowych wygaśnie, zanim zostanie w całości lub częściowo wypłacone. Z tego powodu ich wartości nie odzwierciedlają przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W ramach działalności operacyjnej Bank otrzymuje zabezpieczenia na pokrycie ekspozycji kredytowych. Najczęściej są to otrzymane gwarancje lub poręczenia innych banków lub podmiotów niebankowych. Ujmowane są w otrzymanych zobowiązaniach warunkowych w wysokości wynikającej z umów.

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Wartość zobowiązań warunkowych otrzymanych		
Finansowe	-	530 000
Gwarancyjne	977 958	1 261 968
Razem	977 958	1 791 968

Poniżej zaprezentowano wartości nominalne transakcji bieżących związanych z operacjami wymiany oraz transakcji pochodnych.

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Zobowiązania związane z realizacją transakcji walutowych oraz wartości nominalne transakcji pochodnych		
Transakcje bieżące związane z operacjami wymiany walutowej	194 425	577 466
Transakcje pochodne	3 891 997	13 300 923
Razem	4 086 422	13 878 389
Transakcje pochodne		
Terminowe kontrakty walutowe (forwardy)	1 297 515	4 159 248
Kupione	649 057	2 080 695
Sprzedane	648 458	2 078 553
Terminowe kontrakty walutowe (swapy)	2 594 482	8 126 862
Kupione	1 297 453	4 028 170
Sprzedane	1 297 029	4 098 692
Swapy na stopę procentową (IRS)	-	1 014 813
Razem transakcje pochodne	3 891 997	13 300 923

39. Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych, w obligacjach skarbowych o wartości nominalnej 124 000 tys. PLN (31 grudnia 2017 roku – 107 000,00 tys. PLN), stanowiących pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, zgodnie z art. 369 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Wartości bilansowe tych obligacji przedstawiały się następująco: 125 405 tys. PLN na 31 grudnia 2018 roku oraz 107 963 tys. PLN na 31 grudnia 2017 roku. W związku ze zmianą ustawy o BFG i wprowadzeniem składek na Fundusz Gwarancyjny oraz Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji, Bank utrzymuje ponadto obligacje stanowiące pokrycie zobowiązań do zapłaty składek. Na dzień 31.12.2018 r. wartość zobowiązania do zapłaty na Fundusz Gwarancyjny wynosiła 8 098 tys. zł, natomiast na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji 22 065 tys. zł. Obligacje stanowiące pokrycie zobowiązań do zapłaty składek miały wartość odpowiednio 9 157 tys. zł oraz 25 174 tys. zł. Na dzień 31.12.2017 r. wartość zobowiązania do zapłaty na Fundusz Gwarancyjny wynosiła 3 063 tys. zł, natomiast na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji 10 550 tys. zł. Obligacje stanowiące pokrycie zobowiązań do zapłaty składek miały wartość nominalną odpowiednio 3 490 tys. zł oraz 12 000 tys. zł.

40. Leasing operacyjny

Umowy leasingu, w których Deutsche Bank Polska S.A. jest leasingobiorcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego są wyszczególnione poniżej:

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Poniżej jednego roku	11 557	47 595
Od roku do pięciu lat	43 627	123 413
Powyżej pięciu lat	2 184	22 230
Razem	57 368	193 238

Bank leasinguje pojazdy samochodowe. Umowy standardowo zawierane są na okres 3,5 roku, z opcją przedłużenia leasingu po tym okresie. Żadna z umów leasingowych nie zawiera płatności warunkowych.

Koszt z tytułu leasingu operacyjnego samochodów w 2018 i w 2017 wyniósł odpowiednio 4 840 tys. PLN i 6 125 tys. PLN.

Bank leasinguje powierzchnię biurową, zgodnie z umowami leasingu operacyjnego. Standardowo umowy zawierane są na okres 5 lat. Wysokość kosztów dotyczących najmu za rok obrotowy 2018 wyniosła 46 191 tys. PLN (w 2017 roku wyniosła 54 058 tys. PLN), średni miesięczny koszt związany z najmem kształtuje się na poziomie 3 849 tys. PLN (w 2017 roku 4 505 tys. PLN).

41. Gotówka i jej ekwiwalenty

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują salda rachunków bieżących, za wyjątkiem instrumentów o charakterze inwestycyjnym..

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Kasa i środki w banku centralnym	755 317	974 588
Rachunki bieżące w innych bankach	508 349	607 276
Lokaty złożone w innych bankach o terminie zapadalności do 3 miesięcy	-	186 186
Razem	1 263 666	1 768 050

42. Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej

Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Banku w roku obrotowym

w tys. PLN	2018 r.		2019 r. - nagrody za 2018 r.		2017 r.		2018 r. - nagrody za 2017 r.	
	Zarząd	Rada Nadzorcza	Zarząd	Rada Nadzorcza	Zarząd	Rada Nadzorcza	Zarząd	Rada Nadzorcza
Wynagrodzenia wypłacone w roku obrotowym, w tym część odroczone i nieodroczone								
wynagrodzenia zmiennego	12 515	1 244	1 309	-	12 758	632	1 489	-
Inne krótkoterminowe świadczenia	94	-	-	-	99	-	-	-
Długoterminowe świadczenia	88	-	-	-	60	-	-	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	414	-	-	-	-	-	-	-
Razem	13 111	1 244	1 309	-	12 917	632	1 489	-

Bank utworzył rezerwę na wypłatę zmiennych składników wynagrodzeń Zarządu za 2018 r. w kwocie 2 902 tys. zł (bez narzutów). Planowana wypłata dotycząca części gotówkowej wypłacanej bez odroczenia wynosi 1 271 tys. zł (bez narzutów) i została wypłacona w marcu 2019 r., natomiast pozostała część planowanych wypłat w kwocie 1 631 tys. zł (bez narzutów) będzie odroczone w czasie i wypłacana w ciągu kolejnych 4 lat, pod warunkiem spełnienia się przesłanek będących podstawą do ich wypłaty, częściowo bezpośrednio w środkach pieniężnych, a częściowo poprzez odniesienie do wartości hipotetycznego instrumentu opartego na formule odnoszącej się do wartości bilansowej akcji Banku. Ponadto Bank utworzył uzupełniającą rezerwę na wypłatę zmiennych składników wynagrodzeń z tytułu tzw Off cycle award i innych w kwocie 448 tys zł (bez narzutów).

Saldo rezerwy utworzonej na zmienne składniki wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosło 3 969 tys. zł, z czego 795 tys. zł zostało wypłacone w 2018 r. Saldo rezerwy utworzonej na zmienne składniki wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosło 6 524 tys. zł, z czego 3 093 tys. zł zostało przeznaczone do wypłaty w 2019 r.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

w tys. PLN

	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Członkowie Zarządu	4 409	12 213
Członkowie Rady Nadzorczej	-	-
Razem	4 409	12 213

43. Transakcje z jednostkami powiązanymi

Jednostki powiązane z Bankiem to:

Jednostka dominująca – Deutsche Bank AG.

Pozostałe jednostki w ramach Grupy DB

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzono pewną liczbę transakcji bankowych z podmiotami powiązanymi. Obejmują one przede wszystkim kredyty otrzymane, lokaty otrzymane, usługi obce, depozyty oraz transakcje na instrumentach pochodnych. Transakcje z jednostkami powiązanymi są zawierane na zasadach rynkowych.

Wartości istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi, salda poszczególnych pozycji bilansu na koniec roku oraz związane z nimi koszty i przychody za rok obrotowy przedstawiają się następująco:

DB Securities S.A. – jednostka zależna do dnia 9 listopada 2018 r.

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Należności, w tym:	-	323
Należności z tytułu prowizji	-	264
Pozostałe należności	-	59
Inwestycje w jednostki zależne	-	20 426
Zobowiązania, w tym:	-	202 511
Środki na rachunkach bankowych	-	202 255
Zobowiązania z tytułu prowizji	-	256
Przychody, w tym:	2 853	5 955
Przychody z tytułu odsetek	-	-
Przychody z tytułu prowizji	2 853	5 367
Pozostałe przychody	-	492
Dywidendy otrzymane	-	-
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacji	-	96
Koszty, w tym:	(2 323)	(1 899)
Koszty z tytułu odsetek	(987)	(353)
Koszty z tytułu prowizji	(1 336)	(1 546)
Zobowiązania pozabilansowe:	-	25 000
Przewłaszczenie papierów wart.	-	25 000

W wyniku podziału Banku DB Securities S.A. zostało wydzielone do Santander Bank S.A. w dniu 9 listopada 2018 r.

Deutsche Bank AG – jednostka dominująca

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Należności, w tym:	395 273	759 054
Rachunki bieżące, lokaty	382 240	743 908
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	956
Inne aktywa	13 033	14 190
Zobowiązania, w tym:	7 361 633	10 790 685
Lokaty otrzymane	6 040 611	9 218 360
Kredyty otrzymane	-	61 142
Pożyczka podporządkowana	1 301 915	1 493 155
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	690
Pozostałe zobowiązania	19 107	17 338
Zobowiązania pozabilansowe:	306 816	333 150
Gwarancje udzielone	306 042	229 009
Gwarancje otrzymane	774	751
FX spot/forward	-	-
SWAP na stopę procentową (IRS)	-	103 390
Przychody, w tym:	7 729	249 682
Przychody z tytułu odsetek	7 549	8 457
Pozostałe przychody	180	(1 337)
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacji	-	242 562
Koszty, w tym:	(343 092)	(158 656)
Koszty z tytułu odsetek	(117 671)	(128 176)
Koszty z tytułu prowizji	(1 057)	(1 139)
Wynik z tyt. odpisów i rezerw	232	18
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(47 899)	(29 530)
<i>Udział w kosztach współużytkowanych przez Bank globalnych systemów biznesowych i projektów oraz globalnych systemów HR</i>	(47 899)	(29 530)
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacji	(176 697)	171

Deutsche Bank AG Oddział w Londynie

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Należności, w tym:	24 117	63 167
Rachunki bieżące, lokaty	936	1 747
Należności z tytułu prowizji	305	466
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	10 250	22 715
Inne aktywa	12 626	38 239
Zobowiązania, w tym:	65 734	104 794
Lokaty otrzymane	45 242	16 048
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 482	82 199
Pozostałe zobowiązania	19 010	6 547
Przychody, w tym:	72 110	(199 984)
Przychody z tytułu prowizji	18	-
Przychody z tytułu odsetek	1 403	1 125
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacji	68 732	(200 918)
Pozostałe	1 957	(191)
Koszty, w tym:	(14 823)	(7 364)
Koszty z tytułu odsetek	(260)	(1 588)
Pozostałe koszty	(14 503)	(5 803)
Wynik z tyt. odpisów i rezerw	(60)	27
Zobowiązania pozabilansowe:	2 863 170	9 487 683
Gwarancje udzielone	63 753	57 310
FX spot/forward	754 771	1 395 918
FX swap	2 044 646	7 561 884
SWAP na stopę procentową IRS	-	472 571

Deutsche Bank Privat – und Geschäftskunden AG

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Należności, w tym:	-	294
Odsetki do otrzymania	-	294
Inne aktywa		
Zobowiązania, w tym:	228 675	214 081
Lokaty otrzymane	228 675	214 032
Pozostałe zobowiązania	-	49
Przychody, w tym:	1 294	1 236
Pozostałe przychody	1 294	1 236
Koszty, w tym:	(263)	182
Pozostałe koszty	(263)	182

Norisbank GmbH

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Należności, w tym:	3	21
Odsetki do otrzymania	-	18
Inne aktywa	3	3
Zobowiązania, w tym:	2 323 366	3 714 307
Lokaty otrzymane	2 323 366	3 714 307
Koszty, w tym:	(43 034)	(11 003)
Koszty z tytułu odsetek	(8 172)	(11 003)
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacji	(34 862)	-
Przychody, w tym:	1	60 646
Przychody z tytułu odsetek	1	74
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacji	-	60 572

Pozostałe jednostki z Grupy

w tys. PLN	2018 r.	2017 r.
Należności, w tym:	65 179	16 942
Rachunki bieżące	56 835	9 604
Pozostałe należności	8 344	7 338
Zobowiązania, w tym:	51 283	160 941
Środki na rachunkach bankowych	42 196	143 417
Pozostałe zobowiązania	9 087	17 524
Przychody, w tym	(19 623)	90 917
Przychody z tytułu odsetek	14	83
Pozostałe przychody	2 385	(557)
Wynik z instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz rewaluacji	(22 022)	91 391
Koszty, w tym	(11 176)	(16 981)
Koszty z tytułu odsetek	(163)	(824)
Pozostałe koszty	(10 606)	(16 168)
Wynik z tyt. odpisów i rezerw	(407)	11
Zobowiązania pozabilansowe	286 841	353 216
Gwarancje udzielone	286 841	353 216
Gwarancje i poręczenia otrzymane	-	-

44. Zdarzenia po dacie bilansowej

Po dacie bilansu nie wystąpiły inne istotne zdarzenia, wymagające ujęcia bądź ujawnienia w sprawozdaniu finansowym.

45. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest zarówno z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi takimi jak udzielone pożyczki, kredyty jak i ze zobowiązaniami pozabilansowymi, do których zaliczyć należy takie instrumenty jak gwarancje bankowe, czy też niewykorzystane linie kredytowe.

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ochrona kapitału Banku poprzez utrzymanie jakości portfela kredytowego zgodnej z apetytem na ryzyko, przy zapewnieniu odpowiedniej dochodowości i optymalnej alokacji kapitału.

Bank definiuje ryzyko kredytowe, jako niebezpieczeństwo niewypłacalności kredytobiorcy lub braku spłaty zaciągniętych zobowiązań w terminie określonym w umowie, które związane jest z brakiem możliwości uregulowania w całości lub w części zobowiązań wobec Banku.

Bank minimalizuje ryzyko straty poprzez analizę sytuacji finansowej kredytobiorcy oraz prawdopodobieństwa braku spłaty zarówno przed udzieleniem kredytu jak i w trakcie okresu kredytowania, przyjmowanie adekwatnych zabezpieczeń oraz monitoring terminowości spłat zarówno rat kapitałowych jak i odsetkowych.

Organizacja procesu kredytowego

Do momentu sprzedaży Zorganizowanej Części Przedsiębiorstwa w dniu 9 listopada 2018 roku taka organizacja procesu kredytowego dotyczyła wszystkich typów klientów finansowanych przez Bank. Po tej dacie, ze względu na zmianę strategii polegającej na tym, iż Bank nie udziela nowych zaangażowań Klientom Indywidualnym oraz nie zwiększa ich istniejących zaangażowań, w zakresie finansowania Klientów Indywidualnych przestały istnieć funkcje związane z pozyskiwaniem klientów, przy czym nadal wyodrębnione i oddzielone pozostają funkcje związane z podejmowaniem decyzji kredytowych oraz funkcje administracyjne związane z przygotowaniem i monitorowaniem umów kredytowych i zabezpieczeń.

W strukturach jednostek zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem kredytowym istnieje podział na komórki odpowiedzialne za akceptację zaangażowań kredytowych dla Klientów Indywidualnych (modyfikacje istniejących zaangażowań), oraz Klientów Korporacyjnych, Instytucji Finansowych jak i Klientów z Sektora Publicznego w celu zapewnienia najwyższej jakości podejmowanych decyzji.

W obszarze ryzyka kredytowego funkcjonują dedykowane jednostki odpowiedzialne za implementację procesów, procedur i polityk kredytowych oraz za analizę i monitorowanie ryzyka związanego z portfelem kredytowym. Ponadto, w Departamencie Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, wyodrębniona została niezależna funkcja kontrolna wypełniana przez komórkę, która prowadzi weryfikację jakości procesu kredytowego..

Zarządzanie ryzykiem kredytowym od strony strategii kredytowej, pomiaru i analizy ryzyka w Banku realizowane jest w Banku przez Departament Zarządzania Portfelem Kredytowym, który jest odpowiedzialny za proces zarządzania ryzykami istotnymi w Banku (ICAAP), metodologię, metodyki i modele utraty wartości, testy warunków skrajnych ryzyka kredytowego, jak również informację zarządczą z zakresu ryzyka kredytowego i cykliczne analizy portfeli kredytowych Banku. W analizowanym roku sprawozdawczym struktury ww. Departamentu obejmowały także Zespół Zarządzania Ryzykiem Modeli.

Dodatkowo, w ramach Jednostek Ryzyka Kredytowego, wyodrębniona została funkcja odpowiedzialna za weryfikację przydatności zewnętrznych operatów szacunkowych dla celów zabezpieczania wiarygodności Banku, krytycznie oceniająca oszacowaną wartość nieruchomości, jak również monitorująca na bieżąco rynek nieruchomości w Polsce. Jednostka ta uczestniczy również w procesie cyklicznej aktualizacji wartości nieruchomości przyjętych na zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.

Tworzenie, oraz rozwój stosowanych modeli ratingowych dokonywane są przy współpracy z właściwymi jednostkami Grupy Deutsche Bank AG, za co odpowiada wyspecjalizowana jednostka - Biuro Ratingów i Projektów - umiejscowiona w strukturach Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.

W ramach struktur ryzyka kredytowego funkcjonuje także Departament Restrukturyzacji, który w celu efektywnego zarządzania ekspozycjami kredytowymi, dla których

zidentyfikowane zostały przesłanki utraty wartości bądź też wystąpiły kryteria wczesnego ostrzegania, przejmując odpowiedzialność za ekspozycje o podwyższonym ryzyku i dokłada wszelkich starań, aby pomóc klientom wyjść z pogorszonej sytuacji ekonomiczno-finansowej ograniczając jednocześnie straty Banku do minimum. W działaniach restrukturyzacyjnych Departament Restrukturyzacji wspierany jest - w zakresie produktów kredytowych dla Klientów Indywidualnych - przez Departament Windykacji Należności, podległy bezpośrednio Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za Ryzyko. Departament Restrukturyzacji zarządza również ekspozycjami Klientów Korporacyjnych, Instytucji Finansowych i Klientów z Sektora Publicznego, dla których wystąpiła przesłanka pogorszonej jakości ekspozycji kredytowej.

Departament Windykacji Należności wyposażony jest w narzędzia, systemy i pracowników, którzy dbają o terminową obsługę zadłużenia przez Klientów Indywidualnych Banku. Po zakończeniu czynności monitorujących i upominawczych (nie później niż w 70 dniu przeterminowania) następuje podział portfela pomiędzy Departament Restrukturyzacji i Departament Windykacji Należności na mocy ustalonych kryteriów w celu efektywnego zarządzania procesem odzysku należności poprzez stosowanie odpowiednich strategii windykacyjnych w zależności od kwoty ekspozycji oraz rodzaju klienta, przy wykorzystaniu wyspecjalizowanych służb bankowych oraz profesjonalnych narzędzi informatycznych.

W przypadku należności wymagających restrukturyzacji Departament Restrukturyzacji oraz Departament Windykacji Należności prowadzą wspólnie szereg działań zmierzających do odzyskania pełnej kwoty zadłużenia.

Zasady podejmowania decyzji kredytowych oraz ocena ryzyka

Zasady podejmowania decyzji kredytowych, procedury oraz polityki z zakresu ryzyka kredytowego tworzą ramy prowadzonej przez Bank działalności kredytowej oraz zarządzania ryzykiem kredytowym w stosunku do indywidualnej ekspozycji jak i danego portfela. Zbiór tychże polityk i procedur podlega zatwierdzeniu przez Zarząd, a w niektórych przypadkach również przez Radę Nadzorczą Banku, aby zapewnić, iż pozostają one w zgodzie ze strategią Banku i odpowiadają na zachodzące zmiany systemu bankowego i sytuacji gospodarczej. Funkcjonujące w Banku regulacje dotyczą wszystkich etapów procesu kredytowego, tj. podejmowania decyzji kredytowych, analizy kredytowej i oceny ryzyka, monitoringu ekspozycji oraz kredytobiorcy poprzez portfelowe i indywidualne, wewnętrzne przeglądy ekspozycji kredytowych, identyfikacji przesłanek utraty wartości, zarządzania zabezpieczeniami oraz procesu restrukturyzacji i windykacji. Dla zapewnienia ich aktualności i zgody z przepisami prawa podlegają one cyklicznej weryfikacji.

Decyzje kredytowe, co do zasady podejmowane są przy zachowaniu zasady „dwóch par oczu”, z wyłączeniem decyzji kredytowych podejmowanych w drodze Uchwały Zarządu Banku.

Kompetencje kredytowe odnoszą się każdorazowo do kwoty łącznego zaangażowania Banku wobec klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie oraz do jakości ekspozycji kredytowej związanej z ryzykiem klienta lub transakcji (ekspozycje o podwyższonym ryzyku mogą być zatwierdzane wyłącznie przez pracowników posiadających stosowne kompetencje kredytowe).

Bank stosuje zasadę, zgodnie z którą samo zabezpieczenie nie może być podstawą udzielenia kredytu, stąd też przed podjęciem decyzji kredytowej zarówno w stosunku do nowego zaangażowania, jak i prolongowania lub zmiany już istniejącego, kredytobiorca musi być oceniony pod kątem wiarygodności oraz zdolności do całkowitego oraz terminowego wypełniania swoich zobowiązań wobec Banku. Kwota, typ, okres kredytowania, harmonogram spłat i cel udzielonego kredytu muszą właściwie odpowiadać profilowi ryzyka

klienta i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

W celu kwantyfikacji ryzyka kredytowego oraz usprawnienia procesu podejmowania decyzji Bank stosuje narzędzia ratingowe. W Banku funkcjonują:

- komponenty informatyczne wspierające wyznaczanie ocen ratingowych Klientów Indywidualnych i wspierające proces podejmowania decyzji kredytowych,
- proces ratingowy pozwalający na wyznaczanie oceny ratingowej w ramach procesu podejmowania decyzji kredytowej przy wykorzystaniu aktualnych informacji o kliencie pochodzących z różnych źródeł,
- proces re-ratingowy dedykowany dla Klientów Indywidualnych i Biznesowych umożliwiający cykliczną aktualizację oceny ratingowej w oparciu o zgromadzone przez Bank informacje,
- system okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych uzależniony od rodzaju Klienta oraz wielkości zaangażowania w Banku, w ramach którego aktualizowana jest ocena ratingowa.

Metodologia wyznaczania ratingu jest uzależniona od segmentu klienta i wymaganych przez Bank danych służących ocenie ryzyka. We współpracy z wyspecjalizowanymi jednostkami Grupy Deutsche Bank opracowywane są modele ratingowe, które uwzględniają wszystkie istotne informacje o kliencie pochodzące ze źródeł wewnętrznych (np. hurtowni danych) i źródeł zewnętrznych (np. Biura Informacji Kredytowej S.A.), o ile informacje zgromadzone w tych źródłach mają zastosowanie dla danego typu klienta.

W zakresie Klientów Indywidualnych koncepcja oceny ratingowej zakłada zastosowanie podejścia do oceny klienta umożliwiającego przeprowadzanie precyzyjnego pomiaru ryzyka oraz osiągnięcie wysokiej elastyczności łączenia komponentów ratingowych. Zapewnienie prawidłowości, przejrzystości i powtarzalności wyznaczania oceny ratingowej jest osiągane przez:

- zarządzanie narzędziami wspomagającymi wyznaczanie oceny ratingowej i systemami workflow,
- przeglądy portfela: prowadzone przez Bank, jak i niezależne przeglądy prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki w ramach Grupy Deutsche Bank,
- walidacje: przeprowadzane lokalnie w ramach procesów weryfikacyjnych oraz przez wyspecjalizowane jednostki Grupy Deutsche Bank. Bank używa 21-stopniowej skali ratingowej do oceny ryzyka kredytowego klientów, gdzie klasa "iAAA" oznacza klientów o najniższym ryzyku wystąpienia zdarzenia default. Bank w okresach rocznych na bazie aktualnych danych portfelowych może dokonywać re-kalibracji modeli ratingowych.

Optymalizacja ryzyka kredytowego

Zdolność kredytowa kredytobiorcy oraz prawdopodobieństwo braku wywiązania się przez niego ze zobowiązań w określonym horyzoncie czasu jest głównym czynnikiem uwzględnianym w procesie decyzyjnym. Ponadto zawarcie transakcji kredytowej jest uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia kredytu zgodnego z parametrami i definicjami oferowanych przez Bank produktów kredytowych. Poza produktami z definicji niezabezpieczonymi, ocena ryzyka kredytowego klienta i wnioskowanej transakcji determinuje potrzebę ustanowienia zabezpieczenia na rzecz Banku. Bank przyjmując adekwatne zabezpieczenia ocenia je obiektywnie i stosownie do kryteriów wewnętrznych.

Zabezpieczenie wierzytelności kredytowych Banku jest bardzo ważnym elementem minimalizowania nieprzewidywalnych ryzyk mogących wystąpić w przyszłości w procesie kredytowania klientów Banku. Jego zasadniczym celem jest ograniczenie ryzyka straty Banku w przypadku niewypłacalności kredytobiorcy.

Na etapie analizy kredytowej Bank zawsze zakłada, iż sprzedaż zabezpieczenia jest zasadniczo równoznaczna z likwidacją przedmiotu zabezpieczenia, dlatego jest ono wyceniane a priori wyłącznie z punktu widzenia tzw. wartości likwidacyjnej.

Z zasady zabezpieczenie musi zostać skutecznie ustanowione na rzecz Banku przed dokonaniem pierwszej wypłaty środków z tytułu kredytu. Skuteczność ta musi być zachowana przez cały okres trwania kredytu.

W procesie zatwierdzania ekspozycji kredytowych Bank określił katalog akceptowalnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, przy czym jedynie część z nich może stanowić techniki redukcji ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenie kredytowe może przybrać postać różnych instrumentów prawnych. Mogą je stanowić zarówno składniki majątku, jak i osobista odpowiedzialność zabezpieczającego za spłatę długu, które mają na celu zmniejszenie ryzyka strat z tytułu udzielonych kredytów w sytuacji, gdy dojdzie do windykacji danego zaangażowania.

Do zabezpieczeń akceptowanych przez Bank należą:

- Zabezpieczenia osobiste, charakteryzujące się odpowiedzialnością osobistą podmiotu udzielającego zabezpieczenia:
  - poręczenie według prawa cywilnego,
  - weksel,
  - poręczenie wekslowe,
  - przelew wierzytelności,
  - przystąpienie do długu,
  - przejęcie długu,
  - gwarancja bankowa,
  - ubezpieczenie kredytu,
  - pełnomocnictwo do rachunku,
  - oświadczenie o poddaniu się egzekucji.
- Zabezpieczenia rzeczowe, ograniczające odpowiedzialność podmiotu do poszczególnych składników jego majątku:
  - przewłaszczenie na zabezpieczenie,
  - zastaw kodeksowy na prawach,
  - zastaw rejestrowy,
  - zastaw finansowy,
  - blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
  - kaucja,
  - hipoteka.

Dokonując wyboru określonej formy zabezpieczenia wierzytelności Bank uwzględnia m.in. następujące czynniki jak okres spłaty kredytu, status prawny Kredytobiorcy, sytuacja finansowa Kredytobiorcy oraz realna możliwość zbycia.

W przypadku zabezpieczenia w postaci hipoteki na nieruchomości Bank preferuje wpis na

pierwszym miejscu.

Podstawowymi kryteriami oceny jakości prawnego zabezpieczenia wierzytelności Banku są jego wartość rynkowa, stopień płynności oraz szybkość, skuteczność i kosztowność ewentualnych działań windykacyjnych. Zabezpieczenie określone w decyzji kredytowej dla danej ekspozycji, musi być możliwe do rejestracji i monitoringu, zgodnie z przyjętymi w Banku odrębnymi procedurami.

Bank dla szacowania wartości zabezpieczenia w przypadku Klientów Indywidualnych i posługuje się jego wartością likwidacyjną. Taka praktyka ma zapewnić uzyskanie realistycznej wielkości, jaką Bank będzie w stanie odzyskać w sytuacji, gdy Kredytobiorca nie będzie regulować zobowiązań.

Wartość likwidacyjna, jest równa średnim oczekiwanym przychodom z wymuszonej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia. Jest ona szacowana przy pomocy minimalnych standardowych obniżek wartości rynkowej, adekwatnych dla danego typu zabezpieczenia i wyznaczana w decyzji kredytowej.

W zakresie finansowania Klientów Indywidualnych, poziomy standardowych obniżek wartości podlegają rocznym przeglądom.

Bank na bieżąco prowadzi monitoring ustanowionych zabezpieczeń (wartość, relacja w stosunku do poziomu zadłużenia itp.). W zależności od rodzaju finansowania i formy przyjętego zabezpieczenia monitoring prowadzony jest nawet w okresach dziennych. Powzięcie informacji o nieadekwatności poziomu zabezpieczeń w stosunku do poziomu zaangażowania kredytowego skutkuje koniecznością zwiększenia zabezpieczenia kredytu przez klienta lub koniecznością spłaty części zaangażowania.

W zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych Bank korzysta z zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez poniższe uznane zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (agencje ratingowe) w celu ustalenia wagi ryzyka ekspozycji oraz zabezpieczeń zgodnie z zasadami przyjętymi dla metody standardowej.

1. Fitch Ratings;
2. Moody's Investors Service;
3. Standard and Poor's Ratings Services.

W tym celu porównywane są oceny ratingowe kraju z trzech agencji ratingowych i do oceny wybierany jest najniższy z trzech ratingów.

W procesie kalkulacji wymogów kapitałowych Bank wykorzystuje długoterminowe ratingi dłużnika (w tym ratingi krajów) stanowiące bieżącą ocenę ogólnej zdolności finansowej (wiarygodności kredytowej) dłużnika do spłaty zobowiązań finansowych. Ratingi dłużnika są stosowane wobec ekspozycji wobec instytucji. Stosując zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowej Bank kieruje się zapisami Art. 138 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej CRR).

W zakresie stosowania technik redukcji ryzyka na potrzeby kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z CRR, uznane zabezpieczenia dzielone są przez Bank na:

1. Rzeczywistą ochronę kredytową oraz
2. Nierzeczywistą ochronę kredytową.

Dodatkowo, na potrzeby wyznaczania wartości zabezpieczeń oraz ich uwzględnienia w kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Metodą Standardową, Bank stosuje kompleksową metodę uznawania zabezpieczeń finansowych. W przypadku rzeczywistej ochrony kredytowej stosowanej w Banku, aktywa stanowiące technikę redukcji ryzyka są odpowiednio płynne (tzn. w przypadku ich sprzedaży można uzyskać cenę netto nieodlegającą od ceny rynkowej), zaś ich wartość długookresowa na tyle stabilna, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej. Stopień korelacji, rozumiany jako wpływ pogorszenia oceny wiarygodności kredytowej dłużnika na jakość zabezpieczenia, pomiędzy wartością aktywów wykorzystanych do ochrony a wiarygodnością kredytową dłużnika nie jest w ocenie Banku istotny.

Bank stosując Metodę Standardową dla celów wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, traktuje jako rzeczywistą ochronę kredytową, w zgodności z art. 197 CRR, następujące zabezpieczenia finansowe:

- Środki pieniężne zdeponowane w Banku
- Środki pieniężne deponowane w banku będącym stroną trzecią (uwzględniane w procesie kalkulacji jak nierzeczywista ochrona kredytowa).
- Dłużne papiery wartościowe
- Akcje
- Jednostki uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania

Bank nie stosuje innych zabezpieczeń finansowych określonych w art. 197 CRR.

Wśród zabezpieczenia w postaci hipoteki na nieruchomości Bank wyróżnia:

- Hipoteki na nieruchomości mieszkalnej;
- Hipoteki na nieruchomości komercyjnej.

Ekspozycje zabezpieczone hipoteką na nieruchomości klasyfikowane są w ramach Metody Standardowej do odrębnej klasy ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach – niezależnie od tego, czy zabezpieczenie na nieruchomości jest efektywne (zgodnie z Rozdziałem 2 Tytuł II CRR). W związku z tym, zabezpieczenie w postaci hipoteki na nieruchomości nie jest sensu stricto techniką ograniczania ryzyka kredytowego.

W przypadku nierzeczywistej ochrony ryzyka kredytowego, warunkiem uznania strony podejmującej zobowiązanie jest jej wiarygodność, zaś umowy o ochronie kredytowej - jej skuteczność prawna w stosownych jurysdykcjach. Bank stosując Metodę Standardową dla celów wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego traktuje, jako nierzeczywistą ochronę kredytową Gwarancje i poręczenia w zgodności z art. 203 CRR. Bank nie stosuje innych form nierzeczywistej ochrony kredytowej określonych w Rozdziale 4 Tytuł II CRR.

Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem odbywa się zarówno na poziomie pojedynczej ekspozycji kredytowej jak, i w ujęciu portfelowym.

Zmiany w podejściu do szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów między MSSF9 a MSR39

Od 1 stycznia 2018 Bank w ramach pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych szacuje odpisy na oczekiwane straty kredytowe zgodnie z metodyką MSSF9, która wprowadziła istotne różnice w podejściu w stosunku do uprzednio stosowanego standardu MSR39.

Zgodnie z obowiązującym standardem MSSF9 Bank szacuje oczekiwane straty kredytowe w horyzoncie 12-miesięcznym (ekspozycje zaklasyfikowane do tzw. Koszyka 1 (Stage 1) bądź w całym pozostałym okresie życia ekspozycji (w przypadku identyfikacji przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia (Koszyk/Stage 2) lub identyfikacji przesłanek niewykonania zobowiązania (default) – Koszyk/Stage 3) z uwzględnieniem zmian w warunkach makroekonomicznych oraz bieżących prognoz. W Banku model szacowania odpisów jest uzależniony od metody klasyfikacji danego instrumentu, gdzie wycena wykonywana jest według zamortyzowanego kosztu albo według wartości godziwej.

Model szacowania oczekiwanych strat kredytowych

W szacowaniu oczekiwanych strat kredytowych Bank kwalifikuje ekspozycje do trzech stanów i w zależności od danego stanu, szacuje straty w horyzoncie rocznym lub pozostałym okresie życia.

MSSF9 wprowadza klasyfikację ekspozycji do Koszyka 1, 2 lub 3.

- Koszyk 1- ekspozycje bez utraty wartości, gdzie nie zidentyfikowano znaczącego wzrostu ryzyka i dla których straty szacowane są w horyzoncie 1 roku
- Koszyk 2- ekspozycje bez utraty wartości, ale ze zidentyfikowanym znaczącym wzrostem ryzyka i dla których straty są szacowane w horyzoncie całego życia
- Koszyk 3- ekspozycje w stanie utraty wartości dla których straty są szacowane w horyzoncie całego życia

Ponadto, ekspozycje mogą być zakwalifikowane do stanu POCl w przypadku kiedy w momencie początkowego ujęcia tj. na moment nabycia lub udzielania były w stanie utraty wartości. Ekspozycje POCl są kwalifikowane jako POCl w całym horyzoncie życia niezależnie od późniejszej poprawy jakości kredytowej. Oczekiwane straty kredytowe dla instrumentów zakwalifikowanych jako POCl są szacowane w całym horyzoncie życia.

Podejście do szacowania utraty wartości i oczekiwanych strat kredytowych opiera się bazowo na podziale portfela pod względem homogeniczności oraz potem odpowiednio przyjętej metodzie jego wyceny wykonywanej portfelowo albo indywidualnie.

Ponadto, Bank identyfikuje ekspozycje o tzw. niskim ryzyku kredytowym, dla których nie bada się wystąpienia przesłanek migracji do Koszyka 2. Należą do nich ekspozycje wobec Rządu Polskiego lub Narodowego Banku Polskiego.

Pomiar oczekiwanych strat kredytowych

Oczekiwane straty kredytowe stanowią różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem ekspozycji a wartością teraźniejszą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Odpisy (inaczej określane jako ECL – Expected Credit Losses) są szacowane przy wykorzystaniu modelu opartego o wykorzystanie metod statystycznych. Sam model szacowania oczekiwanych strat kredytowych jest oparty o parametry ryzyka:

- PD - *Probability of Default*- prawdopodobieństwo wystąpienia niewykonania zobowiązania w zadanym okresie czasu (horyzont 12 miesięczny albo horyzont całego życia)
- LGD- *Loss Given Default*- część ekspozycji, która nie zostałaby odzyskana w przypadku zmaterializowania się zdarzenia niewykonania zobowiązania;
- EAD – *Exposure at Default*- oczekiwana wielkość ekspozycji na moment zmaterializowania się zdarzenia niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12-miesięcy lub całego okresu życia.

Przy szacowaniu prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania bazowo wykorzystywane są oceny ratingowe określone w ramach wewnętrznych modeli Banku wykorzystywanych w procesie oceny zdolności kredytowej.

Stosowany model uwzględnia specyfikę funkcjonujących w Banku linii biznesowych i odpowiednio wykorzystywane parametry są szacowane przy uwzględnieniu charakterystyki portfela kredytów walutowych hipotecznych oraz portfela klientów korporacyjnych, instytucji finansowych i samorządowych.

Metodyka kalibracji modeli PD, LGD i EAD

Prawdopodobieństwo defaultu wyliczane są w oparciu o oceny ratingowe klienta oraz model statystyczny oparty o macierze przejścia. Model uwzględnia prognozy makroekonomiczne oraz jest uzależniony od aktualnej jakości ekspozycji.

W zakresie szacowania parametru LGD model opiera się na przebiegających w Banku procesach restrukturyzacyjno-windykacyjnych dla ekspozycji, które weszły do stanu default. Szacowane są ścieżki odzwierciedlające możliwe zdarzenia takie jak proces windykacji, uzdrowienia bądź restrukturyzacji.

Parametr EAD obrazuje wartość ekspozycji na moment default i jest uzależniony od zapadalności ekspozycji oraz harmonogramu dla produktów go posiadających. Dodatkowo w przypadku ekspozycji harmonogramowych szacowana wartość ekspozycji na moment default uwzględniająca też estymowane przedpłaty. Produkty nie posiadające harmonogramów są traktowane w dedykowany sposób tzn. są tu wykorzystywane dodatkowe parametry jak przykładowo funkcja szacowanego wykorzystania limitu.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Bank szacuje utratę wartości dla ekspozycji będących w stanie niewykonania zobowiązania i kwalifikowanych do Koszyka 3. Definicja zdarzeń kwalifikujących do transferu ekspozycji do Koszyka 3 jest zbieżna z definicją określoną w ramach CRR Art. 178 oraz MSSF9.

Zdarzenie niewykonania zobowiązania jest definiowane jako przeterminowanie ekspozycji większe lub równe 90 dni lub w przypadku gdy istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się w pełni przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku bez konieczności podejmowania przez bank działań takich jak realizacja zabezpieczenia.

W przypadku zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania dla umów indywidualnie istotnych (niehomogenicznych) odpisy aktualizujące na utratę wartości kalkuluje się metodą

indywidualną na bazie analizy zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych.

Identyfikacja istotnego wzrostu ryzyka kredytowego

Jednym z kluczowych elementów wprowadzenia MSSF 9 jest ustalenie definicji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego decydującego o klasyfikacji do Koszyka 2. Bank stosuje szereg kryteriów o charakterze jakościowym i ilościowym, które determinują klasyfikację ekspozycji do Koszyka 2.

Kryteria jakościowe

W ramach przyjmowanych do stosowania kryteriów jakościowych Bank wyszczególnia:

- opóźnienie w spłacie co najmniej 30 dni
- wystąpienie statusu forbearance
- ekspozycja znajduje się w na Watchliście tj. klientów objętych obserwacją
- klient przebywa w obsłudze jednostek restrukturyzacji i windykacji tj. jest w statusie Workout.

Kryteria ilościowe

W zakresie kryteriów ilościowych, znaczący wzrost ryzyka kredytowego ekspozycji identyfikowany poprzez porównanie jego aktualnego poziomu ryzyka z szacunkami z momentu udzielenia ekspozycji.

W tym celu, z wykorzystaniem technik statystycznych porównywane jest PD w horyzoncie całego życia w oparciu o aktualny rating ekspozycji na daną datę raportową z PD w horyzoncie całego życia w oparciu o rating ekspozycji z momentu jej udzielenia i oczekiwanego rozkładu parametru PD na dzień sprawozdawczy wyodrębnionego z historycznych macierzy migracji. Wartość progowa dla wzrostu ustalana jest w oparciu o wyznaczony kwantyl rozkładu PD. Ten punkt odcięcia określa wartość progową ratingu, której przekroczenie przez aktualną wartość PD powoduje rozpoznanie znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego ekspozycji.

Analiza wrażliwości prognoz zmian warunków makroekonomicznych

Zgodnie z wymaganiami MSSF9, model szacowania oczekiwanych strat kredytowych stosowany w Banku uwzględnia opracowane scenariusze makroekonomiczne.

W Banku stosowane są trzy rodzaje scenariuszy: scenariusz bazowy (z prawdopodobieństwem realizacji 60%), scenariusz pozytywny (z prawdopodobieństwem realizacji 20%) i scenariusz negatywny (z prawdopodobieństwem realizacji 20%). Scenariusze makroekonomiczne wykorzystywane w procesie tworzone są przez Głównego Ekonomistę Banku.

Poniżej zaprezentowano wyniki analizy wrażliwości zmian poziomu oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości wyznaczone jako procentowa zmiana między oczekiwanymi stratami kredytowymi skalkulowanymi dla konkretnego scenariusza makroekonomicznego a oczekiwanymi stratami kredytowymi skalkulowanymi w ramach produkcyjnego procesu.

Scenariusz makroekonomiczny	Zmiana poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe (w %)
Scenariusz zakładający 100% realizację scenariusza bazowego	-0,8%
Scenariusz zakładający 100% realizację scenariusza pozytywnego	-2,4%
Scenariusz zakładający 100% realizację scenariusza negatywnego	4,7%
Scenariusz zakładający realizację scenariusza bazowego z wagą 90%, pozytywnego z wagą 5% i negatywnego z wagą 5%	-0,6%
Scenariusz zakładający realizację scenariusza bazowego z wagą 5%, pozytywnego z wagą 5% i negatywnego z wagą 90%	4,0%
Scenariusz zakładający realizację scenariusza bazowego z wagą 5%, pozytywnego z wagą 90% i negatywnego z wagą 5%	-2,0%

Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi		
Kredyty i pożyczki dla banków	513 382	793 978
Kredyty i pożyczki dla klientów:	11 158 668	30 836 792
Kredyty dla klientów indywidualnych:	10 627 060	23 092 667
Karty kredytowe	-	120 255
Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	41 173	3 007 118
Kredyty hipoteczne	10 340 659	19 965 294
Kredyty udzielone podmiotom korporacyjnym	531 608	7 714 996
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	-	29 129
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	11 279	67 203
Inwestycyjne aktywa finansowe	9 892 697	7 623 830
Papiery dłużne	9 892 697	7 614 436
Akcje i jednostki udziałowe	-	9 394
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi		
Zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	1 219 653	1 598 015
Zobowiązania kredytowe i pozostałe zobowiązania związane z kredytami	1 327 605	3 536 130

Ze względu na fakt, że kredyty udzielone bankom ani papiery wartościowe utrzymywane przez Bank, nie wykazują utraty wartości ani przesłanek utraty wartości, nie są one prezentowane w tabelach dotyczących ekspozycji z utratą wartości i/lub przeterminowanych.

Na kwotę, która najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe wpływają ustanowione przez Bank zabezpieczenia. Wpływ finansowy wartości zabezpieczeń na kwotę odpisów aktualizujących wartość należności dla portfela z rozpoznaną utratą wartości, gdzie odpis aktualizacyjny był szacowany metodą indywidualnej oceny, wynosi 9 089 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2018 roku (na dzień 31 grudnia 2017 roku 110 589 tys. PLN).

Podział aktywów finansowych na ekspozycje bez stwierdzonej utraty wartości i ze stwierdzoną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2018 roku (wartość bilansowa brutto w tys. PLN)

	Osoby fizyczne						Ogółem	Udział
	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Pozostałe	Pożyczki konsumpcyjne	Pożyczki lombardowe	Pochodne		
Aktywa finansowe bez utraty wartości, w tym:	-	10 289 192	-	37 827	-	-	10 327 019	97,2%
- nieprzeterminowane i bez utraty w wartości	-	10 019 943	-	35 013	-	-	10 054 956	94,6%
- przeterminowane i bez utraty w wartości	-	269 250	-	2 814	-	-	272 064	2,6%
Aktywa finansowe z utratą wartości	-	280 087	-	19 954	-	-	300 040	2,8%
Ogółem	-	10 569 279	-	57 781	-	-	10 627 060	100,0%

	Podmioty gospodarcze, w tym banki								Ogółem	Udział
	Faktoring	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Kredyty inwestycyjne	Kredyty obrotowe	Kredyty w rachunku bieżącym	Pozostałe	Pochodne		
Aktywa finansowe bez utraty wartości, w tym:	-	-	-	42 053	-	473 509	513 382	11 321	1 040 266	98,5%
- nieprzeterminowane i bez utraty w wartości	-	-	-	42 053	-	473 509	513 382	11 321	1 040 266	98,5%
- przeterminowane i bez utraty w wartości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%
Aktywa finansowe z utratą wartości	-	-	-	-	-	-	16 046	-	16 046	1,5%
Ogółem	-	-	-	42 053	-	473 509	529 428	11 321	1 056 311	100,0%

	Banki centralne i rządy				Inne aktywa finansowe				Aktywa finansowe razem	
	Papiery wartościowe	Kasa i rachunek bieżący w NBP	Ogółem	Udział	Akcje, udziały	Pozostałe	Ogółem	Udział	Ogółem	Udział
Aktywa finansowe bez utraty wartości, w tym:	9 894 122	755 487	10 649 609	100,0%	-	24 934	24 934	100,0%	22 041 828	98,6%
- nieprzeterminowane i bez utraty wartości	9 894 122	755 487	10 649 609	100,0%	-	24 934	24 934	100,0%	21 769 764	97,4%
- przeterminowane i bez utraty wartości	-	-	-	0,0%	-	-	-	0,0%	272 064	0,7%
Aktywa finansowe z utratą wartości	-	-	-	0,0%	-	-	-	0,0%	316 086	1,4%
Ogółem	9 894 122	755 487	10 649 609	100%	-	24 934	24 934	100,0%	22 357 914	100,0%

Podział kredytów i pożyczek na portfel homogeniczny i niehomogeniczny na dzień 31 grudnia 2018 roku (wartość bilansowa brutto w tys. PLN)

	Faktoring		Karty kredytowe		Kredyty hipoteczne		Kredyty inwestycyjne		Kredyty obrotowe	
	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości, w tym:	-	-	-	-	10 289 192	23 204	42 053	59	-	-
Portfel niehomogeniczny	-	-	-	-	35 346	13	42 053	59	-	-
Portfel homogeniczny	-	-	-	-	10 253 846	23 191	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki z utratą wartości, w tym:	-	-	-	-	280 087	205 417	-	-	-	-
Portfel niehomogeniczny	-	-	-	-	20 243	12 515	-	-	-	-
Portfel homogeniczny	-	-	-	-	259 844	192 902	-	-	-	-
Ogółem	-	-	-	-	10 569 279	228 620	42 053	59	-	-

	Kredyty w rachunku bieżącym		Pozostałe		Pożyczki konsumpcyjne		Pożyczki lombardowe		Ekspozycje	Odpis	Wskaźnik pokrycia odpisem
	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis			
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości, w tym:	473 509	182	513 382	749	37 827	124	-	-	11 355 964	24 319	0,2%
Portfel niehomogeniczny	473 509	182	513 382	749	-	-	-	-	1 064 291	1 004	0,1%
Portfel homogeniczny	-	-	-	-	37 827	124	-	-	10 291 673	23 315	0,2%
Kredyty i pożyczki z utratą wartości, w tym:	-	-	16 046	16 046	19 954	16 483	-	-	316 086	237 946	75,3%
Portfel niehomogeniczny	-	-	16 046	16 046	6 497	5 136	-	-	42 785	33 696	78,8%
Portfel homogeniczny	-	-	-	-	13 457	11 348	-	-	273 301	204 250	74,7%
Ogółem	473 509	182	529 428	16 795	57 781	16 608	-	-	11 672 050	262 265	2,2%

Jakość kredytowa aktywów finansowych, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości po ratingach wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku (wartość bilansowa brutto w tys. PLN)

Rating	Osoby fizyczne					Ogółem
	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Pożyczki konsumpcyjn	Pożyczki lombardow	Pozostałe	
iAAA	-	-	-	-	-	-
iAA+	-	1 111	-	-	-	1 111
iAA	-	8 714	-	-	-	8 714
iAA-	-	24 700	-	-	-	24 700
iA+	-	37 726	164	-	-	37 890
iA	-	750 458	3 889	-	-	754 347
iA-	-	3 057 093	13 384	-	-	3 070 477
iBBB+	-	3 792 836	11 128	-	-	3 803 964
iBBB	-	1 346 447	2 888	-	-	1 349 335
iBBB-	-	440 305	516	-	-	440 822
iBB+	-	252 115	967	-	-	253 083
iBB	-	130 883	1 248	-	-	132 131
iBB-	-	91 314	549	-	-	91 863
iB+	-	38 882	21	-	-	38 903
iB	-	19 184	48	-	-	19 232
iB-	-	16 964	108	-	-	17 072
iCCC+	-	9 757	102	-	-	9 859
iCCC	-	652	-	-	-	652
iCCC-	-	801	-	-	-	801
iCC+	-	-	-	-	-	-
iD	-	-	-	-	-	-
Bez ratingu	-	-	-	-	-	-
Ogółem	-	10 019 943	35 013	-	-	10 054 956

Rating	Podmioty gospodarcze, w tym banki								Ogółem
	Faktoring	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Kredyty inwestycyjne	Kredyty obrotowe	Kredyty w rachunku bieżącym	Pozostałe	Instrumenty pochodne	
iAAA	-	-	-	-	-	10 819	-	-	10 819
iAA+	-	-	-	-	-	32 959	-	-	32 959
iAA	-	-	-	-	-	10 424	6 390	-	16 813
iAA-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iA+	-	-	-	-	-	118 984	579	-	119 563
iA	-	-	-	-	-	106 807	-	2	106 809
iA-	-	-	-	-	-	53 063	20 383	8	73 455
iBBB+	-	-	-	-	-	24 039	426 467	10 507	461 013
iBBB	-	-	-	-	-	96 292	-	24	96 316
iBBB-	-	-	-	42 053	-	3 481	-	-	45 535
iBB+	-	-	-	-	-	-	-	300	300
iBB	-	-	-	-	-	13 838	-	-	13 838
iBB-	-	-	-	-	-	0	-	-	0
iB+	-	-	-	-	-	0	-	-	0
iB	-	-	-	-	-	722	-	-	722
iB-	-	-	-	-	-	3	-	94	97
iCCC+	-	-	-	-	-	2 060	-	-	2 060
iCCC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iCCC-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iCC+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iD	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bez ratingu	-	-	-	-	-	17	59 604	344	59 965
Ogółem	-	-	-	42 053	-	473 509	513 424	11 279	1 040 265

Rating	Banki centralne i rządy			Inne aktywa finansowe			Aktywa finansowe razem
	Papiery wartościowe	Kasa i rachunek bieżący w NBP	Ogółem	Akcje, udziały	Pozostałe	Ogółem	Ogółem
iAAA	-	-	-	-	-	-	10 819
iAA+	-	-	-	-	-	-	34 070
iAA	-	-	-	-	-	-	25 528
iAA-	-	-	-	-	-	-	24 700
iA+	9 894 122	755 487	10 649 609	-	-	-	10 807 062
iA	-	-	-	-	-	-	861 156
iA-	-	-	-	-	-	-	3 143 932
iBBB+	-	-	-	-	-	-	4 264 977
iBBB	-	-	-	-	-	-	1 445 651
iBBB-	-	-	-	-	-	-	486 356
iBB+	-	-	-	-	-	-	253 382
iBB	-	-	-	-	-	-	145 969
iBB-	-	-	-	-	-	-	91 864
iB+	-	-	-	-	-	-	38 904
iB	-	-	-	-	-	-	19 954
iB-	-	-	-	-	-	-	17 169
iCCC+	-	-	-	-	-	-	11 919
iCCC	-	-	-	-	-	-	652
iCCC-	-	-	-	-	-	-	801
iCC+	-	-	-	-	-	-	-
iD	-	-	-	-	-	-	-
Bez ratingu	-	-	-	-	24 934	24 934	84 899
Ogółem	9 894 122	755 487	10 649 609	-	24 934	24 934	21 769 764

Kredyty przeterminowane i bez utraty wartości w tys. PLN na dzień 31 grudnia 2018 roku

2018		Podmioty gospodarcze	Ogółem
Przeterminowanie	Osoby fizyczne		
1-29	205 309	-	205 309
30-59	39 051	-	39 051
60-89	27 704	-	27 704
90-179	-	-	-
Ogółem	272 064	-	272 064

Podział ekspozycji kredytowych na portfel homogeniczny i niehomogeniczny na dzień 31 grudnia 2018 roku

w tys. PLN	Ekspozycje	Odpis	Wskaźnik pokrycia rezerwą
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości, w tym:	11 355 964	24 319	0,2%
Portfel niehomogeniczny	1 064 291	1 004	0,1%
Portfel homogeniczny	10 291 673	23 315	0,2%
Kredyty i pożyczki z utratą wartości, w tym:	316 086	237 946	75,3%
Portfel niehomogeniczny	42 785	33 696	78,8%
Portfel homogeniczny	273 301	204 250	74,7%
Ogółem	11 672 050	262 265	2,2%

w tys. PLN	Ekspozycje	Udział
Portfel niehomogeniczny	1 107 076	9,5%
Portfel homogeniczny	10 564 974	90,5%
Ogółem	11 672 050	100,0%

Podział aktywów finansowych na ekspozycje bez stwierdzonej utraty wartości i ze stwierdzoną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2017 roku (w tys. PLN)

	Osoby fizyczne						Ogółem	Udział
	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Pozostałe	Pożyczki konsumpcyjne	Pożyczki lombardowe	Pochodne		
Aktywa finansowe bez utraty wartości, w tym:	112 560	19 723 188	149	2 740 584	64 432	-	22 640 913	98,0%
- nieprzeterminowane i bez utraty w wartości	103 704	19 433 836	114	2 581 982	63 352	-	22 182 988	96,1%
- przeterminowane i bez utraty w wartości	8 856	289 352	35	158 602	1 080	-	457 925	2,0%
Aktywa finansowe z utratą wartości	7 695	242 107	1 524	198 740	1 688	-	451 754	2,0%
Ogółem	120 255	19 965 295	1 673	2 939 324	66 120	-	23 092 667	100,0%

	Podmioty gospodarcze, w tym banki								Ogółem	Udział
	Faktoring	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Kredyty inwestycyjne	Kredyty obrotowe	Kredyty w rachunku bieżącym	Pozostałe	Pochodne		
Aktywa finansowe bez utraty wartości, w tym:	644 005	485	763	4 525 087	392 357	1 236 261	1 379 543	67 203	8 245 704	95,8%
- nieprzeterminowane i bez utraty w wartości	643 733	485	754	4 462 753	388 746	1 162 101	1 378 877	67 203	8 104 652	94,2%
- przeterminowane i bez utraty w wartości	272	-	9	62 334	3 611	74 160	666	-	141 052	1,6%
Aktywa finansowe z utratą wartości	17 206	-	-	108 881	91 365	89 790	52 362	-	359 604	4,2%
Ogółem	661 211	485	763	4 633 968	483 722	1 326 051	1 431 905	67 203	8 605 308	100,0%

	Banki centralne i rządy				Inne aktywa finansowe				Aktywa finansowe razem	
	Papiery wartościowe	Kasa i rachunek bieżący w NBP	Ogółem	Udział	Akcje, udziały	Pozostałe	Ogółem	Udział	Ogółem	Udział
Aktywa finansowe bez utraty wartości, w tym:	7 614 436	974 588	8 589 024	100,0%	29 820	98 543	128 363	98,8%	39 604 004	98,0%
- nieprzeterminowane i bez utraty w wartości	7 614 436	974 588	8 589 024	100,0%	29 820	98 543	128 363	98,8%	39 005 027	96,5%
- przeterminowane i bez utraty w wartości	-	-	-	0,0%	-	-	-	0,0%	598 977	1,5%
Aktywa finansowe z utratą wartości	-	-	-	0,0%	-	1 574	1 574	1,2%	812 932	2,0%
Ogółem	7 614 436	974 588	8 589 024	100%	29 820	100 117	129 937	100,0%	40 416 936	100,0%

Podział kredytów i pożyczek na portfel homogeniczny i niehomogeniczny na dzień 31 grudnia 2017 roku (wartość bilansowa brutto w tys. PLN)

	Faktoring		Karty kredytowe		Kredyty hipoteczne		Kredyty inwestycyjne		Kredyty obrotowe	
	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości, w tym:	644 005	4 509	113 045	263	19 723 950	12 364	4 525 087	33 027	392 358	2 978
Portfel niehomogeniczny	450 767	3 402	-	-	79 204	300	1 989 981	13 962	138 100	1 160
Portfel homogeniczny	193 238	1 107	113 045	263	19 644 746	12 064	2 535 106	19 065	254 258	1 818
Kredyty i pożyczki z utratą wartości, w tym:	17 206	15 261	7 695	5 790	242 107	142 363	108 881	57 121	91 364	62 281
Portfel niehomogeniczny	7 055	7 049	-	-	13 472	8 112	32 571	10 645	40 692	33 469
Portfel homogeniczny	10 151	8 212	7 695	5 790	228 635	134 251	76 310	46 476	50 672	28 812
Ogółem	661 211	19 770	120 740	6 053	19 966 057	154 727	4 633 968	90 148	483 722	65 259

	Kredyty w rachunku bieżącym		Pozostałe		Pożyczki konsumpcyjne		Pożyczki lombardowe		Ekspozycje	Odpis	Wskaźnik pokrycia odpisem
	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis	Ekspozycje	Odpis			
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości, w tym:	1 236 261	11 407	1 379 692	1 723	2 740 584	7 451	64 432	191	30 819 414	73 913	0,2%
Portfel niehomogeniczny	638 411	5 203	1 379 255	1 623	5 988	15	64 432	191	4 746 138	25 856	0,5%
Portfel homogeniczny	597 850	6 204	437	100	2 734 596	7 436	-	-	26 073 276	48 057	0,2%
Kredyty i pożyczki z utratą wartości, w tym:	89 790	59 172	53 886	52 800	198 741	130 321	1 688	1 688	811 358	526 797	64,9%
Portfel niehomogeniczny	39 238	17 658	47 562	47 558	12 382	11 061	1 688	1 688	194 660	137 240	70,5%
Portfel homogeniczny	50 552	41 514	6 324	5 242	186 359	119 260	-	-	616 698	389 557	63,2%
Ogółem	1 326 051	70 579	1 433 578	54 523	2 939 325	137 772	66 120	1 879	31 630 772	600 710	1,9%

Jakość kredytowa aktywów finansowych, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości po ratingach wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku (wartość bilansowa brutto w tys. PLN)

Rating	Osoby fizyczne					Ogółem
	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Pożyczki konsumpcyjn	Pożyczki lombardow	Pozostałe	
iAA+	11	-	-	-	-	11
iAA	-	1 258	25	-	-	1 283
iAA-	1	109 195	2 416	-	-	111 612
iA+	21	691 610	5 791	4	-	697 426
iA	545	3 347 970	22 575	279	-	3 371 369
iA-	2 649	5 659 183	47 452	5 835	-	5 715 119
iBBB+	3 621	4 184 509	51 073	13 930	8	4 253 141
iBBB	4 570	2 540 675	63 231	3 730	6	2 612 212
iBBB-	12 728	1 355 215	111 780	4 491	26	1 484 240
iBB+	18 970	661 419	590 202	23 259	-	1 293 850
iBB	19 990	333 373	1 095 010	2 593	3	1 450 969
iBB-	20 317	187 430	354 187	4 229	6	566 169
iB+	10 472	127 022	142 618	5 003	-	285 115
iB	4 236	68 494	49 260	-	2	121 992
iB-	2 197	57 190	21 070	-	16	80 473
iCCC+	2 019	43 546	12 190	-	13	57 768
iCCC	722	23 958	5 044	-	12	29 736
iCCC-	547	23 722	7 726	-	14	32 009
iCC+	4	3 867	34	-	8	3 913
iD	82	14 200	297	-	-	14 579
Bez ratingu	2	-	-	-	-	2
Ogółem	103 704	19 433 836	2 581 981	63 353	114	22 182 988

Rating	Podmioty gospodarcze, w tym banki								Ogółem
	Faktoring	Karty kredytowe	Kredyty hipoteczne	Kredyty inwestycyjne	Kredyty obrotowe	Kredyty w rachunku bieżącym	Pozostałe	Instrumenty pochodne	
iAAA	-	(1)	-	-	-	-	943	-	942
iAA+	-	1	-	7 000	-	-	48 394	16	55 411
iAA	-	2	-	20 658	-	2 876	44 269	-	67 805
iAA-	-	7	-	11 959	1 496	244	-	40	13 746
iA+	-	4	-	21 815	-	-	181 704	207	203 730
iA	7 437	8	-	31 823	655	2 080	63 886	941	106 830
iA-	3 851	7	-	145 548	11 613	28 169	110 313	2 079	301 580
iBBB+	10 318	21	-	286 969	8 728	14 890	790 361	25 393	1 136 680
iBBB	32 170	47	-	421 235	18 716	46 609	59 607	1 888	580 272
iBBB-	51 926	22	-	562 694	12 252	101 196	54 845	6 807	789 742
iBB+	89 904	30	-	540 670	58 743	149 045	2 249	8 779	849 420
iBB	83 168	54	-	485 577	53 912	150 268	13 509	2 954	789 442
iBB-	111 028	56	-	663 166	41 593	176 411	8 111	2 144	1 002 509
iB+	59 619	60	-	441 612	77 903	206 096	7	7 509	792 806
iB	123 190	71	-	338 483	67 392	167 615	663	2 147	699 561
iB-	23 105	18	-	205 400	10 836	33 989	2	1 831	275 181
iCCC+	40 437	35	-	179 263	8 178	39 042	-	2 252	269 207
iCCC	5 057	15	-	40 524	10 460	32 982	-	24	89 062
iCCC-	2 523	19	-	45 959	6 269	10 589	1	957	66 317
iCC+	-	-	-	-	-	-	-	314	314
iD	-	(1)	-	385	-	-	-	655	1 039
Bez ratingu	-	10	754	12 013	-	-	13	266	13 056
Ogółem	643 733	485	754	4 462 753	388 746	1 162 101	1 378 877	67 203	8 104 652

Rating	Banki centralne i rządy			Inne aktywa finansowe			Aktywa finansowe razem
	Papiery wartościowe	Kasa i rachunek bieżący w NBP	Ogółem	Akcje, udziały	Pozostałe	Ogółem	Ogółem
iAAA	-	-	-	-	-	-	942
iAA+	-	-	-	-	-	-	55 422
iAA	-	-	-	-	-	-	69 088
iAA-	-	-	-	-	-	-	125 358
iA+	7 614 436	974 588	8 589 024	-	-	-	9 490 180
iA	-	-	-	-	-	-	3 478 199
iA-	-	-	-	-	-	-	6 016 699
iBBB+	-	-	-	-	-	-	5 389 821
iBBB	-	-	-	-	-	-	3 192 484
iBBB-	-	-	-	-	-	-	2 273 982
iBB+	-	-	-	-	-	-	2 143 270
iBB	-	-	-	-	-	-	2 240 411
iBB-	-	-	-	-	-	-	1 568 678
iB+	-	-	-	-	-	-	1 077 921
iB	-	-	-	-	-	-	821 553
iB-	-	-	-	-	-	-	355 654
iCCC+	-	-	-	-	-	-	326 975
iCCC	-	-	-	-	-	-	118 798
iCCC-	-	-	-	-	-	-	98 326
iCC+	-	-	-	-	-	-	4 227
iD	-	-	-	-	-	-	15 618
Bez ratingu	-	-	-	29 820	98 543	128 363	141 421
Ogółem	7 614 436	974 588	8 589 024	29 820	98 543	128 363	39 005 027

Kredyty przeterminowane i bez utraty wartości w tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku

Przeterminowanie	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Ogółem
1-29	330 333	95 400	425 733
30-59	97 197	32 325	129 522
60-89	30 394	13 326	43 720
90-179	-	-	-
Ogółem	457 924	141 051	598 975

Podział ekspozycji kredytowych na portfel homogeniczny i niehomogeniczny na dzień 31 grudnia 2017 roku

w tys. PLN	Ekspozycje	Udział
Portfel niehomogeniczny	4 940 798	15,6%
Portfel homogeniczny	26 689 974	84,4%
Ogółem	31 630 772	100,0%

Koncentracja ryzyka kredytowego

a) w ujęciu geograficznym

	31.12.2018 r. Zaangażowanie tys. PLN		31.12.2017 r. Zaangażowanie tys. PLN	
Miasto	PLN	Udział	tys. PLN	Udział
Warszawa	13 675 821	61,2%	15 890 732	39,4%
Kraków	681 495	3,0%	1 672 329	4,1%
Wrocław	689 356	3,1%	1 876 604	4,6%
Poznań	316 266	1,4%	768 285	1,9%
Gdańsk	310 871	1,4%	821 642	2,0%
Pozostałe	6 684 106	29,9%	19 387 345	48,0%
Razem	22 357 914	100,0%	40 416 936	100,0%

b) w ujęciu sektorowym

w tys. PLN	31.12.2018 r.	Udział	31.12.2017 r.	Udział
Osoby fizyczne	10 627 060	47,5%	23 092 667	57,1%
Podmioty gospodarcze:	1 056 311	4,7%	8 605 308	21,3%
Banki Centralne i rządy	10 649 609	47,6%	8 589 024	21,3%
Niesklasyfikowane sektorowo	24 934	0,1%	129 937	0,3%
Razem	22 357 914	99,9%	40 416 936	100,0%
Produkcja	119 523	0,5%	2 038 242	5,0%
Dystrybucja	178 052	0,8%	1 714 769	4,2%
Obsługa nieruchomości	2	0,0%	1 047 139	2,6%
Budownictwo	212	0,0%	206 468	0,5%
Transport	8	0,0%	514 427	1,3%
Pozostałe	758 514	3,4%	3 084 263	7,6%
Razem podmioty gospodarcze	1 056 311	4,7%	8 605 308	21,3%

Podział aktywów finansowych według produktów

- 1) – limity w ROR, linie kredytowe w rachunku bieżącym, linie debetowe dla firm;
 2) – linie factoringowe z regresem, wykup wierzytelności.

w tys. PLN	31.12.2018 r.		31.12.2017 r.	
Rodzaj kredytu	Zaangażowanie	Udział	Zaangażowanie	Udział
Kredyty hipoteczne	10 569 279	47,3%	19 966 059	49,4%
Pożyczki konsumpcyjne	57 781	0,3%	2 939 324	7,3%
Kredyty inwestycyjne	42 053	0,2%	4 633 968	11,5%
Kredyty w rachunku bieżącym ¹⁾	473 509	2,1%	1 326 050	3,3%
Pożyczki lombardowe	-	0,0%	66 120	0,2%
Kredyty obrotowe	-	0,0%	483 722	1,2%
Faktoring ²⁾	-	0,0%	661 211	1,6%
Pozostałe	529 428	2,4%	1 433 578	3,5%
Karty kredytowe	-	0,0%	120 740	0,3%
Razem portfel kredytowy	11 672 050	52,3%	31 630 772	78,3%
Pochodne	11 321	0,1%	67 203	0,2%
Papiery wartościowe	9 894 122	44,3%	7 614 436	18,8%
Inne aktywa finansowe	780 421	3,5%	1 104 525	2,7%
Razem aktywa finansowe	22 357 914	100,2%	40 416 936	100,0%

Największe zaangażowania kredytowe wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku
 (bez ekspozycji rządowych i w bankach centralnych)

	Symbol PKD	Kwota zaangażowania	Współczynnik koncentracji
1	64.19.Z	698 701	2,65%
2	64.30.Z	166 716	0,00%
3	64.19.Z	157 785	1,50%
4	64.91.Z	148 350	3,59%
5	64.19.Z	102 827	0,00%
6	45.19.Z	82 232	1,17%
7	46.69.Z	82 028	2,47%
8	12.00.Z	68 294	1,82%
9	45.11.Z	63 573	0,61%
10	64.30.Z	59 000	0,00%

Największe zaangażowania kredytowe wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku
 (bez ekspozycji rządowych i w bankach centralnych)

	Symbol PKD	Kwota zaangażowania	Współczynnik koncentracji
1	64.19.Z	985 186	5,06%
2	64.91.Z	185 629	3,22%
3	64.19.Z	162 887	3,02%
4	64.30.Z	145 501	1,35%
5	64.19.Z	121 182	2,24%
6	33.10.Z	92 255	1,71%
7	64.19.Z	74 632	1,38%
8	46.90.Z	72 387	1,34%
9	52.10.B	70 820	1,17%
10	47.59.Z	65 579	0,84%

Struktura ekspozycji według okresów zapadalności (dane w tys. PLN na 31 grudnia 2018 roku)

Przedział okresów zapadalności	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Banki centralne i rządy	Niesklasyfikowan e sektorowo	Ogółem
do 1 roku	226 739	1 011 743	7 380 657	24 934	8 644 073
od 1 do 5 lat	271 237	44 568	3 268 953	-	3 584 757
od 5 do 10 lat	1 164 668	-	-	-	1 164 668
od 10 do 20 lat	7 376 510	-	-	-	7 376 510
powyżej 20 lat	1 587 905	-	-	-	1 587 905
Ogółem	10 627 060	1 056 311	10 649 609	24 934	22 357 914

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych), bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy (dane w tys. PLN na 31 grudnia 2018 roku)

Podział	Zaangażowanie	Średnie zaangażowanie
Osoby fizyczne	10 627 060	334
Podmioty gospodarcze	1 056 311	1 800
Banki centralne i rządy	10 649 609	968 146
Niesklasyfikowane sektorowo	24 934	1 105
Ogółem	22 357 914	

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości w podziale na istotne obszary geograficzne (dane w tys. PLN na 31 grudnia 2018 roku)

Miasto	Zaangażowanie	Rezerwa
Warszawa	83 270	61 642
Kraków	28 197	21 411
Wrocław	23 380	16 825
Poznań	8 126	6 282
Gdańsk	2 107	1 673
Pozostałe	171 011	130 116
Ogółem	316 090	237 949

Struktura ekspozycji według okresów zapadalności (dane w tys. PLN na 31 grudnia 2017 roku)

Przedział okresów zapadalności	Osoby fizyczne	Podmioty gospodarcze	Banki centralne i rządy	Niesklasyfikowane sektorowo	Ogółem
do 1 roku	471 888	3 386 474	6 528 080	100 117	10 486 559
od 1 do 5 lat	1 087 214	1 216 827	2 060 944	-	4 364 985
od 5 do 10 lat	3 707 578	1 743 669	-	-	5 451 247
od 10 do 20 lat	10 907 620	2 258 295	-	-	13 165 915
powyżej 20 lat	6 918 367	43	-	29 820	6 948 229
Ogółem	23 092 667	8 605 308	8 589 024	129 937	40 416 936

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych), bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy (dane w tys. PLN na 31 grudnia 2017 roku)

Podział	Zaangażowanie	Średnie zaangażowanie
Osoby fizyczne	23 092 667	138
Podmioty gospodarcze	8 605 308	773
Banki centralne i rządy	8 589 024	780 820
Niesklasyfikowane sektorowo	129 937	406
Ogółem	40 416 936	

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości w podziale na istotne obszary geograficzne (dane w tys. PLN na 31 grudnia 2017 roku)

Miasto	Zaangażowanie	Rezerwa
Warszawa	129 491	78 863
Kraków	47 069	34 458
Wrocław	45 280	29 312
Poznań	20 662	16 628
Gdańsk	11 279	6 859
Pozostałe	557 577	360 675
Ogółem	811 358	526 795

Restrukturyzacja należności obciążonych ryzykiem kredytowym

Proces dochodzenia należności od klientów Banku realizowany jest etapowo w fazie monitoringu, a także przed wystąpieniem ponownych zaległości w spłacie, na etapie restrukturyzacji jak i windykacji. Proces ten obejmuje generalne standardy aktywnego postępowania Banku oraz czynności i terminy na ich wykonanie, których celem jest doprowadzenie do niezwłocznej spłaty wymagalnych zobowiązań klientów Banku.

W celu efektywnego zarządzania ekspozycjami kredytowymi, dla których zidentyfikowane zostały przesłanki utraty wartości, bądź też wystąpiły kryteria wczesnego ostrzegania, jak i występują opóźnienia w spłacie należności wyspecjalizowane jednostki Banku przejmują odpowiedzialność za ekspozycje o podwyższonym ryzyku i dokładają wszelkich starań by pomóc klientom Banku wyjść z pogorszonej sytuacji ekonomiczno-finansowej ograniczając jednocześnie straty Banku do minimum.

System podejmowania decyzji jak i etap monitoringu oparty jest na wystandaryzowanych procesach zatwierdzonych w Banku (uzależnionych od kwoty ekspozycji i rodzaju klienta Banku), wspieranych przez specjalistyczny system informatyczny do zarządzania należnościami zagrożonymi.

Proces restrukturyzacji obejmuje doprowadzenie do ustalenia akceptowanych przez Bank warunków rozliczenia zadłużenia, w tym: ustalenia harmonogramu spłaty całości zadłużenia Oklienta, uzyskanie dodatkowego prawnego zabezpieczenia spłaty wierzytelności Banku (w sprawach tego wymagających) oraz w przypadku zaangażowań całkowicie wymagalnych zawarcie stosowanych ugód. Restrukturyzacja każdorazowo wymaga wniosku klienta zawierającego propozycję spłaty, podstawowe dokumenty potwierdzające uzyskiwanie przychodu/dochodu umożliwiającego dokonywanie spłaty jak i wymaga podjęcia decyzji przez właściwy poziom decyzyjny w Banku.

W przypadku, jeżeli w trakcie działań restrukturyzacyjnych doszło do rozpoznania utraty wartości ekspozycji zawiązywany jest adekwatny odpis aktualizujący.

Proces windykacji obejmuje prowadzenie windykacji wewnętrznej jak i zewnętrznej poprzez zlecenie dochodzenia spłaty przez zewnętrzne, specjalizowane firmy windykacyjne – realizowane zarówno do wierzytelności całkowicie wymagalnych jak i częściowo wymagalnych przed wypowiedzeniem umów, celem doprowadzenia do odzyskania jak największej wartości wymagalnych należności, jak i przeprowadzenie wymaganego procesu egzekucyjnego.

Normy i limity wynikające z przepisów Art. 395 CRR

Wartość ekspozycji Banku wobec klienta lub grupy powiązanych klientów po uwzględnieniu skutku ograniczania ryzyka kredytowego zgodnie z art. 387-403 CRR nie może przekroczyć 25% uznanego kapitału Banku.

Wartość ekspozycji Banku wobec klienta, który jest instytucją lub grupy powiązanych klientów jeśli do grupy należy co najmniej jedna instytucja, po uwzględnieniu skutku ograniczania ryzyka kredytowego zgodnie z art. 399-403 CRR nie może przekroczyć 25% uznanego kapitału Banku lub kwoty 150 mln EUR, w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa, pod warunkiem, że suma wartości ekspozycji wobec wszystkich powiązanych klientów, niebędących instytucjami, po uwzględnieniu skutku ograniczania ryzyka kredytowego zgodnie z art. 387-403 CRR nie przekracza 25% uznanego kapitału instytucji.

Wartości dopuszczalnych limitów kształtowały się na dzień:

tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Limit dużych ekspozycji zgodnie z art. 395 CRR (wobec klientów niebędących instytucjami).	948 159	1 347 171
Limit dużych ekspozycji zgodnie z art. 395 CRR (wobec klientów będących instytucjami).	948 159	1 347 171

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Bank nie przekroczył limitów wynikających z Art. 395 CRR.

Art. 79a ust. 4 Ustawy Prawo Bankowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Bank nie przekroczył limitów wynikających z Art. 79a ust. 4 Prawa Bankowego, stanowiących, iż suma kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, udzielonych członkom organów i osobom zajmującym kierownicze stanowiska w banku lub podmiotowi powiązanemu kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem organów banku lub osobą zajmującą stanowisko kierownicze w banku, nie może przekroczyć 10% sumy funduszy podstawowych.

tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Fundusze podstawowe Banku	2 502 635	4 114 174
10% Funduszy podstawowych Banku	250 264	411 417

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance.

Bank raportuje transakcje z udzielonym udogodnieniem w spłacie (forbearance) w oparciu o projekt Standardów Technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA), zgodnie z dokumentem EBA Final draft Implementing Technical Standards on Supervisory reporting on forbearance and non performing exposures under article 99(4) of Regulation No 575/2013 nr EBA/ITS/2013/03/rev1 z dnia 24.07.2014 r. Po opublikowaniu ostatecznej wersji tych standardów przez EBA, regulacje Banku zostaną zweryfikowane pod kątem zgodności z tym

dokumentem i w razie potrzeby odpowiednio dostosowane.

Zgodnie z przyjętą definicją, forbearance występuje, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- klient ma trudności finansowe, które skutkują lub mogą skutkować brakiem możliwości obsługi zadłużenia zgodnie z warunkami zawartymi w umowie o charakterze kredytowym,
- Bank zdecydował o zastosowaniu wobec niego udogodnienia w celu umożliwienia klientowi wywiązania się ze zobowiązań umownych lub nie dopuszczenia do powstania trudności ze spłatą tj. o zmianie warunków umowy lub refinansowaniu ekspozycji w części lub całości, które nie wynikają ze względów komercyjnych i zostały przyznane w trakcie procesu windykacji/restrukturyzacji na warunkach odbiegających od standardów rynkowych,

Poniższa tabela przedstawia strukturę kredytów i pożyczek z udzielonym udogodnieniem typu forbearance wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

w tys. PLN	Kredyty i pożyczki udzielone klientom Razem				w tym Forborne				Udział Forborne w kredytach i pożyczkach
	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Odpis/Wartość brutto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Odpis/Wartość brutto	
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	11 355 961	(24 315)	11 331 646	0,2%	146 178	-6 483	139 695	4,4%	
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-	0	NA	-	-	-	NA	NA
Instytucje kredytowe	513 382	(749)	512 633	0,1%	-	-	-	NA	NA
Przedsiębiorstwa	515 559	(238)	515 321	0,0%	-	-	-	NA	NA
Gospodarstwa domowe	10 327 020	(23 328)	10 303 692	0,2%	146 178	(6 483)	139 695	4,4%	1,4%
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	316 089	(237 949)	78 140	75,3%	180 843	(134 625)	46 217	74,4%	
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-	-	NA	-	-	-	NA	NA
Instytucje kredytowe	-	-	-	NA	-	-	-	NA	NA
Przedsiębiorstwa	16 049	(16 049)	0	100,0%	-	-	-	NA	NA
Gospodarstwa domowe	300 040	(221 900)	78 140	74,0%	180 843	(134 625)	46 217	74,4%	59,1%

Poniższa tabela przedstawia strukturę kredytów i pożyczek z udzielonym udogodnieniem typu forbearance wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

w tys. PLN	Kredyty i pożyczki udzielone klientom Razem				w tym Forborne				Udział Forborne w kredytach i pożyczkach
	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Odpis/Wartość brutto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Odpis/Wartość brutto	
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	30 819 412	(73 913)	30 745 499	0,2%	310 998	(3 772)	307 226	1,2%	
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	29 128	(105)	29 024	0,4%	-	-	-	NA	NA
Instytucje kredytowe	793 979	(516)	793 463	0,1%	-	-	-	NA	NA
Przedsiębiorstwa	7 355 393	(53 016)	7 302 377	0,7%	36 075	(1 201)	34 874	3,3%	0,4%
Gospodarstwa domowe	22 640 912	(20 277)	22 620 635	0,1%	274 923	(2 571)	272 352	0,9%	1,2%
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	811 358	(526 813)	284 545	64,9%	386 154	(236 915)	149 239	61,4%	
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-	-	-	NA	-	-	-	NA	NA
Instytucje kredytowe	-	-	-	NA	-	-	-	NA	NA
Przedsiębiorstwa	359 604	(245 413)	114 190	68,2%	165 554	(113 972)	51 582	68,8%	46,1%
Gospodarstwa domowe	451 755	(281 399)	170 355	62,3%	220 600	(122 943)	97 657	55,7%	57,3%

Zgodnie z projektem Standardów Technicznych, Bank stosuje następujące kryteria wyjścia ekspozycji z forbearance (uzdrowienia ekspozycji):

- ekspozycja nie znajduje się w statusie niepracująca (non-performing zgodnie z definicją EBA),
- od momentu wyjścia ekspozycji z udogodnieniem typu forbearance ze statusu niepracująca minął dwuletni okres obserwacji w czasie którego następowały regularne spłaty ekspozycji,
- w trakcie trwania okresu obserwacji nie pojawiło się przeterminowanie powyżej 30 dni kalendarzowych oraz nie nastąpiło udzielenie kolejnego udogodnienia typu forbearance na takiej ekspozycji.

46. Zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz płynności

Zarządzanie ryzykiem w procesie zarządzania aktywami i pasywami koncentruje się głównie na dwóch rodzajach ryzyka:

- ryzyko płynności,
- ryzyko rynkowe.

Podział ról i kompetencji

W procesie zarządzania aktywami i pasywami najważniejszą funkcję pełni Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku, natomiast bezpośredni nadzór sprawowany jest przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku (ALCO).

Rada Nadzorcza określa strategię działania oraz ustanawia apetyt na ryzyko w zakresie ryzyka płynności i rynkowego. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią oraz zatwierdza plany pozyskania i utrzymywania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania.

Zarząd Banku m.in. ustanawia i sprawuje nadzór nad całym systemem zarządzania ryzykiem, zatwierdza i nadzoruje realizację polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami oraz plany awaryjne w zakresie ryzyka rynkowego i płynności.

W celu sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie zarządzania kapitałem oraz ryzykiem rynkowym i płynności powołany został Komitet ALCO. Sześciu Członków Zarządu jest także członkami Komitetu ALCO. Do głównych zadań Komitetu należy:

- kontrola i monitorowanie poziomu ryzyka;
- akceptacja i monitorowanie bieżącej strategii zarządzania aktywami i pasywami;
- zatwierdzanie metodologii stosowanej przy kalkulacji poszczególnych miar ryzyka, wyznaczanie wysokości wewnętrznych limitów

Za operacyjne zarządzanie ryzykiem płynności odpowiada Biuro Zarządzania Płynnością (BZP), dla którego głównymi i najważniejszymi zadaniami są: zarządzanie płynnością bieżącą, średnio i długoterminową.

BZP odpowiada także za zarządzanie ryzykiem rynkowym linii biznesowych, których ekspozycje zaliczane są do księgi bankowej.

Jednostką odpowiedzialną za identyfikację, pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka jest Departament Ryzyka Finansowego (DRF). DRF jest jednostką całkowicie niezależną od jednostek biznesowych. Do zadań DRF przede wszystkim należy:

- identyfikacja ryzyka rynkowego i płynności,
- opracowanie i wdrażanie metodologii zarządzania poszczególnymi ryzykami,
- wyliczanie miar poszczególnych ryzyk, kontrola wykorzystania limitów, sporządzanie analiz i raportowanie profilu ryzyka Banku,
- wyznaczanie kapitału ekonomicznego na ryzyko rynkowe.

Proces zarządzania ryzykiem płynności i rynkowym

Zarządzanie ryzykiem zarówno płynności jak i rynkowym w Banku przebiega wg następujących etapów:

- 1) identyfikacja ryzyka – za identyfikację ryzyka odpowiada DRF,
- 2) wprowadzenie i stosowanie odpowiednich narzędzi do zarządzania ryzykiem m.in.:
  - (a) wyznaczenie strategii zarządzania ryzykiem i apetytu na ryzyko – Rada Nadzorcza ustanawia strategię zarządzania ryzykiem,
  - (b) wyznaczenie limitów – Komitet ALCO zatwierdza system limitów wewnętrznych,
  - (c) zapewnienie właściwej struktury organizacyjnej w Banku odpowiedzialnej za odpowiednie kształtowanie i korygowanie struktury aktywów i pasywów – ryzyko rynkowe oraz płynności jest w Banku zarządzane centralnie przez BZP (księgą bankową),
- 3) pomiar i monitoring ryzyka – za obszar ten odpowiada DRF. Oprócz regulacyjnych miar ryzyka rynkowego i płynności, Bank wdrożył własne miary monitorowania ryzyka,
- 4) kontrola systemu ryzyka rynkowego i płynności – Zarząd Banku sprawuje nadzór nad systemem kontroli ryzyka w Banku i przedkłada te informacje Radzie Nadzorczej, bieżąca kontrola dokonywana jest przez Komitet ALCO.

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się ze zobowiązań finansowych. Płynnością nazywany jest stan, w którym Bank ma zdolność do satysfakcjonującego i terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bez konieczności poniesienia straty w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć. Ryzyko płynności jest nierozzerwalnie związane z działalnością każdego banku. Nie łączy się z konkretnym produktem, lecz wynika z ogólnej struktury bilansu, ponieważ bardzo ważną konsekwencją działalności Banku jest niedopasowanie terminów płatności wynikające np. z przyjmowania krótkoterminowych depozytów i udzielania stosunkowo długoterminowych kredytów. Bank jest w związku z tym narażony na ryzyko, iż żądania wypłaty przez depozytariuszy przewyższą zdolność Banku do przekształcenia aktywów na gotówkę. Zapewnienie płynności polega zatem na utrzymaniu zdolności do natychmiastowego pokrycia wszystkich płatności związanych z bieżącą obsługą

wymagalnych depozytów, akcją kredytową, a także wcześniejszym likwidowaniem depozytów oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na kredyty, bądź z regulowaniem innych zobowiązań banku.

W Banku definiowane są następujące rodzaje ryzyka płynności:

- Ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów - ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań wynikające z rozbieżności w wysokości i czasie przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań,
- Ryzyko rozliczenia – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na ograniczenia w transferze środków finansowych,
- Ryzyko koncentracji – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na uzależnienie się lub nadmierną ekspozycję wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych,
- Ryzyko opcji – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na prawo kontrahenta do zmiany wysokości i terminów przepływów pieniężnych,
- Ryzyko płynności rynku (produktu) – zagrożenie utraty możliwości zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku, powodujące konieczność poniesienia strat finansowych na tych produktach,
- Ryzyko finansowania – zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Celem zarządzania płynnością jest finansowanie niedoborów środków pieniężnych lub odpowiednie zagospodarowanie ich nadmiaru.

Dlatego też. zarządzanie płynnością dokonywane jest poprzez:

- utrzymywanie właściwej struktury finansowania w celu zapewnienia odpowiedniej struktury terminowej przepływów;
- utrzymanie na odpowiednim poziomie aktywów płynnych;
- zachowanie zdolności do rozliczeń płatniczych;
- określenie pożądanego i akceptowanego poziomu płynności w Banku poprzez wyznaczenie apetytu na ryzyko, zestawu wewnętrznych limitów płynnościowych, które minimalizują ryzyko płynności;
- analizowanie na bieżąco pozycji płynnościowej, monitorowanie limitów, przeprowadzanie cyklicznych płynnościowych testów warunków skrajnych oraz monitorowanie wskaźników wczesnego ostrzegania (aktywatorów);
- posiadanie planu awaryjnego zachowania płynności.

Strategia zarządzania ryzykiem płynności

Biuro Zarządzania Płynnością zarządzając płynnością ma na uwadze zapewnienie wystarczającej i dostępnej kwoty pasywów pozyskanych po akceptowalnym koszcie, które mają pokryć potencjalne wypływy z tytułu zobowiązań Banku.

Strategia finansowania:

Ze względu na strukturę walutową aktywów, strategia finansowania Banku uzależniona jest od waluty.

- PLN
Podstawowym i najważniejszym źródłem finansowania aktywów złotych Banku jest baza depozytów korporacyjnych (klienci linii GTB). Dodatkowo, ze względu na nadpłynność w PLN bank swapuje część zobowiązań złotych na inne waluty.

- CHF i EUR

Z uwagi na brak wystarczających lokalnych i jednocześnie stabilnych źródeł finansowania aktywów w EUR i CHF, Bank finansuje swoje aktywa w ramach Grupy poprzez przyjmowanie depozytów i zaciąganie pożyczek w CHF i EUR na okres do 10 lat.

Nadwyżka płynności

W celu zapewnienia zdolności do pokrycia zwiększonych bieżących wypływów, Bank utrzymuje na odpowiednim poziomie aktywa płynne poprzez:

- inwestowanie w bony pieniężne NBP, papiery skarbowe z ryzykiem kredytowym rządu polskiego - w celu zapewnienia odpowiedniej płynności portfela papierów wartościowych,
- inwestowanie w krótkoterminowe lokaty międzybankowe,
- zarządzanie saldem na rachunkach nostro.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, aktywa płynne wynosiły 10,6 mld PLN co stanowi 47,8% sumy bilansowej Banku. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu aktywów płynnych, który stanowi także dodatkowe zabezpieczenie w przypadku obniżenia oceny kredytowej Banku i w związku z tym potencjalny możliwy odpływ funduszy, w Banku nałożony jest limit – aktywa płynne nie mogą spaść poniżej 20% sumy bilansowej.

Bardzo ważnym elementem strategii zarządzania ryzykiem płynności jest wsparcie inwestora strategicznego, które wyrażone jest w szczególności poprzez:

- przyznane warunkowe linie kredytowe umożliwiające w ramach niewykorzystanego limitu pozyskanie w dowolnym momencie finansowania na okres średnio- i długoterminowy,
- współpraca z Departamentem Treasury DBAG w procesie zarządzania płynnością.

Z drugiej strony, podmioty z Grupy lokalnie traktowane są jak każdy inny podmiot funkcjonujący na rynku. Dlatego też w ramach procesu zarządzania ryzykiem m.in. wyznaczane są na te podmioty limity oraz dokonywana jest wymiana zabezpieczeń w przypadku transakcji, które takiej wymiany wymagają.

Raportowanie ryzyka płynności

Departament Ryzyka Finansowego odpowiedzialny za raportowanie ryzyka płynności, sporządza raporty dzienne, w ramach których wg danych na poprzedni dzień roboczy przedstawiane są wskaźniki płynności (regulacyjne i wewnętrzne), luka płynności wraz z wykorzystaniem nadzorczych i wewnętrznych (o charakterze ostrzegawczym) limitów. Na posiedzeniach Komitetu ALCO przedstawiane są dodatkowo analizy koncentracji i stabilności bazy depozytowej, zbiorcze zestawienie wykorzystania limitów, *Funding Matrix* (analiza niedopasowania terminowego pozycji bilansowych powyżej 1 roku), urealniona luka płynności oraz wyniki testów warunków skrajnych w zakresie utrzymywania płynności Banku w sytuacjach kryzysowych.

Pomiar ryzyka płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku odbywa się m.in. poprzez:

- dostarczanie właściwego obrazu płynności bieżącej i strukturalnej;
- analizy struktury terminowej pozycji Banku;
- wprowadzanie odpowiednich miar ryzyka;
- ustanowienie limitów na miary ryzyka ograniczających ryzyko płynności;
- analizy aktywów płynnych, źródeł finansowania;
- analizy awaryjnych testów warunków skrajnych – w celu uzyskania obrazu płynności w sytuacji zdarzenia kryzysowego.

Bardzo ważnym narzędziem stosowanym przy zarządzaniu ryzykiem płynności jest analiza luki płynności (zestawienie aktywów i pasywów Banku według urealnionych/ kontraktowych terminów zapadalności/wymagalności). Pozwala ona na monitorowanie pozycji płynności w skali całego Banku w ujęciu krótko-, średnio- i długoterminowym. Metoda luki ma za zadanie ostrzegać z wyprzedzeniem o pojawieniu się niebezpiecznego dla Banku niedopasowania aktywów i pasywów. Funkcja ostrzegawcza pozwala na zareagowanie z wyprzedzeniem lub zaplanowanie użycia odpowiedniego instrumentu finansowego w celu pokrycia ujemnej luki. Luka płynności wykonywana jest na podstawie danych obejmujących pozycje całego Banku (wraz z transakcjami pozabilansowymi). Zamieszczone poniżej tabele przedstawiają zestawienia aktywów oraz pasywów według kontraktowych terminów zapadalności/wymagalności wg stanu na 31 grudnia 2018 roku oraz 2017 roku.

Aktywa (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2018 roku

tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Kasa, środki w Banku Centralnym	755 488	755 488	-	-	-	-	-
Lokaty w innych bankach oraz kredyty udzielone innym bankom*	513 359	508 359	-	-	5 000,00	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	11 026 031	728 673	122 973	179 511	360 513	2 829 840	6 804 520
Inwestycyjne aktywa finansowe	9 892 697	2 616 487	-	1 246 987	2 761 097	3 268 126	-
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej	11 277	2 310	2 236	1 429	2 787	2 514	-
Inne aktywa finansowe	24 934	24 934	-	-	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane, gwarancyjne	977 958	977 958	-	-	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane, dotyczące finansowania	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pozabilansowe - pozycja długa	2 043 726	1 056 982	317 495	163 149	315 150	190 950	-
Razem	25 245 469	6 671 190	442 704	1 591 077	3 444 547	6 291 431	6 804 520

* według wartości nominalnych

Zobowiązania (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2018 roku

tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Zobowiązania wobec innych banków*	8 675 007	408 988	209 913	359 079	663 830	5 958 197	1 075 000
Zobowiązania wobec klientów*	9 278 917	9 167 289	10 140	82 388	19 099	-	-
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej	9 326	1 345	1 948	1 249	2 428	2 355	-
Zobowiązania podporządkowane*	1 290 000	-	-	-	-	-	1 290 000
Inne zobowiązania finansowe	162 294	162 294	-	-	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, dotyczące finansowania	1 327 605	11 133	423 691	548 273	332 222	12 286	-
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, gwarancyjne	1 219 653	50 812	71 669	148 102	244 429	562 100	142 540,37
Instrumenty pozabilansowe - pozycja krótka	2 042 696	1 056 941	317 207	162 969	314 790	190 789	-
Razem	24 005 497	10 858 802	1 034 568	1 302 061	1 576 798	6 725 728	2 507 540

* według wartości nominalnych

Luka na dzień 31 grudnia 2018 roku

tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
luka (aktywa - zobowiązania)	1 239 972	(4 187 612)	(591 863)	289 016	1 867 749	(434 297)	4 296 980
Luka skumulowana		1 239 972	5 427 584	6 019 447	5 730 431	3 862 682	4 296 980

Aktywa (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2017 roku

tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Kasa, środki w Banku Centralnym	973 712	973 712	-	-	-	-	-
Lokaty w innych bankach oraz kredyty udzielone innym bankom*	790 673	790 673	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	30 501 306	1 423 083	581 773	1 115 065	2 089 467	8 503 915	16 788 002
Inwestycyjne aktywa finansowe	7 623 830	2 063 053	-	1 316 797	2 173 641	2 060 944	9 394
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej	67 203	14 591	15 947	7 487	7 783	5 049	16 346
Inne aktywa finansowe	98 451	98 451	-	-	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane, gwarancyjne	1 261 968	1 010 875	-	251 093	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane, dotyczące finansowania	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pozabilansowe - pozycja długa	6 530 460	3 358 328	1 398 850	874 711	708 741	153 695	36 135
Razem	47 847 604	9 732 767	1 996 570	3 565 153	4 979 632	10 723 603	16 849 877

* według wartości nominalnych

Zobowiązania (pozycje bilansowe i pozabilansowe) według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2017 roku

tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
Zobowiązania wobec innych banków*	13 326 453	438 549	331 110	798 690	1 724 821	8 587 071	1 446 212
Zobowiązania wobec klientów*	20 341 387	16 356 173	824 043	1 120 144	1 694 565	335 874	10 588
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej	112 227	50 288	21 116	27 053	8 474	3 007	2 289
Zobowiązania podporządkowane*	1 480 670	-	-	-	229 400	-	1 251 270
Inne zobowiązania finansowe	279 768	279 768	-	-	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, dotyczące finansowania	3 564 738	353 187	684 390	763 623	1 121 106	642 432	-
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, gwarancyjne	1 569 408	101 861	112 725	200 343	362 773	622 097	169 609
Instrumenty pozabilansowe - pozycja krótka	6 580 728	3 394 924	1 404 975	895 220	707 460	145 533	32 616
Razem	47 255 378	20 974 750	3 378 359	3 805 071	5 848 598	10 336 015	2 912 584

* według wartości nominalnych

Luka na dzień 31 grudnia 2017 roku

tys. PLN	Razem	<1M	>1M-3M	>3M-6M	>6M-1R	>1R-5L	>5L
luka (aktywa - zobowiązania)	592 226	(11 241 983)	(1 381 789)	(239 918)	(868 966)	387 589	13 937 293
Luka skumulowana		592 226	11 834 209	13 215 998	13 455 916	14 324 882	13 937 293

W celu zaprezentowania bardziej rzeczywistego obrazu płynności Bank stosuje w luce płynności urealnienia opierające się na modelowaniu zachowań klientów.

W przypadku pozycji aktywów urealnienia dotyczą:

- kredytów linii GTB (kredyty bez harmonogramu spłat) - do oszacowania spłat brana jest mediana maksymalnych spadków sald w poszczególnych oknach czasowych;
- uwzględnienia wcześniejszych spłat kredytów hipotecznych, mających znaczący wpływ na rzeczywisty profil zapadalności, który jest krótszy niż wynikający z umowy;
- uwzględnienia kwot nadpłat z tytułu kredytów hipotecznych poprzez ich odpowiednie odjęcie od profilu zapadalności;
- rozterminowanie salda rezerwy obowiązkowej zgodnie z urealnionym profilem zapadalności depozytów klientów;
- przesunięcia płynnych papierów wartościowych (obligacji i bonów skarbowych) do przedziału „od 7 dni do 1 miesiąca” w celu odzwierciedlenia możliwości sprzedaży tych papierów, (dlatego też w luce urealnionej papiery wykazywane są w aktualnej wartości rynkowej).

W przypadku strony pasywnej urealnienia dotyczą pozycji depozytów linii biznesowej GTB – urealniane są salda na wszystkich rachunkach bieżących oraz depozytach overnight. Urealnienia dokonuje się na podstawie maksymalnych wypływów, jakie miały miejsce w poszczególnych oknach czasowych.

W przypadku pozycji pozabilansowych, urealnienia dotyczą niepobranych środków przyznanych w ramach umów kredytowych.

W ciągu roku 2018, Bank spełniał wymogi Uchwały KNF 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (nadzorcze miary płynności M3 – M4).

Na dzień 31 grudnia 2018, nadzorcze miary płynności kształtowały się na następującym poziomie:

	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
M3 - Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	33,35	35,38
M4 - Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,47	1,11

Zgodnie z obowiązującym nowymi przepisami rozporządzenia UE nr 575/2013 oraz rozporządzenia delegowanego Komisji z dnia 10.10.2014 r. uzupełniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych, w Banku w 2018 wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR) kształtował się codziennie nie tylko powyżej wymaganego regulacyjnego poziomu ale także powyżej wewnętrznych limitów (które są bardziej restrykcyjne w celu dodatkowego zagwarantowania wypełnienia wymogów regulacyjnych).

Poniżej zaprezentowane są dane odnośnie LCR – tabela przedstawia dane zgodnie z EBA/GL/2017/01 – Guidelines on LCR disclosure to complement the disclosure of liquidity risk management under Article 435 of Regulation (EU) Np. 575/2013:

Waluta i jednostka (w mln PLN)	Kwota (średnia)				Wartość ważona (średnia)			
	2018-03-31	2018-06-30	2018-09-30	2018-12-31	2018-03-31	2018-06-30	2018-09-30	2018-12-31
Kwartał kończący się w dniu								
Liczba miejsc po przecinku stosowana przy zaokrągleniach	2	2	2	2	2	2	2	2
AKTYWA PŁYNNE WYSOKIEJ JAKOŚCI								
1 Aktywa płynne łącznie					7 636,81	8 350,90	8 779,82	9 393,49
WYPŁYWY PIENIĘŻNE								
2 Depozyty detaliczne	7 746,96	8 411,08	8 842,43	7 592,84	589,03	651,34	691,58	597,79
3 Depozyty stabilne	4 884,54	5 101,50	5 286,36	4 514,34	244,23	255,07	264,32	225,72
4 Depozyty mniej stabilne	2 862,42	3 309,59	3 556,07	3 078,51	344,81	396,27	427,26	372,08
5 Niezabezpieczone finansowanie hurtowe	11 622,35	11 960,99	12 233,93	11 930,57	6 206,00	5 890,89	5 615,16	5 331,35
6 Depozyty operacyjne	1 386,65	2 502,80	3 682,36	4 361,07	337,31	610,42	899,14	1 066,36
7 Depozyty nieoperacyjne	10 235,71	9 458,19	8 551,57	7 569,50	5 868,69	5 280,47	4 716,02	4 264,99
8 Niezabezpieczony dług	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Zabezpieczone finansowanie hurtowe					-	-	-	-
10 Dodatkowe wypływy	2 816,81	2 964,75	3 034,76	2 786,58	498,55	519,09	549,28	531,46
11 Wypływy z tytułu instrumentów pochodnych i innych wymaganych zabezpieczeń	200,93	198,78	211,44	198,30	200,93	198,78	211,44	198,30
12 Wypływy z tytułu strukturyzowanych instrumentów finansowych	-	-	-	-	-	-	-	-
13 Przyznane instrumenty kredytowe i instrumenty wsparcia płynności	2 615,89	2 765,97	2 823,32	2 588,28	297,62	320,31	337,84	333,16
14 Inne zobowiązania kontraktowe	297,11	328,18	332,66	324,35	228,25	254,64	255,27	251,84
15 Inne finansowe zobowiązania	2 509,52	2 430,54	2 401,43	2 169,59	-	-	-	-
16 CAŁKOWITE WYPŁYWY PIENIĘŻNE	24 992,76	26 095,53	26 845,20	24 803,93	7 521,83	7 315,96	7 111,29	6 712,44
WPLYWY PIENIĘŻNE								
17 Wpływy z tytułu zabezpieczonych transakcji kredytowych	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Wpływy z tytułu w pełni pracujących transakcji kredytowych	987,41	863,96	812,11	737,79	792,91	683,64	636,07	593,23
19 Inne wpływy pieniężne	13,33	17,63	14,72	13,35	13,33	17,63	14,72	13,35
EU-19a (Różnica pomiędzy całkowitymi ważonymi wpływami płynności i całkowitymi ważonymi wpływami płynności wynikająca z transakcji dokonywanych w państwach trzecich, w których istnieją ograniczenia transferu, lub są denominowane w walutach niewymiennych)					-	-	-	-
EU-19b (Nadwyżka wpływów płynności w związku z powiązaną wyspecjalizowaną instytucją kredytową)					-	-	-	-
20 CAŁKOWITE WPLYWY PIENIĘŻNE	1 000,73	881,59	826,83	751,14	806,23	701,27	650,79	606,58
EU-20a Wpływy płynności podlegające wyłączeniu z ograniczenia wpływów płynności	-	-	-	-	-	-	-	-
EU-20b Wpływy płynności podlegające ograniczeniu wynoszącemu 90%	-	-	-	-	-	-	-	-
EU-20c Wpływy płynności podlegające ograniczeniu wynoszącemu 75%	1 000,73	881,59	826,83	751,14	806,23	701,27	650,79	606,58
21 ZABEZPIECZENIE PRZED UTRATĄ PŁYNNOŚCI					7 636,81	8 350,90	8 779,82	9 393,49
22 WYPŁYW PŁYNNOŚCI NETTO					6 715,60	6 614,69	6 460,50	6 105,86
23 WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO (%)					115%	128%	136%	157%

Ze względu na prezentowanie w tabeli średnich rocznych danych nie jest w pełni odzwierciedlony wzrost wskaźnika, który nastąpił po dokonaniu transakcji podziału i wydzieleniu części działalności detalicznej do Santander Bank Polska S.A.. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, wskaźnik pokrycia wpływów netto wynosił 239,6%.

Należy zaznaczyć, że, ze względu na bardzo ograniczoną działalność skarbową, ekspozycja na transakcje pochodne oraz potencjalne wezwanie do zwiększenia zabezpieczenia nie ma znaczącego wpływu na wskaźniki płynności (w tym LCR). Ponadto proces składania depozytów zabezpieczających (margining) jest dokonywany tylko dla transakcji zawartych z DB A.G. Niemniej jednak, Bank w sierpniu 2017 roku przekroczył próg istotności operacji instytucji w ramach transakcji na instrumentach pochodnych (wyliczony zgodnie z rozporządzeniem delegowanych Komisji (UE) 2017/208 z dnia 31 października 2016 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących dodatkowych wpływów płynności odpowiadających potrzebom w zakresie zabezpieczenia wynikającym z wpływu scenariusza niekorzystnych warunków rynkowych na operacje instytucji w ramach transakcji na instrumentach pochodnych) i od tego dnia uwzględnia w wyliczeniach LCR dodatkowy wpływ odpowiadający potrzebom w zakresie zabezpieczenia wynikającym z wpływu scenariusza niekorzystnych warunków rynkowych na operacje instytucji w ramach transakcji na instrumentach pochodnych.

LCR w walutach znaczących

W Banku zidentyfikowane zostały trzy waluty znaczące: PLN, EUR i CHF. Dwie ostatnie waluty wynikają z posiadanego portfela kredytów hipotecznych w tych walutach. Zgodnie z opisaną wyżej strategią, portfele te finansowane są w przeważającej części z długoterminowych depozytów międzybankowych otrzymanych od podmiotów należących do Grupy DB. Depozyty te zawierane są w ramach dostępnych wolnych środków z linii, której wysokość ustalana jest na m.in. na podstawie właśnie zapotrzebowania na finansowanie. Dlatego też, aktywa płynne w tych walutach mogą być nieznaczące i wahania wysokości wskaźnika LCRA są w dużej mierze uzależnione od zapadających depozytów międzybankowych. Żeby zmniejszyć wahania LCR, zapadające depozyty międzybankowe odnawiane są na nowe terminy, tak aby uniknąć nadmiernej koncentracji w poszczególnych przedziałach czasowych. Ponieważ zasadnicza większość pozycji jest w PLN, zmiany wskaźnika LCR liczonego osobno dla PLN są związane ze zmianami wskaźnika łącznego (z wyłączeniem wahań związanych z zapadającymi depozytami międzybankowymi, o których mowa powyżej oraz instrumentów pochodnych).

Dodatkowo, w celu ułatwienia monitorowania ryzyka płynności w Banku wprowadzone są odpowiednie miary i limity wewnętrzne na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Najważniejsze z nich to:

- wyniki testów warunków skrajnych,
- wskaźniki niedopasowania aktywów i pasywów wyliczone na podstawie urealnionej luki płynności w horyzoncie 6 miesięcy i 1 roku - Miary oparte na raporcie urealnionej luki płynności, mające zastosowanie dla horyzontu 6 miesięcy i 1 roku (w ujęciu skumulowanym) określającej poziom pokrycia przez aktywa zapadające do danego terminu sumy pasywów wymagalnych oraz wpływu netto z uwzględnionych w raporcie urealnionej luki płynności pozycji pozabilansowych:
- poziom luki urealnionej w EUR i CHF w terminie do 30 dni w stosunku do wielkości aktywów w danej walucie
- analiza MCO (Maximum Cash Outflow) - służy do monitorowania płynności w terminach do 8 tygodni w celu identyfikacji nadmiernych luk płynności i wskazania

nadmiernego uzależnienia od finansowania krótkoterminowego. W celu projekcji przyszłego zapotrzebowania na finansowanie działalności, monitorowane są oczekiwane przepływy dla zdefiniowanych produktów. Limit ustalony jest na maksymalny dopuszczalny wypływ (MCO). Zestawienie MCO zawiera kontraktowe przepływy finansowe wynikające z transakcji depozytowych zawartych na rynku międzybankowym oraz z podmiotami Grupy DB.

- Coverage Ratio w walutach obcych – wskaźnik płynności długoterminowej, który informuje, jaki procent aktywów w walutach obcych zapadających powyżej czasu T jest pokryty pasywami w walutach obcych wymagalnymi powyżej czasu T.
- luka płynności krótkoterminowej M1 - wskaźnik odpowiadający wskaźnikowi M1 wyliczonemu zgodnie z Uchwałą KNF 386/2008 i wyrażonemu jako luka.
- luka płynności krótkoterminowej M1' - skorygowana wysokość luki płynności krótkoterminowej M1 o zmiany o charakterze cyklicznym takie jak: nowa kwota rezerwy obowiązkowej, nowa deklaracja wzrostu wartości należności wynikających z realizacji przez klientów udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

W powyższych miarach ryzyko płynności rynku (produktu) jest uwzględnione poprzez bieżącą analizę rynku, stosowanie odpowiednich haircut-ów w analizach. Dodatkowo zmiany w płynności rynku (brak możliwości zawierania transakcji) czy wzrost spreadów są aktywatorami uruchomienia planów awaryjnych.

Dodatkowym narzędziem służącym do monitorowania ryzyka płynności jest badanie stabilności bazy depozytowej. W przypadku linii GTB obserwowana jest duża koncentracja depozytów dlatego też przy obliczaniu lokalnych wskaźników płynności stosowany jest bardzo konserwatywny pomiar stabilności bazy depozytowej przez co w dużej mierze środki te inwestowane są w aktywa płynne.

Testy warunków skrajnych

W procesie zarządzania ryzykiem płynności, analizy testów warunków skrajnych stanowią bardzo ważny element, gdyż pokazują zdolność banku do wytrzymywania zdefiniowanych scenariuszy w ciągu 8 tygodni (porównanie wpływów i wypływów odbywa się w następujących przedziałach czasowych: 1,2,3,4,5 dni oraz 2,3,4,5,6,7 i 8 tygodni). Celem tego typu analiz jest zidentyfikowanie niedoborów płynności i określenie odpowiednich środków zaradczych poprzez uwzględnienie ważnych czynników ryzyka płynności takich jak: zawirowania na rynkach finansowych, wycofywanie depozytów, pociągnięcia niewykorzystanych wolnych środków w ramach udzielonych wcześniej kredytów oraz ocenę skompensowania założonych wpływów np. poprzez sprzedaż aktywów płynnych.

Wg wyznaczonej lokalnie metodologii testów warunków skrajnych Bank analizuje testy w trzech wariantach:

- Wewnętrznym obrazującym obniżenie ratingu DB AG kryzys płynności w DB Polska S.A. czy kryzys płynności w DB Group
- Systemowym obrazującym kryzys finansowy całego systemu bankowego, kryzys ekonomiczny w krajach rozwijających się, kryzys gospodarczy
- Stanowiącym kombinację obu wymienionych wariantów

W ramach każdego z wariantów analizowane są dwa rodzaje testów:

- dotkliwe warunki skrajne o charakterze krótkoterminowym (do dwóch tygodni),
- mniej dotkliwe, ale utrzymujące się w czasie (do dwóch miesięcy).

Na wyniki testów warunków skrajnych nałożone są limity wewnętrzne, zdefiniowany jest apetyt na ryzyko płynności średnioterminowej. Dodatkowo wyniki stress-testów wykorzystywane są jako kryterium pogorszenia płynności w planach awaryjnych zachowania płynności. Jednym z aktywatorów jest przynajmniej jeden negatywny wynik analizy scenariuszy testów warunków skrajnych (dla jakiegokolwiek przedziału czasowego).

Wszystkie powyżej wymienione elementy procesu monitorowania i kontroli ryzyka płynności, a w szczególności wyznaczanie miar ryzyka oraz sprawdzenie wykorzystania nałożonych limitów wewnętrznych i nadzorczych mają za zadanie ostrzeganie o pojawieniu się niebezpiecznej dla Banku sytuacji oraz sprawdzenie efektywności zarządzania ryzykiem płynności. Każda większa zmiana wskaźnika z dnia na dzień (w przypadku miar liczonych dziennie) jest wyjaśniana i opisywana. Pozwala to na szybką reakcję Banku gdyby przeprowadzane działania i transakcje nie przynosiły oczekiwanych rezultatów. Dodatkowo, raz w roku Zarząd Banku dokonuje oceny przyjętej polityki w zakresie ryzyka płynności pod względem sposobu jej stosowania oraz ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian. Ocena ta składa się z oceny strategii oraz zmian poszczególnych pozycji Banku i wpływu ich na poziom ryzyka płynności oraz z oceny jakościowej procesu zarządzania i kontroli ryzyka płynności jest prezentowana na Komitecie ds. Ryzyka Rady Nadzorczej. Dodatkowo, co roku, przy pracach nad dokumentem „Plan pozyskania i utrzymywania środków uznanych w Banku za stabilne źródło finansowania” przeprowadzana jest weryfikacja zapisów sprzed roku wraz z porównaniem do rzeczywistych zmian w poszczególnych pozycjach. Pozwala to na obserwację zmian pozycji w dłuższym horyzoncie czasowym i – w razie konieczności – zauważenie niepokojących trendów.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości wartości portfela Banku na zmienność parametrów rynkowych (cen na rynku).

W swojej działalności Bank identyfikuje następujące rodzaje ryzyka rynkowego:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe.

Docelowy profil ryzyka rynkowego wynika z charakteru prowadzonej przez Bank działalności oraz przyjętej strategii w zakresie podejmowanego ryzyka. Ekspozycje na ryzyko rynkowe podzielone są w Banku na ekspozycje księgi handlowej oraz bankowej.

Działalność handlowa Banku obejmuje jedynie działalność sprzedażową w zakresie produktów walutowych (fx spot, fx forward, fx swap) oraz produktów stopy procentowej (IRS). Pozycje ryzyka powstałe w wyniku oferowania klientom powyższych produktów są natychmiast zamykane transakcjami przeciwnymi z podmiotami Grupy DBAG.

Pozostała działalność klasyfikowana jest jako niehandlowa i obejmuje przede wszystkim:

- transakcje zawierane z klientami korporacyjnymi: depozyt, kredyty, płatności, transakcje finansujące operacje handlu zagranicznego, gwarancje;
- transakcje na rynku międzybankowym zapewniające Bankowi odpowiedni poziom płynności;

- utrzymywanie puli aktywów płynnych zabezpieczających odpowiedni poziom płynności Banku;
- proces polegający na transferze i zarządzaniu pozycją ryzyka wynikającą z instrumentów księgi bankowej DBP do księgi handlowej,
- obsługa kredytów hipotecznych w walutach obcych pozostających w Banku po finalizacji projektu sprzedaży części bilansu do Santander Bank Polska S.A.

Pomiar ryzyka rynkowego

Główną metodą wykorzystywaną przez Bank do pomiaru i monitorowania ryzyka rynkowego jest metoda wartości zagrożonej (VaR). VaR liczony jest metodą symulacji historycznej na podstawie danych z ostatnich 250 dni przy poziomie ufności 99% w horyzoncie czasowym 1 dnia. Rada Nadzorcza określiła apetyt na ryzyko rynkowe Banku w postaci wielkości miary VaR dla księgi handlowej i bankowej.

Dodatkowo, do pomiaru ryzyka stopy procentowej księgi bankowej Bank korzysta z miary jaką jest dochód odsetkowy netto (NII – Net Interest Income). Miara ta pozwala symulować dochód odsetkowy osiągany przez Bank na instrumentach księgi bankowej przy różnych scenariuszach kształtowania się stóp procentowych.

Poniżej przedstawiony jest limit oraz wartość VaR oddzielnie dla księgi bankowej i handlowej:

Oprócz miary VaR, w zależności od rodzaju ryzyka rynkowego Bank stosuje dodatkowe, opisane w rozdziałach poniżej, metody pomiaru i monitorowania ryzyka.

W związku ze sprzedażą części bilansu Banku do Santander Bank Polska S.A. w listopadzie 2018 r. zwiększono limit VaR dla księgi bankowej. Miało to związek ze zmianami w profilu ryzyka stopy procentowej – wzrost wartości oraz udziału w bilansie Banku obligacji skarbowych stanowiących portfel płynnościowy Banku.

w tys. PLN	Limit	Wartość na dzień 31.12.2018	Minimum w 2018 r.	Maksimum w 2018 r.	Wartość średnia w 2018 r.
Księga Bankowa VaR	4,500.00	1,826.87	224.94	3,545.77	1,386.60
Księga Handlowa VaR	120.00	0.27	0.17	934.65	27.16

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości portfela Banku na zmiany stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej dotyczy obecnego bądź przyszłego ryzyka obniżenia kapitałów banku oraz przychodów wynikającego ze zmian stopy procentowej, które mają wpływ na wartość pozycji księgi bankowej. Zmiana stóp procentowych wpływa

bezpośrednio na wartość bieżącą i przyszłe przepływy pieniężne produktów księgi bankowej oraz na wynik odsetkowy Banku prezentowany w sprawozdaniu finansowym. W konsekwencji, w praktyce rynkowej podejścia do ryzyka stopy procentowej można wyróżnić dwie klasy metod pomiaru ryzyka stopy procentowej księgi bankowej:

- symulacja zmiany wyniku – EM (Earnings Measure),
- symulacja zmiany wartości ekonomicznej (Economic Value - EV).

Oba podejścia są komplementarne – oba odzwierciedlają wpływ zmian stopy procentowej na wynik Banku.

Definicja Earnings Measure (EM)

EM definiowane jest jako wynik księgowy banku. Wynik ten odzwierciedla przychody na produktach oferowanych klientom jak i koszty pozyskania finansowania i zabezpieczenia ryzyka działania banku.

Definicja Economic Value (EV)

EV definiowane jest jako teoretyczna zmiana netto wartości bieżącej (fair value) księgi bankowej. EV jest więc zmianą wartości bieżącej wszystkich przepływów wynikających z produktów księgi bankowej.

Do wyznaczenia EM, Bank używa miary wyniku odsetkowego netto (NII). W przeprowadzanych symulacjach zakłada się statyczną strukturę i wielkość bilansu. Do wyznaczenia NII odrębnie traktowane są salda bez określonej zapadalności. Dla części sald NMD opartych o stopę zarządzaną przez Bank stosuje się odpowiednie założenia co do elastyczności stóp procentowych tych produktów na zmiany rynkowych stóp procentowych.

Do szacowania EV Bank wykorzystuje miarę VaR.

Bank identyfikuje następujące rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko wynikające z niedopasowania wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych. Monitorowane i zabezpieczane tego rodzaju ryzyka odbywa się na podstawie wyników analiz luki stopy procentowej, wyliczonych wartości PV01 oraz wartości zagrożonej VaR;
- Ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z opcji klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Bank identyfikuje ryzyko opcji klienta w następujących produktach:
  - kredyty i pożyczki dające kredytobiorcy prawo przedterminowej spłaty całości lub części kredytu, prawo prolongaty terminu spłaty, zmiany systemu spłat, zmiany waluty, zmiany oprocentowania (ze stałej na zmienną);
  - depozyty terminowe pozwalające deponentom wycofać swoje środki w dowolnym momencie.

Bank ogranicza i rekompensuje ryzyko opcji klienta poprzez system prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty kredytów, zerowe lub obniżone oprocentowanie w przypadku zerwania depozytów, a także poprzez stawkę transferową ON stosowaną dla niektórych produktów;

- Ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania. Ryzyko to jest monitorowane poprzez dodatkowe analizy wyniku odsetkowego przy założeniu przeszacowania w różnych terminach i w różnym stopniu aktywów; .
- Ryzyko krzywej dochodowości – ryzyko polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku. Ryzyko to jest badane i raportowane na podstawie metody VaR.

Jednostką głównie odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej jest BZP – ryzyko generowane przez produkty linii GTB oraz PCC transferowane jest na bazie dziennej do BZP. BZP może zamykać pozycję ryzyka stopy procentowej z DZPW.

W związku ze sprzedażą części bilansu Banku do Santander Bank Polska S.A. w listopadzie 2018 r. zwiększono limit VaR dla księgi bankowej. Miało to związek ze zmianami w profilu ryzyka stopy procentowej – wzrost wartości oraz udziału w bilansie Banku obligacji skarbowych stanowiących portfel płynnościowy Banku.

Limit NII nie był zmieniany w 2018 r. i pozostaje na poziomie 80 mPLN. Po sprzedaży części Banku do Santander Bank Polska S.A. wartości NII znacznie obniżyły się.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej

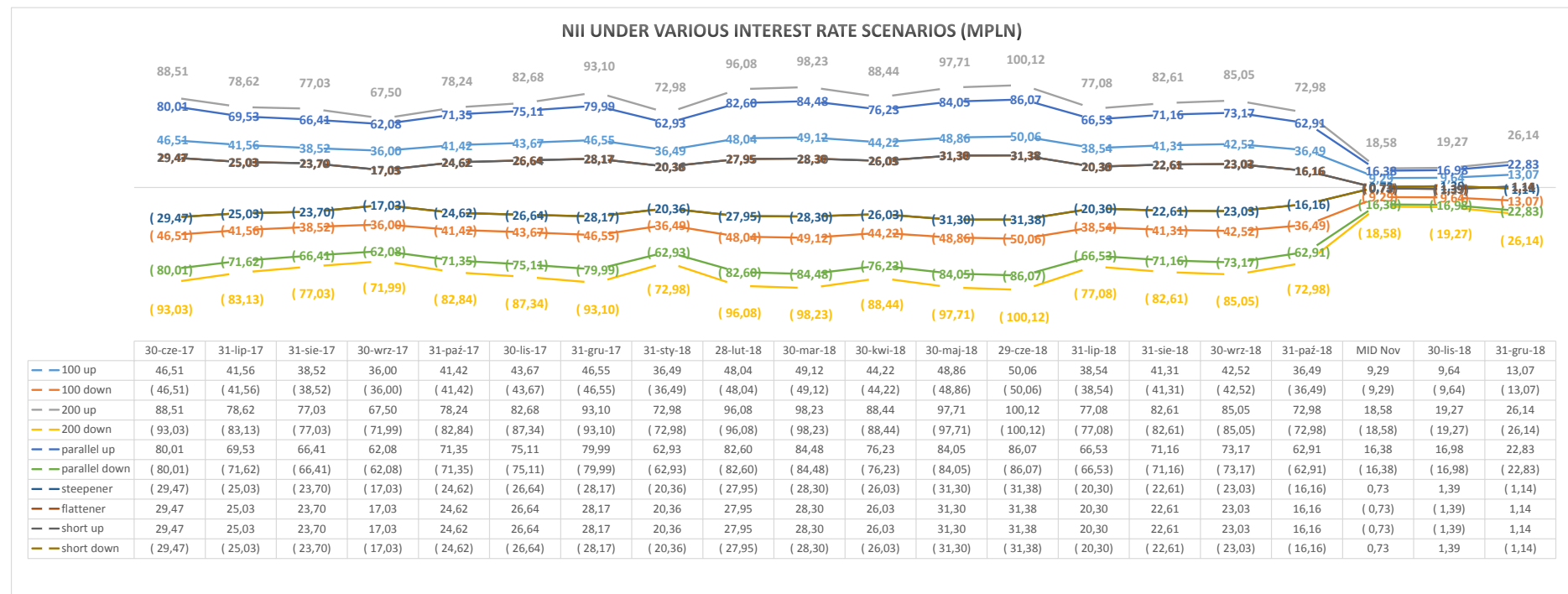
DRF raportuje miary ryzyka stopy procentowej w ramach raportu dziennego oraz raportu (omawianego na Komitecie ALCO), który zawiera zbiorcze informacje o zmianach w pozycjach, poziomie ryzyka oraz przekroczeniach limitów.

Miary służące do pomiaru/monitorowania ryzyka stopy procentowej:

Do pomiaru oraz monitorowania ryzyka stopy procentowej w Banku wykorzystywane są:

- metoda VaR,
- dochód odsetkowy netto (NII),
- testy warunków skrajnych,
- kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka stopy procentowej.

Dwie podstawowe miary ryzyka stopy procentowej księgi bankowej to dochód odsetkowy netto (NII) oraz metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR). Wynik symulacji NII we wszystkich rozpatrywanych scenariuszach w okresie od czerwca do grudnia 2018 przedstawiono na wykresie poniżej:

w tys. PLN	Limit	Wartość na dzień 31.12.2018	Minimum w 2018 r.	Maksimum w 2018 r.	Wartość średnia w 2018 r.
IR VaR księga bankowa	4,400.00	1,832.75	223.57	3,545.49	1,386.24
IR VaR księga handlowa	80.00	0.27	0.18	42.87	20.80

W celu oszacowania skutków szokowych zmian stóp procentowych, Bank przeprowadza testy warunków skrajnych przy założeniu:

- hipotetycznych scenariuszy przesunięcia krzywej dochodowości wyznaczonych na podstawie historycznych zmienności poszczególnych stóp procentowych (punkt na krzywej dochodowości),
- równoległe przesunięcie stóp procentowych o 200 punktów bazowych,
- scenariusz wyznaczony na podstawie historycznych wydarzeń rynkowych. Scenariusz ten dotyczy całej krzywej dochodowości jednocześnie (np. wydarzenia bazujące na kryzysie Argetyńskim, Rosyjskim, itp.).

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku w rezultacie wrażliwości wartości portfela Banku na zmiany kursów walut.

Ryzyko walutowe generowane jest w wyniku:

- transakcji walutowych zawieranych z klientami Banku,
- transakcji zawieranych przez DZPW w ramach zarządzania pozycją własną Banku;
- zawierania innych transakcji niż walutowe, które generują pozycję walutową dla Banku (np. odsetki od depozytów w walutach obcych).

Jednostką odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem walutowym jest BZP. Ryzyko walutowe wynikające z transakcji zawieranych przez poszczególne zespoły sprzedażowe linii biznesowych (GTB, PCC) zamykane jest na bieżąco za pomocą transakcji przeciwnych z podmiotami Grupy DBAG. Pozostałe ryzyko walutowe transferowane jest do BZP na bieżąco.

Limity VaR ryzyka stopy procentowej nie były zmieniane w 2018 r.

Pomiar ryzyka walutowego

Podstawową miarą stosowaną przy ocenie ryzyka walutowego jest:

- VaR,
- pozycja walutowa Banku oraz,
- analiza scenariuszy szokowych.

Raportowanie ryzyka walutowego

DRF codziennie sporządza raport przedstawiający VaR ryzyka walutowego, otwarte pozycje walutowe, analizy stress-test i wykorzystanie limitów. Dodatkowo w ramach informacji analizowanych na Komitecie ALCO, oprócz zbiorczego zestawienia wykorzystania limitów i wyników testów warunków skrajnych, omawiane są także bieżące strategie zarządzania ryzykiem kursowym.

Limity ograniczające ryzyko walutowe

Podstawowym limitem ograniczającym ryzyko walutowe jest limit na wartość zagrożoną (VaR). VaR walutowy wraz z bieżącym poziomem limitu przedstawiono w tabeli poniżej:

w tys. PLN	Limit	Wartość na dzień 31.12.2018	Minimum w 2018 r.	Maksimum w 2018 r.	Wartość średnia w 2018 r.
FX VaR księga bankowa	200.00	37.03	0.62	209.34	9.87
FX VaR księga handlowa	80.00	0.01	0.00	945.35	11.05

VaR mierzony jest metoda symulacji historycznej przy 99% przedziale ufności oraz 250 dniowej historii danych rynkowych.

Wyszczególnienie walut w działalności walutowej Banku

Aktywa [w tys. PLN]		stan na 31.12.2018 roku				
Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	pozostałe	Ogółem
Kasa, środki w Banku Centralnym	451	91	-	4 674	-	5 216
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i	62 652	2 695	10 505	360 897	27 663	464 412
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	241 702	63 603	3 695 682	6 375 143	(1)	10 376 130
Inwestycyjne aktywa finansowe	-	-	-	-	-	-
Inne aktywa	4	-	-	23 914	-	23 918
Razem	304 810	66 389	3 706 188	6 764 628	27 662	10 869 676

Zobowiązania [w tys. PLN]		stan na 31.12.2018 roku				
Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	pozostałe	Ogółem
Zobowiązania wobec innych banków	323	334	3 683 201	4 630 832	2 944	8 317 633
Zobowiązania wobec klientów	206 863	12 667	1 556	1 378 292	35 399	1 634 777
Inne zobowiązania	-	-	-	1 290 000	-	1 290 000
Zobowiązania podporządkowane	1	-	56	35 020	-	35 077
Razem	207 187	13 002	3 684 813	7 334 143	38 342	11 277 487

Aktywa [w tys. PLN]		stan na 31.12.2017 roku				
Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	pozostałe	Ogółem
Kasa, środki w Banku Centralnym	13 237	1 014	2 472	21 303	-	38 027
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i	151 233	23 275	2 835	550 295	82 061	809 699
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	295 518	43 066	3 931 258	7 734 115	2	12 003 961
Inwestycyjne aktywa finansowe	-	-	-	9 394	-	9 394
Inne aktywa	1	-	-	9 429	-	9 430
Razem	459 990	67 355	3 936 565	8 324 537	82 063	12 870 511

Zobowiązania [w tys. PLN]		stan na 31.12.2017 roku				
Wyszczególnienie	USD	GBP	CHF	EUR	pozostałe	Ogółem
Zobowiązania wobec innych banków	13 797	1 295	3 872 193	6 641 532	1 561	10 530 377
Zobowiązania wobec klientów	655 416	68 499	64 496	2 567 942	92 636	3 448 989
Inne zobowiązania	22	-	-	7 812	-	7 835
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	1 481 634	-	1 481 634
Razem	669 235	69 793	3 936 689	10 698 921	94 197	15 468 835

47. Zarządzanie kapitałem własnym

Zgodnie z obowiązującym prawem Bank jest zobowiązany do utrzymywania funduszy własnych w wielkości adekwatnej do ponoszonego ryzyka oraz dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności. Miarą służącą do określenia adekwatności kapitałowej jest łączny współczynnik adekwatności kapitałowej (wyplacalności). Zgodnie ze stanowiskiem KNF w sprawie minimalnych poziomów współczynników kapitałowych, Bank powinien utrzymywać minimalne wartości współczynników kapitałowych na poziomie regulacyjnym Filara I wynikające z art. 92 CRR i Filara II (tj. add-on) wynikające z art. 138 ust. 1 pkt. 2a ustawy Prawo bankowe oraz wymóg połączonego bufora określony w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank był zatem zobowiązany utrzymywać:

- łączny współczynnik kapitałowy (TCR) na poziomie: 8% + add-on + wymóg połączonego bufora,
- współczynnik kapitału Tier I (T1) na poziomie: 6% + 75%*add-on + wymóg połączonego bufora,
- współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) na poziomie: 4,5% + 56*add-on + wymóg połączonego bufora.

Bank zarządza ryzykiem i kapitałem w ramach zbioru zasad, określonej struktury organizacyjnej oraz procesów pomiaru, kontroli i alokacji dostosowanych do profilu swojej działalności.

Podejście Banku do zarządzania ryzykiem i kapitałem opiera się na następujących ogólnych zasadach:

- Zarząd Banku zapewnia całościowy nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem i kapitałem,
- Bank zarządza poszczególnymi ryzykami oraz kapitałem w ramach skoordynowanych procesów, wdrożonych we właściwych jednostkach organizacyjnych,
- Jednostki biorące udział w procesie kontroli ryzyka mają zapewnione organizacyjną i funkcjonalną niezależność od jednostek biznesowych.

Fundusze własne Banku

Zasady wyliczania funduszy własnych

Zgodnie z postanowieniami Prawa bankowego oraz Rozporządzenia 575/2013 fundusze własne Banku obejmują:

- Kapitał podstawowy Tier I
- Kapitał dodatkowy Tier I
- Kapitał Tier II

Kapitał podstawowy Tier I Banku składa się z:

1. instrumentów kapitałowych, o ile spełnione zostały warunki określone w art. 28 CRR, oraz powiązanych z nimi azio emisyjnych,

2. zysków zatrzymanych;

Zyski z bieżącego okresu lub zyski roczne ujmuje się w kapitale podstawowym Tier 1 wyłącznie gdy:

- Zysk został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku, lub
  - Bank uzyskał zgodę KNF na włączenie zysku do funduszy własnych po spełnieniu warunków określonych w art. 26 ust. 2 CRR.
3. skumulowanych innych całkowitych dochodów w tym niezrealizowanych zysków i strat z przeszacowania portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży (AFS) wycenianego według wartości godziwej;
4. kapitału rezerwowego;
5. funduszy ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał dodatkowy Tier I Banku obejmuje:

instrumenty kapitałowe, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 52 ust. 1 CRR, wraz z azio emisyjnym związanym z tymi instrumentami, po zastosowaniu odliczeń wymaganych przez art. 56 CRR oraz po zastosowaniu art. 79 CRR. Instrumenty te nie kwalifikują się jako pozycja kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) lub Tier 2.

Obecnie Bank nie posiada instrumentów kwalifikujących się jako pozycje dodatkowe Tier 1 (AT1).

Kapitał Tier II Banku składa się z:

- instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych wraz z azio emisyjnym związanym z tymi instrumentami jeżeli spełnione są warunki określone w art. 63 CRR.

Zakres, w jakim instrumenty w Tier 2 kwalifikują się jako pozycje w Tier 2 w trakcie ostatnich pięciu lat okresu zapadalności danych instrumentów, oblicza się na podstawie art. 64 CRR, mnożąc wynik obliczenia określonego w lit. a) przez kwotę, o której mowa w lit. b):

- a) kwota nominalna instrumentów lub pożyczek podporządkowanych w pierwszym dniu ostatniego pięcioletniego okresu ich umownego terminu zapadalności podzielona przez liczbę dni kalendarzowych w tym okresie;
- b) liczba pozostałych dni kalendarzowych umownego terminu zapadalności instrumentów lub pożyczek podporządkowanych.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank wykorzystywał pożyczkę podporządkowaną, która spełnia wszystkie kryteria określone w art. 63 CRR oraz której termin zapadalności wynosi więcej niż 5 lat kalendarzowych.

Adekwatność kapitałowa 2018 – 2017

w tys. PLN	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
Fundusze podstawowe	2 750 405	4 173 804
Pomniejszenia funduszy podstawowych	(263 017)	(67 936)
Fundusze uzupełniające	1 305 247	1 282 817
Fundusze własne	3 792 635	5 388 685
Adekwatność kapitałowa Banku		
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	1 248 171	2 369 222
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rozliczenia/dostawy		
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów	6	2 616
Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego	145 626	148 492
Wymogi kapitałowe z tytułu stałych kosztów pośrednich		-
Wymogi kapitałowe z tytułu korekty wyceny kredytowej	12	46
Wymogi kapitałowe z tytułu dłużnych ekspozycji w portfelu handlowym		-
Wymogi z tytułu innych ekspozycji na ryzyko		-
Całkowity wymóg kapitałowy	1 393 815	2 520 376
Łączny współczynnik kapitałowy (%)*	21,77%	17,10%

Ryzyko operacyjne

Strategia i proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne. Definicja ryzyka operacyjnego nie obejmuje ryzyka biznesowego, ryzyka reputacji i ryzyka modeli.

Przyjęta w Banku Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym określa podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym. Stopień formalizacji i złożoności Polityki jest dostosowany do specyfiki działania Banku i do aktualnego i docelowego profilu ryzyka.

W kwestiach zarządzania tym ryzykiem Bank kieruje się zapisami odpowiednich obowiązujących regulacji, w tym Uchwał oraz Rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

W celu dopasowania zarządzania ryzykiem do rodzaju oraz skali prowadzonej działalności, został wdrożony w Banku zintegrowany proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmujący:

- identyfikację ryzyka,

- analizę i ocenę ryzyka, która umożliwia wycenę ekspozycji na ryzyko,
- reakcję na ryzyko czyli wybór i realizację odpowiednich działań dostosowanych do ekspozycji na ryzyko (ograniczenie, transfer, akceptacja, unikanie),
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie wyników analizy i oceny ryzyka w usystematyzowany sposób,
- określenie uczestników procesu i ich ról, obowiązków i zakresu odpowiedzialności.

Na podstawie odpowiednich procedur przeprowadzana jest identyfikacja oraz szacowanie ryzyka operacyjnego w produktach, procesach bankowych oraz czynnościach zlecanych na zewnątrz zarówno przed ich wdrożeniem jak i w ciągu cyklu ich funkcjonowania.

W ramach identyfikacji obszarów podwyższonego ryzyka operacyjnego Bank gromadzi informacje o występujących stratach operacyjnych, monitoruje poziom zdefiniowanych kluczowych wskaźniki ryzyka stanowiących instrument wczesnego ostrzegania, a także stosuje inne elementy procesu (pozwalające na sprawne zarządzanie tym ryzykiem) takie jak: prowadzenie regularnych kontroli z zakresu ryzyka operacyjnego, samoocena ryzyk, analiza scenariuszy.

Struktura i organizacja jednostek zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym została zatwierdzona przez Zarząd Banku. Została ona wdrożona w całej organizacji pozwalając na uświadomienie wszystkim pracownikom (na różnych szczeblach organizacyjnych) ich obowiązków w odniesieniu do ryzyka operacyjnego. Zgodnie z procesem każda jednostka operacyjna Banku odpowiada za aktywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym pojawiającym się w powierzonym im obszarze działalności Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank stosuje model Trzech Linii Obrony, który zapewnia szybkie wykrywanie nieprawidłowości i chroni przed kumulacją strat. Model określa właściciela ryzyka, właściciela procesu zarządzania ryzykiem oraz role w ramach wykonywanych kontroli w Pierwszej, Drugiej i Trzeciej Linii.

W Banku obowiązuje podział obowiązków pracowników oraz zasada dwóch par oczu zaimplementowana zarówno w procedurach jak i systemach informatycznych, do których dostęp uzależniony jest od zakresu obowiązków wykonywanych przez danego pracownika.

Bank, w celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym powołał Departament Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym jako wydzieloną jednostkę odpowiedzialną za realizację przyjętej strategii w tym obszarze.

Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

W Banku zostały określone zasady eskalacji, raportowania i monitorowania ryzyka operacyjnego. Zidentyfikowane działania ograniczające podlegają monitoringowi do momentu całkowitego wdrożenia.

Wszystkie obszary działalności Banku są objęte identyfikacją ryzyk operacyjnych, które następnie są szacowane pod względem potencjalnej wysokości straty i częstości jej występowania. Wyniki identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego są monitorowane na bieżąco i analizowane w czasie oraz podlegają cyklicznemu raportowaniu do naczelných organów Banku.

Ponadto Bank wylicza corocznie (na bieżący rok) apetyt na ryzyko operacyjne, stanowiący wielkość ryzyka, która może być przez Bank zaakceptowana biorąc pod uwagę jego strukturę. Na podstawie skalkulowanego apetytu na ryzyko operacyjne określone są limity, których przestrzeganie podlega okresowemu monitoringowi i kwartalnemu raportowaniu.

Stosowane metody wyliczania kapitału na pokrycie ryzyka operacyjnego

Deutsche Bank Polska S.A. stosuje standardową (TSA – Standardized Approach) metodę wyliczania wymogu regulacyjnego z tytułu ryzyka operacyjnego.

Straty z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowane w 2018 i 2017 roku w podziale na kategorie zdarzeń

Kwoty strat operacyjnych brutto odnotowanych przez Bank w latach 2018 – 2017 w podziale na poszczególne kategorie zdarzeń operacyjnych prezentuje poniższa tabela.

Kategoria zdarzeń operacyjnych	Kwota strat operacyjnych brutto w roku (tys. zł)	
	2018	2017
1. Oszustwa wewnętrzne	39	52
2. Oszustwa zewnętrzne	452	528
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	17	81
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	15 514	4 096
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	-	31
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	-	3
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	17 368	269

Zasady ograniczania ryzyka operacyjnego oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności metod ograniczania ryzyka operacyjnego

Zgodnie z przyjętą strukturą zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank realizuje model zarządzania ryzykiem operacyjnym, w którym odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem spoczywa na wszystkich pracownikach Banku, zgodnie z zakresem odpowiedzialności i przypisanych zadań, a w szczególności na kierujących komórkami organizacyjnymi. W toku bieżącej działalności pracownicy podejmują czynności ograniczające zidentyfikowane ryzyka operacyjne w swoich obszarach.

W Banku zidentyfikowane istotne ryzyka są objęte działaniami ograniczającymi z odpowiednimi terminami wdrożenia z uwzględnieniem ryzyka pozostałego po wprowadzeniu działań ograniczających.

Bufory kapitałowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku bufory kapitałowe były obliczane według zasad określonych w:

- Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV),
- Ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) nr 1152/2014 z dnia 4 czerwca 2014 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ustalania lokalizacji geograficznej odnośnych ekspozycji kredytowych na potrzeby obliczania specyficznych dla instytucji wskaźników bufora antycyklicznego,
- Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 r. w sprawie bufora ryzyka systemowego

oraz zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego identyfikującą Deutsche Bank Polska SA jako inną instytucję o znaczeniu systemowym i nakładającą na Bank bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym.

Zgodnie z w/w regulacjami i decyzją KNF, na dzień 31 grudnia 2018 Bank był zobowiązany utrzymywać:

1/ **bufor zabezpieczający** na poziomie 1,875% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 CRR. Na dzień 31 grudnia 2018 kwota ta wyniosła 326 676 tys. PLN.

2/ **bufor antycykliczny**, który na dzień 31 grudnia 2018 wyniósł 0 PLN – z uwagi na to, że na dzień 31 grudnia 2018 roku ekspozycje zagraniczne Banku nie przekraczały 2% łącznych ogólnych ekspozycji kredytowych, ekspozycji zaliczonych do portfela handlowego i ekspozycji sekurytyzacyjnych w związku z czym ekspozycje te zostały przypisane do państwa pochodzenia instytucji (Polska) otrzymując tym samym wskaźnik bufora antycyklicznego obowiązujący w 2018 r. dla ekspozycji kredytowych zlokalizowanych na terytorium RP tj. 0%.

3/ **bufor ryzyka systemowego** na poziomie 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 CRR. Na dzień 31 grudnia 2018 kwota ta wyniosła 522 681 tys. PLN.

4/ **bufor innej instytucji systemowo ważnej** w wysokości równoważnej 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 CRR. Na dzień 31 grudnia 2018 kwota ta wynosiła 43 557 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 Bank spełniał wymóg połączonego bufora.

48. Polityka w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń

1. Informacje jakościowe

Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym - w stosownych przypadkach - informacje na temat składu i zakresu zadań komisji ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron.

Zgodnie z uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku, w 2012 roku Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwany „Bankiem”) wdrożył przy współpracy zewnętrznego konsultanta, a Rada Nadzorcza zatwierdziła Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A. (dalej zwaną „Polityką”), które kształtują i mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Wszystkie stanowiska w Banku zostały przeanalizowane pod kątem głównych ryzyk podlegających zarządzaniu w Banku i na tej podstawie zostały wyłonione stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku (dalej: „Stanowiska Kierownicze”). Wykaz Stanowisk Kierowniczych, które mają istotny wpływ na profil ryzyka został zaakceptowany przez Radę Nadzorczą i stanowi załącznik nr 3 do w/w Polityki.

W 2012 roku na podstawie §6 Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego został powołany w Banku Komitet ds. Wynagrodzeń. Komitet ds. Wynagrodzeń jest ciałem doradczym Rady Nadzorczej, a członkowie Komitetu wykonują swoje kompetencje na podstawie art. 390 Kodeksu spółek handlowych.

W 2015 roku dokonano aktualizacji Polityki w związku z koniecznością spełnienia wymogów regulacyjnych będących następstwem:

a) wdrożenia w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego;

W wyniku wdrożenia Zasad Ładu Korporacyjnego zostały wprowadzone do Polityki zapisy dotyczące:

- wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń;
- źródeł finansowania wypłat wynagrodzenia zmiennego;
- zdefiniowania zakresu odpowiedzialności organów sprawujących nadzór nad polityką wynagradzania w Banku.

W konsekwencji wprowadzenia w/w zmian Polityka Zmiennych Składników Wynagrodzeń została przekształcona w Politykę Stałych i Zmiennych Składników Wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A. (dalej: „Polityka wynagradzania”).

b) zmian wprowadzonych do Ustawy Prawo Bankowe przez Ustawę o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym

W zakresie polityki wynagradzania, ustawa stanowi między innymi, iż stosowana przez Bank polityka wynagradzania obejmuje także jego podmioty zależne oraz uwzględnia politykę wynagrodzeń podmiotu dominującego w stosunku do Banku.

Ponadto, Bank działając zgodnie z Artykułem 94 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniającej dyrektywę 202/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE - wprowadził do stosowania w Banku maksymalny stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych dla osób na Stanowiskach Kierowniczych objętych Polityką wynagradzania na poziomie nie przekraczającym 200% z wyłączeniem funkcji kontrolnych, dla których stosunek składników zmiennych nie może przekroczyć 100%. Wydłużeniu też uległ okres odroczenia wypłat wynagrodzenia zmiennego z 3 do 4 lat, wypłacanego osobom objętym Polityką wynagradzania, o szczególnie istotnym

wpływie na profil ryzyka Banku.

W 2017 roku w związku z koniecznością dostosowania wewnętrznych regulacji do Rozporządzenia Ministra Finansów i Rozwoju z dn. 6 marca 2017 w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, dotychczasowa Polityka Stałych i Zmiennych Składników Wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym Członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A., została przekształcona w Politykę Wynagradzania z uwzględnieniem Stałych i Zmiennych Składników Wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym członków Zarządu, w Deutsche Bank Polska S.A. (dalej: „Polityka wynagradzania”).

W 2018 roku w skład Komitetu ds. Wynagrodzeń wchodził:

- w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.
  - 1) Pan Peter Tils
  - 2) Pan Hubert A. Janiszewski
  - 3) Pan Philipp Gossow

Do zadań Komitetu należy:

- ustalanie warunków zatrudnienia Członków Zarządu określonych w umowie o pracę, kontrakcie menadżerskim lub innej umowie;
- wydawanie opinii na temat obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń, w tym w szczególności monitorowanie wysokości i składników wynagrodzeń;
- monitorowanie i wydawanie opinii na temat polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Deutsche Bank Polska S.A., kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku oraz interes udziałowców Banku;
- opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Deutsche Bank Polska S.A. z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń odbywają się nie rzadziej niż raz w roku. Posiedzenia Komitetu mogą być zwołane przez Przewodniczącego Komitetu lub z inicjatywy Członka Rady Nadzorczej oraz na wniosek Zarządu Banku. W 2018 roku odbyło się osiem posiedzeń Komitetu ds. Wynagrodzeń.

Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami

Deutsche Bank Polska S.A. realizuje lokalną politykę wynagradzania, z uwzględnieniem oraz w połączeniu z polityką wynagrodzeń Grupy DB celem spójnego zarządzania ryzykiem Grupy DB i ograniczeniem konfliktu interesów.

Polityka Wynagradzania z uwzględnieniem stałych i zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w tym członków zarządu Deutsche Bank Polska S.A. wspiera ostrożne i stabilne zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz w sposób szczególny dba o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy, inwestorów i jego

udziałowców.

Całkowite wynagrodzenie jest podzielone na składniki stałe i zmienne. Stałe składniki winny stanowić na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia.

W przypadku osób zatrudnionych na Stanowiskach Kierowniczych, podstawą do określenia wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena efektów pracy każdej osoby na Stanowisku Kierowniczym objętej Polityką wynagradzania oraz danej jednostki organizacyjnej, z uwzględnieniem 3-letniego horyzontu oraz wyników Banku. Do oceny indywidualnych efektów pracy stosuje się kryteria finansowe oraz niefinansowe z uwzględnieniem poziomu ryzyka związanego z tymi efektami. Kryteria te powinny być obiektywne i uwzględniać jakość zarządzania Bankiem oraz długoterminowe aspekty działania i sposób realizacji celów strategicznych. Przy czym, wynagrodzenie zmienne kierowników komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe, jest niezależne od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego jest finansowana i wypłacana ze środków Banku i jest niezależna od wyników podmiotu dominującego Banku lub grupy, do której należy Bank.

Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Wysokość zmiennej części wynagrodzenia osób zajmujących Stanowiska Kierownicze zależy od wyników ich oceny indywidualnej, wyników jednostki organizacyjnej i wyników całego Banku. Indywidualna ocena dokonywana jest w oparciu o obowiązujący w Banku proces oceny pracowniczej. Wysokość części zmiennej wynagrodzenia corocznie jest przedmiotem analizy Komitetu ds. Wynagrodzeń pełniącego funkcję konsultacyjno-doradczą dla Rady Nadzorczej.

Co najmniej 50% odroczonego wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących Stanowiska Kierownicze wymienione w załączniku nr 3 pkt. 1 do Polityki, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku (dalej: „Risk Takers”) stanowi zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku i wypłacane jest w instrumentach finansowych, przy czym osoby te nie mogą zbyć tych instrumentów wcześniej niż wynika to z zasad określonych przez Bank.

Co najmniej 40% odroczonego wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących Stanowiska Kierownicze wymienione w załączniku nr 3 pkt. 1 do Polityki, o szczególnie istotnym wpływie na profil ryzyka Banku (dalej: „Risk Takers”), wypłacane jest po zakończeniu okresu oceny, za jaki to wynagrodzenie przysługuje. W przypadku wynagrodzeń zmiennych przyznanych w roku 2018, wypłata odroczonego wynagrodzenia zmiennego odbywa się w 4 równych transzach przez cztery kolejne lata następujące rok po przypisaniu nagrody uznaniowej.

Możliwość realizacji odroczonej płatności w danym roku jest uzależniona od spełnienia między innymi następujących kryteriów:

- osiągnięcia przez Bank zysku za poprzedni rok;
- pozytywnej oceny efektów pracy danej osoby zajmującej Stanowisko Kierownicze uwzględniającej 3-letni horyzont.

uwzględniając ewentualne sytuacje wyjątkowe nie związane z podstawową działalnością Banku, które wpływają na wartość jednostki instrumentu finansowego stosowanego w Banku w przypadku wynagrodzenia odroczonego w formie instrumentów finansowych.

49. Działalność maklerska

Do dnia 9 listopada 2018 r. Deutsche Bank Polska S.A. prowadził działalność maklerską od dnia 13 marca 2007 roku, która realizowana była w ramach Biura Maklerskiego, będącego wyodrębnioną jednostką organizacyjną Banku, na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego PW/DDM/M/4040/10/1/KNF26/2006 z dnia 13 października 2006 roku, decyzji Komisji Nadzoru Finansowego DFL/4040/51/34/I/10/47/09/10/KW z dnia 15 lipca 2010 roku oraz decyzji Komisji Nadzoru Finansowego DFL/4040/4/5/I/10/78/10/KW z dnia 10 listopada 2010 roku. Bank, działając również jako agent firmy inwestycyjnej DB SECURITIES S.A., został wpisany na listę agentów prowadzoną przez Komisję Nadzoru Finansowego – Decyzja DPF/4024/36/12/U/07/KE-K z dnia 29 sierpnia 2007 roku.

Działalność maklerska Deutsche Bank Polska S.A. polegała w szczególności na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia oraz zbycia instrumentów finansowych, oferowaniu instrumentów finansowych, doradztwie inwestycyjnym w zakresie obrotu papierami wartościowymi oraz zarządzaniu portfelami instrumentów finansowych na zlecenie.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

Tomasz Kowalski

imię i nazwisko

p.o. Prezes Zarządu

stanowisko/ funkcja

podpis

Zbigniew Bętkowski

imię i nazwisko

Członek Zarządu

**Osoba, której powierzono
prowadzenie ksiąg
rachunkowych Banku**
stanowisko/ funkcja

podpis

Piotr Gemra

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/ funkcja

podpis

Piotr Pawłowski

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/ funkcja

podpis

Magdalena Rogalska

imię i nazwisko

Członek Zarządu

stanowisko/ funkcja

podpis

Warszawa, dnia 22 maja 2019 roku